

VESA VIRTANEN

Aluebarometri 2014 – Regionbarometern 2014

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Alueiden kehittäminen
31/2013

Tekijät Författare Authors Tilastokeskus/Vesa Virtanen	Julkaisu aika Publiceringstid Date Joulukuu 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2014 – Regionbarometern 2014	
Tiivistelmä Referat Abstract Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2014 (luottamusluku - 14) Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä internetkysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 40 000 kuntapäätäjän vastauksista 45 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2013. Kevään kysely toteutettiin 13.5.–5.6. ja syksyn 8.10.–23.10.2013. Aluebarometrin luottamusluku on pysynyt puolitoista vuotta miinusmerkkisenä talouskurimuksen jatkuessa Euroopassa. Luottamusluku jäi vuosi sitten syksyllä arvoon -10, oli keväällä arvossa -12 ja laski lokakuussa 2013 arvoon -14. Yleiset kehitysnäkymät heikentyivät kaikilla alueilla. Heikoimmat näkymät olivat maaseutumaisilla seuduilla. Luottamusta kunnissa heikentää erityisesti velanoton tarve. Verotuloja odotetaan edelleen kertyvän kohtuullisesti. Arviot verorahoituksen tilasta kunnissa 2–3 vuoden kuluessa heikentyivät. Niin kunnan alijäämän, omavaraisuusasteen kuin valtionosuuksien odotettiin kunnan kannalta edelleen heikentyvän. Kaikilla alueilla odotetaan heikentyvää työllisyyttä, muttei siinä määrin kuin vielä vuosi sitten arvioitiin. Maakuntien keskuksissa oli maakuntien reuna-alueita heikommat työllisyysodotukset. Arviot henkilöstön lomautuksista ja irtisanomisista kasvoivat aikaisemmasta. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus helpottui miltei kaikilla toimialoilla koko maassa. Investointinäkymät olivat nyt odottavat. Kaupan ja palveluiden investoinneissa ja teollisuuden investoinneissa näkymät painuivat niukasti miinukselle. Asuntorakentamisessa on havaittavissa epävarmuutta, mutta varsinaista notkahdusta ei mittaus ennako. Julkisen talouden leikkausten odotetaan viiden vuoden perspektiivillä vaikuttavan kielteisesti kuntien toimintaan. Peruspalvelujen – erityisesti terveydenhoitopalvelujen – odotettiin yleisesti heikentyvän seuraavien 2–3 vuoden aikana. Julkisen liikenteen, työvoimatoimiston, poliisin ja Kelan saavutettavuuden arvioitiin eniten olevan vaarassa heikentyä. Parhaimmat yleiset kehitysnäkymät olivat Kymenlaaksossa, joka erottui muista maakunnista täysin. Pohjanmaalla, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa oli muita maakuntia paremmat näkymät, joskin luottamusluku oli näissä miinuksella. Heikoimmat näkymät olivat Keski-Pohjanmaalla, Satakunnassa, Etelä-Savossa, Kainuussa ja erityisesti Päijät-Hämeessä. Kuntayhteistyötä korostetaan eniten pienissä kunnissa. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Alueiden kehittämisyksikkö/Iikka Mella, puh. 010 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words kuntien talous, verorahoitus, työllisyys, investoinnit, kuntapalvelut, alueelliset erot, kuntayhteistyö	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN 1797-3554 ISBN 978-952-227-810-4	Verkkopublication Nätpublicatation Web publication ISSN 1797-3562 ISBN 978-952-227-811-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 113	Kieli Språk Language Hinta Pris Price Suomi/ruotsi, finska/svenska 22 € Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Alkusanat

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä internetkysely. Kyselyn suorittaa ministeriön ja Kuntaliiton tilauksesta Tilastokeskus. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virkaja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 40 000 päättäjävastauksesta 45 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2013.

Kuntien lukumäärä on ajanjaksolla laskenut 460:stä 320:een. Aluebarometrista on saatavissa erillinen taulukkoraportti ja otantamenetelmäraportti.

Tutkimusmenetelmä

Kyselyyn vastaajat on valittu otantamenetelmällä. Perusjoukon muodostavat yhdeksän päättäjää jokaisesta Suomen kunnasta. Vastaajat edustavat kunnan virkamiesjohtoa, kunnanhallitusta ja kunnanvaltuustoa (kunnanjohtajat, kunnan talous- ja elinkeinopäälliköt tai vastaavat, kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat sekä I ja II varapuheenjohtajat). Yhteystiedot päivittyvät kyselyjen yhteydessä. Otanta ottaa huomioon niin alueelliset kuin kunnan sisäiset mielipide-erot. Vuoden 2013 kyselyihin vastasi 1487 kuntapäättäjää - keväällä 680 ja syksyllä 807. Kunnista (320) vastattiin seuraavasti:

- a) 587 päättäjää kunnan johdosta (kunnanjohtajat, talous- ja elinkeinojohto)
- b) 458 päättäjää kunnanhallituksen puheenjohtajistosta ja
- c) 442 päättäjää kunnanvaltuuston puheenjohtajistosta.

Kaikilla kunnilla on korotuskertoimet, joilla vastausmäärien vaihtelu kuntien välillä on eliminoitu. Jokainen kunta on täten samanarvoinen barometrissa. Kevään kysely toteutettiin 13.5.–5.6. ja syksyn 8.10.–23.10.2013.

Alueluokitukset – kysymykset ja saldoluvut

Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6-luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Tulokset olivat saatavilla myös kuntakoluokituksen mukaan. Aluebarometrissa tiedustellaan kunnan kehitystä yleensä ulottuvuudella suurempi – yhtä suuri – pienempi, jolloin kyse on oleellisista muutoksista. Kysymykset koskevat kuluvaan vuoteen verrattuna tai seuraavaan vuoteen verrattuna. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka lasketaan ”suurempi” ja ”pienempi” vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Kuvioiden aikasarjat olivat kausitasoitettuja seuraavasti: keskellä aikasarjaa painottaen

tarkasteluajankohtaa edelliseen ja seuraavaan ajankohtaan suhteessa 1:2:1. Aika-sarjan alun ja lopun painotussuhde on 2:1 painon ollessa ko. ajankohdalla. Tekstissä - kuten kahdeksan muuttujan talousmittarin yhteydessä - viitataan myös lukuihin ilman kausitasoitusta. Kysymykset luokituksineen löytyvät aluebarometrin viimeistä edelliseltä sivulta.

Förord

Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter de förändringar i utvecklingen som väntas i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av 40 000 beslutsfattares svar på 45 mätningar under tidsperioden 1991-2013. Antalet kommuner minskade från 460 till 320 mellan 1991-2013. En separat tabellrapport och en rapport om urvalsmetoden finns också att få över Regionbarometern.

Undersökningsmetod

Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna (2-7/kommun efter kommunens storlek) representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelsens och -fullmäktiges ordföranden samt 1:a och 2:a viceordföranden). Kontaktinformationen uppdateras i samband med enkäterna. Urvalet beaktar skillnaderna i åsikterna både mellan områdena och inom kommunen.

År 2013 svarade 1487 kommunala beslutsfattare på enkäten - på våren 680 och på hösten 807. I årets enkät svarade kommuner enligt följande:

- a) 587 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledningen)
- b) 458 beslutsfattare bestående av kommunstyrelsernas ordföranden och
- c) 442 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigens ordföranden.

Alla kommuner har upphöjningskoefficienter med vilka variationen i antalet svar i kommunerna har eliminerats. Varje kommun är alltså likvärdig i regionbarometern. Vårens enkät genomfördes 13.5.- 5.6. och höstens 8.10.- 23.10.2013.

Områdesindelningar – Frågorna och netttotal

De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet granskas med en 6-klassig typindelning av ekonomisk region i landet och en landskapsindelning. På landskapsnivå indelas kommunerna i centralorter med omnejd och övriga kommuner. Resultaten finns också enligt indelningen efter kommunernas storlek. Regionbarometern pejar helt allmänt utvecklingen i kommunen på skalan större - lika stor

- mindre då det är fråga om betydande förändringar. Frågorna gäller innevarande år jämfört med föregående år, eller följande år jämfört med innevarande år. Figurerna anger de netttotal som uträknats som skillnaden mellan "större" och "mindre" angivna i procent. Figurernas tidsserier har säsongrensats: i mitten av tidserien med viktning av referensperioden med föregående och följande period enligt förhållandet 1:2:1. Början och slutet av tidserien har förhållandet 2:1 då vikten ligger på den aktuella tidpunkten. I texten - liksom i samband med ekonomimätaren med åtta variabler - hänvisar man också till siffror utan säsongrensning. Frågorna och klassificeringarna finns på det nästsista uppslaget.

Sisällysluettelo

Alkusanat	5
Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2014.....	12
Uusimaa.....	29
Varsinais-Suomi.....	33
Satakunta.	37
Kanta-Häme	41
Pirkanmaa	45
Päijät-Häme	49
Kymenlaakso	53
Etelä-Karjala	57
Etelä-Savo	61
Pohjois-Savo	65
Pohjois-Karjala.....	69
Keski-Suomi	73
Etelä-Pohjanmaa	77
Pohjanmaa	81
Keski-Pohjanmaa.....	85
Pohjois-Pohjanmaa.....	89
Kainuu.....	93
Lappi.....	97
Ahvenanmaa.....	101
Alueluokitus.....	105
Lomäkkeet	106

Innehållsförteckning

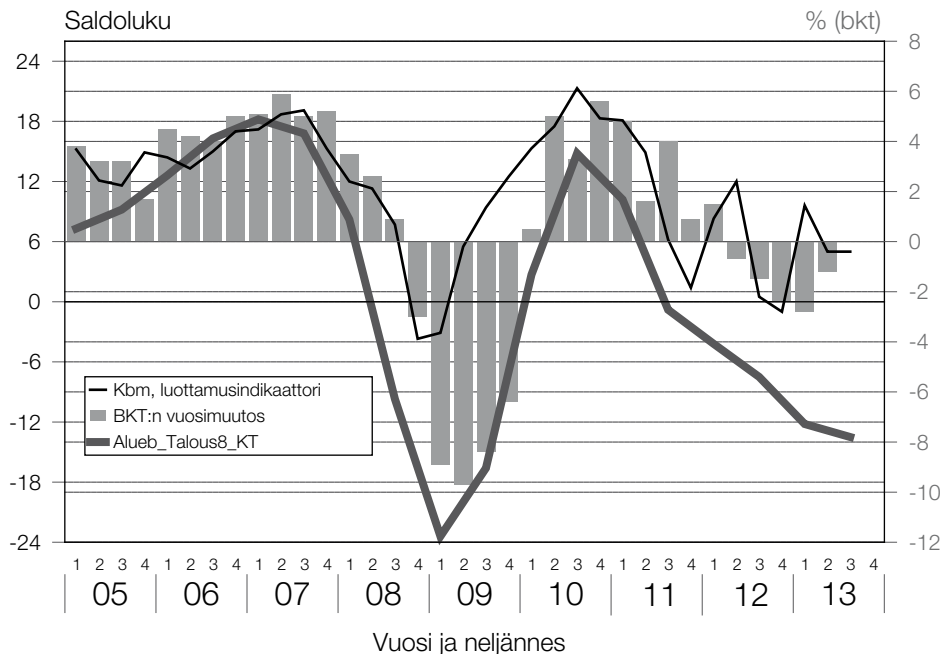
Förord	7
Regionala utvecklingsutsikter för år 2014.....	22
Nyland	32
Egentliga Finland	36
Satakunta	40
Egentliga Tavastland.....	44
Birkoländ.....	48
Päijänne-Tavastland.....	52
Kymmenedalen.....	56
Södra Karelen.....	60
Södra Savolax.....	64
Norra Savolax.....	68
Norra Karelen.....	72
Mellersta Finland.....	76
Södra Österbotten.....	80
Österbotten	84
Mellersta Österbotten.....	88
Norra Österbotten.....	92
Kajanaland	96
Lappland.....	100
Åland	104
Frågeformulär	108

Aluebarometrin luottamusluku

Aluebarometrin luottamusmittari on seurannut varsin tarkkaan bruttokansantuotteen volyymin vuosi-muutoksen ja kuluttajien luottamusindikaattorin muutosta (ks. kuvio). Aikasarjat olivat kausitasoitettuja seuraavasti: keskellä aikasarjaa painottaen tarkasteluajankohtaa edelliseen ja seuraavaan ajankohtaan suhteessa 1:2:1. Aikasarjan alun ja lopun painotussuhde on 2:1 painon ollessa ko. ajankohdalla. Tekstissä - kuten kahdeksan muuttujan talousmittarin yhteydessä - viitataan myös lukuihin ilman kausitasoitusta. Aluebarometrin luottamusluku koostuu kahdeksan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asunTORakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvosta.

Aluebarometrissä on nelisenkymmentä kysymystä. Aikasarja koostuu 45 mittauskerrasta vuosilta 1991–2013. Kertymäaineistossa on noin 40 000 vastausta. Käytettyjä alueluokituksia on useampia, joista tärkeimpinä olivat seututyypittely, maa-kunta ja kuntakoko.

BKT:n volyymin vuosimuutos, kuluttajien luottamusindikaattori ja aluebarometrin luottamusmittari kevästä 2005 syksyyn 2013

Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2014 (luottamusluku - 14)

Aluebarometrin luottamusluku on pysynyt puolitoista vuotta miinusmerkkisenä talouskurimuksen jatkuessa Euroopassa. Luottamusluku jäi vuosi sitten syksyllä arvoon -10, oli keväällä arvossa -12 ja laski lokakuussa 2013 arvoon -14. Talouden epävarmuus on näkynyt aluebarometrin mittauksissa kevästä 2008 lähtien. Yleiset kehitysnäkymät heikentyivät kaikilla alueilla. Heikoimmat näkymät olivat maaseutumaisilla seuduilla. Alueelliset erot maakuntakeskusten ja pienkuntien suhdanneäkemyksissä jatkoivat kapenemistaan. Luottamusta kunnissa heikentää erityisesti velanoton tarve. Verotuloja odotetaan edelleen kertyvän kohtuullisesti. Arviot verorahoituksen tilasta kunnissa 2-3 vuoden kuluessa heikentyivät. Niin kunnan alijäämän, omavaraisuusasteen kuin valtionosuuksien odotettiin kunnan kannalta edelleen heikentyvän. Julkisen talouden leikkausten odotetaan 5 vuoden perspektiivillä vaikuttavan kielteisesti kuntien toimintaan. Kaikilla alueilla odotetaan heikentyvää työllisyyttä, muttei siinä määrin kuin vielä vuosi sitten arvioitiin. Maakuntien keskuksissa on maakuntien reuna-alueita heikommat työllisyysodotukset. Arviot henkilöstön lomautuksista ja irtisanomisista kasvoivat aikaisemmasta. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on helpottunut miltei kaikilla toimialoilla koko maan tasolla. Investointinäkymät olivat nyt odottavat. Kaupan ja palveluiden investoinneissa ja teollisuuden investoinneissa näkymät painuivat niukasti miinukselle. Asuntorakentamisessa on havaittavissa epävarmuutta, mutta varsinaista notkahdusta ei tänäkään mittausta ennakoit. Julkisen talouden leikkausten odotetaan 5 vuoden perspektiivillä vaikuttavan kielteisesti kuntien toimintaan. Peruspalvelujen - erityisesti terveydenhoitopalvelujen - odotettiin yleisesti heikentyvän seuraavien 2-3 vuoden aikana. Julkisen liikenteen, työvoimatoimiston, poliisin ja Kelan saavutettavuuden arvioitiin eniten olevan vaarassa heikentyä. Parhaimmat yleiset kehitysnäkymät olivat Kymenlaaksossa, joka erottui muista maakunnista täysin. Pohjanmaalla, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa oli muita maakuntia paremmat näkymät, joskin luottamusluku oli näissä miinuksella. Heikoimmat näkymät olivat Keski-Pohjanmaalla, Satakunnassa, Etelä-Savossa, Kainuussa ja erityisesti Päijät-Hämeessä. Kuntayhteistyö on paljolti kuntakokokysymys. Yhteistyötä korostetaan eniten pienissä kunnissa.

Luottamus talouteen miinuksella jo 1 1/2 vuotta

Aluebarometrin luottamusluku on pysynyt puolitoista vuotta miinusmerkkisenä kireän taloustilanteen jatkuessa Euroopassa. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen

keskiarvo jäi vuosi sitten syksyllä arvoon -10, oli keväällä arvossa -12 ja laski vuoden 2013 syksyllä arvoon -14. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Lokakuun lukema ei toistaiseksi yllä syksyn 2001 ja 90-luvun alun synkimpiin lukemiin. Luottamus kuntien talouteen ei siten lokakuussa 2013 ollut alimmillaan, joskin se sijoittuu huonoudessaan sijalle 8 kaikista aluebarometrin 45 mittauksesta ajanjaksolla 1991–2013.

Kuten aikaisemminkin laskusuhdanteessa alueelliset erot maakuntakeskusten ja pienkuntien suhdannenäkemyksissä jatkoivat kapenemistaan. Aluebarometrin ns. alue-eroindeksi nousi arvoon -5. Alue-erot olivat pienet, mutta pienissä kunnissa näkymät olivat hieman heikommät. Korkeasuhdanteessa arvo on ollut jopa arvossa +21, mikä tarkoittaa suuria alue-eroja maakuntakeskusten eduksi. Suhdanneodotukset olivat keskuksissa ja maakuntien reuna-alueilla tässä taloustilanteessa varsin yhtäläiset.

Yleiset kehitysnäkymät heikentyivät kaikilla alueilla suuria kaupunkiseutuja lukuun ottamatta syksystä 2012. Niin Helsingin metropolialueella, suurilla, keski-suurilla, teollisilla kaupunkiseuduilla sekä maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla – siis kaikilla luokituksen alueilla – talousluku oli nyt miinuksella. Heikoimmat näkymät olivat maaseutumaisilla seuduilla (-19). Helsingin metropolialueen luottamusluku laski syksyn 2012 arvosta -6 arvoon -15, kun se 2010-luvulla on ollut pääasiassa plusmerkkinen. Suurilla kaupunkiseuduilla luottamusluku nousi muita alueita korkeammaksi ollen vain niukasti miinuksella (-1). Talouden epävarmuus on näkynyt aluebarometrin mittauksissa kevästä 2008 lähtien.

Velanotto huolettaa – työllisyysnäkymät edellisvuoden tasolla

Luottamusta kunnissa heikentää erityisesti velanoton tarve niin maakuntien keskuksissa kuin maakuntien reunakunnissa. Verotuloja odotetaan edelleen kertyvän kohtuullisesti vaikkakaan ei esimerkiksi siinä määrin kuin vuosina 2005–2008. Työllisyysnäkymät heikentyivät etenkin maakuntien keskusalueilla (-19). Työttömyyden on arvioitu kasvavan maakuntakeskuksissa syksyn 2011 mittauksesta lähtien, joskin keväällä 2012 näkymät (+16) olivat sen hetken myönteisemmät. Keskuksissa työllisyysnäkymät olivat vuosi sitten lokakuuta 2013 heikommät. Investointinäkymät olivat nyt odottavat. Asuntorakentamisen saldoluku on edelleen niukasti plusmerkkinen (+5), kun taas kaupan ja palveluiden investoinneissa (-6) ja teollisuuden investoinneissa (-2) näkymät olivat painuneet niukasti miinukselle. Muutos vuoden takaiseen tilanteeseen ei näiden suhteen ole merkittävä. Asuntorakentamisessa koettiin vuoden 2008–2009 vaihteen molemmin puolin epävarmuutta keskuksissakin, mutta varsinaista notkahdusta maakuntakeskusten asuntorakentamisessa ei tämänkään mittaus ennakoi. Investointiodotukset olivat kuitenkin varovaisia. Päättäjät arvioivat yleistä rahoitustilannetta samaan tapaan kuin vuosi sitten. Maakuntien keskuksissa rahoitustilannetta ei esimerkiksi arvioida niin synkeänä kuin ajanjaksolla

kevät 2011 – kevät 2013 tehtiin. Luottamusluku on kokonaisuudessaan kuitenkin alhaalla keskuksissakin, muttei kuitenkaan yllä kevään ja syksyn 2009 tätä synkempiin arvioihin.

Työllisyysnäkömät eivät ole vuodessa aluilla oleellisesti muuttuneet, vaikkakin ne olivat jonkin verran miinuksella (-7). Heikoimmat työllisyysnäkömäärviot olivat nyt suurilla kaupunkiseuduilla (-15) ja Helsingin metropolialueella (-13). Tosin vuosi sitten ne olivat tätäkin heikommät. Kaikilla alueilla odotetaan työllisyyden heikentävän, muttei siinä määrin kuin vuosi sitten arvioitiin.

Aluebarometrissa on arvioitu laskusuhdanteen ilmenevän kertymäaineistossa ensimmäisenä Helsingin metropolialueella ja siinä etenkin asuntorakentamisen investointiodotusten laskuna. Asuntoinvestointiodotukset olivat edelleen kohtuullisen korkealla (+19) ja vuoden 2008 sekä syksyn 2000 tasolla. Molempia em. ajankohdita seurasi raju pudotus investointiodotuksissa. Nyt pudotusta ei ole tullut vaikka esim. työllisyysodotukset olivat laskeneet aikaisemmasta.

Parhaimmaksi yleiset kehitysnäkömät arvioidaan Kymenlaaksossa (+23), joka erottuu muista maakunnista täysin. Velanottoa lukuun ottamatta Kymenlaakson kaikki luottamusluvun osatekijät nousivat vuoden takaisesta merkittävästi. Jo kevään 2013 mittauksessa muutos kehitysnäkömissä oli nähtävissä. Myös Pohjanmaalla (-4), Pohjois-Karjalassa (-7), Pohjois-Pohjanmaalla (-7) ja Etelä-Karjalassa (-8) on muita maakuntia paremmät näkömät, joskin miinuksella luottamusluku oli niissäkin. Heikoimmat näkömät olivat Keski-Pohjanmaalla (-20), Satakunnassa (-24), Etelä-Savossa (-25), Kainuussa (-25), ja Päijät-Hämeessä (-37).

Kunnat korottavat maksujaan ja tuloveroprosenttiaan – henkilöstön asema esillä

Maksujen korottaminen on edelleen keskeisin keino kuntatalouden tasapainottamisen välineenä. Vuonna 2014 kolme neljästä (74 %) kunnista oli nostamassa kunnallisia maksujaan. Lisäystä edellisvuoden arvioon oli 11 prosenttiyksikköä. Sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana yli kaksi kolmesta (71 %) arvioi kuntansa edelleen korottavan maksujaan. Tuloveroprosenttiaan on nostamassa vuonna 2014 puolet (156 kuntaa) ja sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana kolme viidestä kunnasta. Tuloveroprosentin nostoaikheet olivat vuoden takaisesta mittauksesta lisääntyneet. Kiinteistövero nostaisi kolmannes, ts. kiinteistöveron nostoaikheet olivat aikaisempaa maltillisempia. Investointeja vähentäisi puolet, käyttöomaisuuden realisointiin turvautuisi yli puolet ts. hieman edellisvuotta useampi. Käyttöomaisuuden realisointiin ja investointien vähentämiseen on noin puolet ryhtymässä ensi ja sitä seuraavina 2-3 vuonna. Palvelurakenteita aikoo uudistaa puolet kunnista, kun edellisvuoden arvio oli kolmannes. Henkilöstöään lomauttaisi vuonna 2014 jo 19 ja lähivuosina 22 prosenttiyksikköä eli kasvua arvioissa on selkeästi enemmän kuin vuosi sitten arvioitiin. Myös henkilöstön irtisanomisaikheet olivat lisääntyneet aikaisemmasta. Vuonna 2014 joka kymmenes ja sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana 16 prosenttia päättäjistä olisi irtisanomassa

henkilöstöään. Alueelliset erot kuntatalouden tasapainottamisen keinovalikoimassa olivat etenkin investointien vähentämisen suhteen paikkakunnittain suuria. Kuntatalous on hyvin kireä alueilla.

Huoli kestävyysvajesta kasvoi hieman viime vuodesta

Aluebarometrissa on ollut vaihtuvia teemoja, kuten nuorten syrjäytymisteema, kestävyysvaje ja arvio kuntauudistuksesta. Verorahoituksen riittävyys ja kysymys kestävyysvajesta (perusjäämä bruttokansantuotteesta) puhuttivat kuntapäittäjiä laajasti. Arviot verorahoituksen tilasta kunnissa 2–3 vuoden kuluessa tiukentuivat syksyn 2012 ja 2013 välisenä aikana. Niin kunnan alijäämän, omavaraisuusasteen kuin valtionosuuksien odotettiin kunnan kannalta edelleen heikentyvän (Kuvio 9). Heikennys tarkoitti tässä suurempaa alijäämää, pienempää omavaraisuusastetta ja suurempaa valtionosuutta. Kun lokakuussa 2012 kaksi kolmesta (66 %) arvioi alijäämänsä heikenevän niin lokakuussa 2013 tähän uskoi jo 70 prosenttia vastaajista. Luku kuitenkin pienentyi hieman keväästä 2013. Tilanteen paranemiseen luotti kuudesosa päättäjäistä (17 %). Omavaraisuusasteen suhteen arviot olivat samansuuntaisia, joskin omavaraisuuden ennallaan pysymistä ennakoitiin edellistä verorahoituskysymystä enemmän (18 %). Odotukset valtionosuuksien korottamiseen nykyisestä heikkenivät vuoden aikana. Kuntansa valtionosuuden vähentymistä ennakoivi sitti kolme neljästä (71 %), nyt neljä viidestä (82 %). Verorahoituksen tiukkenemistä ennakoitiin yleisesti.

Maakuntien keskuksissa alijäämä herätti hieman vähemmän huolta kuin maakuntien reuna-alueilla. Vuosi sitten tilanne oli päinvastainen. Omavaraisuuden suhteen keskuskunnat ja maakunnan muut kunnat eivät eronneet toisistaan. Huoli sen suhteen oli yhteinen. Valtionosuuksien pienenemisen huoli oli suurin ja siinäkin maakuntien keskusten ja maakuntien muiden kuntien välillä ei ollut eroa.

Julkisen talouden leikkausten odotetaan 5 vuoden perspektiivillä vaikuttavan lähinnä kielteisesti kuntien toimintaan. Tätä mieltä on vähintään yhdeksän kymmenestä alueesta riippumatta.

Työllisyysnäköymät eivät parhaat, mutta eivät niin synkät kuin vuosi sitten

Työttömyyden ennakoitaan lisääntyvän kaikilla alueilla vuonna 2014, mutta tilanne helpottui vuoden takaisista arvioista. Työttömyyden tasoa kuvaava saldoluku muuttui vuoden takaisen tiedustelun arvosta -10 arvoon -8. Heikoimmat työllisyysnäköymät olivat edelleen maakuntien keskuksissa (-19) ja tätä paremmat maakuntien reuna-alueilla (-2). Myös metropolialueella (-13) ja suurissa kaupungeissa (-15) arviointiin heikentyvää työllisyyttä, mutta ei enää siinä laajuudessa kun vuosi sitten arviointiin. Heikoimmat työllisyysnäköymät olivat 40 000–100 000, 10000–20 000 ja alle 2 000 asukkaan kunnissa. Selvää yhteyttä asukasluvun ja työttömyyden välillä ei

siis ollut nähtävissä. Parhaimmat työllisyysnäköymät olivat Kymenlaaksossa (saldo +28), Varsinais-Suomessa (+24) ja Pohjois-Savossa (+13). Heikoimmat työllisyysnäköymät olivat Ahvenanmaalla (-51), Kanta-Hämeessä (-32), Päijät-Hämeessä (-24) ja Etelä-Savossa (-23).

Työvoiman saatavuus kuntasektorilla helpottui

Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on helpottunut miltei kaikilla toimialoilla koko maan tasolla. Työvoiman saatavuus hieman helpottui päivähoidon sektorilla. Vastajaista 14 prosenttia katsoi, että työvoimaa vaikea saada päivähoidon tehtäviin kaikkiin kunnat huomioiden (vähennys 2 % -yksikköä viime vuodesta) seuraavan kolmen vuoden aikana. Hieman enemmän helpotusta työvoiman saatavuudessa tapahtui vanhusten hoitopalveluissa, jossa kuitenkin edelleen kolmasosa (33 %) arvioi, että työvoimaa on vaikea saada. Vähennystä oli 8 % -yksikköä edellisvuoteen verrattuna. Myös terveydenhoidon tehtävien osalta työvoiman saatavuus on helpottamassa vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Nyt kolmasosa (35 %) arvioi työvoiman saatavuudessa olevan ongelmia ((vähennystä 8 % -yksikköä). Sosiaalitoimen tehtävien osalta työvoiman saatavuus pysyi ennallaan vuoden aikana. Kolmasosa (35 %) ennakoii työvoiman saatavuusongelmia. Samoin opetustoimen tehtävissä työvoiman saatavuus pysyi ennallaan. Joka kymmenes (12 %) katsoi, että työvoiman saatavuudessa on odotettavissa ongelmia.

Alueellisesti päivähoitopalveluissa tilanne oli parhain työvoiman saatavuudessa Helsingin metropolialueella ja harvaan asutuilla seuduilla. Keskipolisissa kunnissa saatavuus nähtiin muita kuntia hankalampana. Alue-erot olivat kuitenkin pieniä. Vanhustenhoitopalveluissa työvoiman saatavuus on vaikein teollisilla kaupunkiseuduilla. Alue-erot vanhusten hoidon saatavuudessa eivät myöskään olleet suuria. Harvaan asutuilla seuduilla (43 %), teollisilla kaupunkiseuduilla (40 %) ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla (39 %) varsin moni katsoo, että terveydenhoidon tehtäviin on vaikea saada työvoimaa seuraavan kolmen vuoden aikana. Suurilla kaupunkiseuduilla (20 %) ja Helsingin metropolialueella (24 %) oli edellisiä parempi tilanne terveydenhoidon työvoiman osalta. Vaikein tilanne oli 2 000 - 10 000 asukkaan kunnissa. Sosiaalipalvelujen työtehtävissä saatavuus on hankala keskisuurilla kaupunkiseuduilla (40 %) ja etenkin teollisilla kaupunkiseuduilla (45 %). Opetustehtävissä työvoiman saatavuustilanne oli melko hyvä. Kuitenkin keskisuurilla kaupunkiseuduilla (19 %) ja harvaan asutuilla seuduilla (17 %) opetustoimen tehtäviin on jonkin verran vaikea saada työvoimaa. Tilanne ei ole vuodessa juuri muuttunut. Vaikeinta on saada opetustoimen työvoimaa alle 2 000 asukkaan kuntiin.

Sosiaali- terveys ja opetuspalveluissa heikennystä

Peruspalvelujen odotettiin yleisesti heikentyvän seuraavien 2-3 vuoden aikana. Päivähoitopalvelujen arvioitiin kyllä pysyvän ennallaan käyttäjien kannalta seuraavien

2-3 vuoden aikana koko maassa (+3). Samanlaista kehitystä odotettiin vanhusten hoidon palvelujen osalta (+6). Edellisen tavoin arviot heikentyivät vuoden takaisista kovin myönteisistä arvioista. Sen sijaan terveydenhoidon palvelujen arvioitiin selkeästi heikentyvän nykyisestä (-25). Vuodessa arviot olivat edelleen heikentyneen selvästi. Myös sosiaalipalveluissa arvioitiin yleisesti heikennystä palveluihin (-27). Lisäksi opetus- ja koulutuspalvelujen palvelujen arvioitiin huononevan nykyisestä (-22).

Päivähoitopalveluissa heikennystä käyttäjien kannalta odotettiin etenkin Helsingin metropolialueella (-14), asukasluvultaan 20 000-40 000 asukkaan ja yli 100 000 asukkaan kunnissa. Vanhusten hoidon osalta palveluparannusta odotettiin harvaan asutuilla seuduilla (+16) ja heikennystä yli 100 000 asukkaan kunnissa (-36). Terveydenhoidon palveluheikennystä odotettiin riippumatta kuntatyyppistä (-25 -- -32). Asukasluvultaan 40 000-100 000 kunnissa näkyvät palvelukyvyssä olivat muita kuntakokoluokkia paremmat, joskin miinusmerkkiset niissäkin. Yli 100 000 asukkaan kunnissa arviot olivat pessimistisimpiä. Myös sosiaalipalvelujen kohdalla heikennystä palveluihin odotettiin laajasti eri kuntatyypeissä (saldoluku -14 -- -30). Yli 100 000 ja 20 000-40 000 asukkaan kunnissa heikennystä palveluissa odotettiin eniten. Opetuksen ja koulutuksen palvelujen heikennys näytti eniten koskettavan Helsingin metropolialuetta ja suuria kaupunkiseutuja. Mitä suurempi kunta sitä yleisemmin opetuksen saralle ennakoitiin palveluissa heikennyksiä.

Kuntarakenneuudistukselle kouluarvosanaksi kohtalainen

Kuntapäätäjät saivat arvioida kouluarvosanoin eri toimijoiden toimintaa kuntarakenneuudistuksessa. Arvioitavana olivat kunnan oma toiminta, lähikuntien toiminta, maakuntaliitto, ELY-keskus, valtio, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen, joukkotiedotusvälineiden toiminta ja alueiden kehittäminen Suomessa. Parhaimman eli hyvän arvosanan sai luonnollisesti oman kunnan toiminta kuntauudistuksessa (7.9). Se heikkeni viime vuoden tasosta. Lähikuntien toiminta arvioitiin tyydyttäväksi (8.9). Maakuntaliitto sai toiminnastaan viime vuotista selvästi paremman keskiarvon (6.8) ja kuntaliittokin hieman paremman arvion (6.5). Heikoimman kouluarvosanan sai valtio, jonka arvio jäi 5.0:een. Arvosana laski edellisvuodesta (5.6) selkeästi. Myös alueiden kehittäminen Suomessa arvioitiin selkeästi viime vuotta heikommaksi. Hylättyä kouluarvosanaa ei saanut yksikään toimija.

Kouluarvosana kuntarakenneuudistuksen toimijoille lokakuussa 2012 ja 2013 sekä muutoksen suunta: +/- desimaalia

Oman kunnan toiminta	Tyydyttävä	7.9	(8.1)	--
Lähikunnat	Tyydyttävä	6.9	(7.0)	-
Maakuntaliitto	Tyydyttävä	6.8	(6.8)	o
Sosiaali- ja terveysalan uudistus	Välttävä	5.0	(6.3)	--
ELY-keskus	Tyydyttävä	6.2	(6.5)	--
Kuntaliitto	Kohtalainen	6.5	(6.3)	++
Joukkotiedotusvälineet	Kohtalainen	6.3	(6.5)	--
Alueiden kehittäminen Suomessa	Kohtalainen	5.5	(6.0)	--
Valtio	Välttävä	5.0	(5.6)	--

Maakuntien keskusten ja reuna-alueiden välillä ei ollut suuria eroja kouluarvosanoissa eri toimijoiden toiminnassa kuntauudistuksessa. Esimerkiksi Helsingin metropolialueella omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8.1 (7.9), lähikuntien toiminta sai arvon 7.2 (6.9), maakuntaliitto sai arvosanan 6.4 (6.8), valtio kouluarvosanan 4.9 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.6 (6.5) sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 4.7 (5.0), joukkotiedotusvälineet muita alueita paremman arvon 6.9 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvosanan 5.6 (5.5).

Suurilla kaupunkiseuduilla omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8.1 ja valtiolle kouluarvosana 5.0. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin arvosana 8.0 ja valtio sai arvosanan 5.1. Teollisilla kaupunkiseuduilla oma kunta sai arvosanan 7.6 ja valtio arvosanan 5.2. Maaseutumaisilla seuduilla oma kunta sai kuntauudistuksessa arvosanan 7.8 ja valtio arvosanan 5.1. Harvaan asutuilla seuduilla omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin arvosana 7.9 ja valtio sai kouluarvosanan 4.9.

Alle 2000 asukkaan kunnissa oma kunta sai heikoimman kouluarvosanan toiminnasta kuntauudistuksessa. Parhaimmat arviot omalle kunnalle annettiin 6 000-10 000 asukkaan kunnissa. Kaikissa yli 40 000 asukkaan kunnissa annettiin valtion toimille kuntauudistuksessa selvästi parempi kouluarvosana kuin tätä pienemmissä kunnissa.

Taulukko 1. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuonna 2014, % (kys.4)

	Tuloverosenttin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelu-rakenteiden uudistaminen	Muu toiminta-menojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	56,7	38,3	79,1	62,8	63,1	18,1	24,1	52,8	1,4
Suuret kaupunkiseudut	54,8	33,2	91	54,5	59,6	6,6	29,3	46,8	2,7
Keskisuuret kaupunkiseudut	50,4	35	69,8	53,8	55,4	6,8	11,8	55,6	0,8
Teolliset kaupunkiseudut	41,4	37,4	64,8	42,3	47,8	11	17,8	41,5	5,2
Maaseutumaiset seudut	45,1	33,7	73,5	52,7	49,5	10,5	23,2	48,1	1,2
Harvaan asutut seudut	51,3	45	73	56,6	48	3,3	11,9	51,7	0,3
Keskusaluekunnat	52,2	34,7	79,3	61,1	53,2	10,3	19,6	42,2	2
Muut kunnat	47,3	37,6	71,7	49,7	52,4	7,8	19,2	52	1,5
Koko maa	48,7	36,8	73,9	53	52,6	8,5	19,3	49,2	1,6

Taulukko 2. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (kys. 4)

	Tuloverosenttin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelu-rakenteiden uudistaminen	Muu toiminta-menojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	67,7	38,5	72,2	56,3	71,5	21,5	14,6	56,3	2,8
Suuret kaupunkiseudut	62,5	51	81,1	52,8	62	16,3	33,4	58,9	2,6
Keskisuuret kaupunkiseudut	65,8	50,3	72,8	42,5	60	15,2	21	46,3	1,5
Teolliset kaupunkiseudut	60	46,2	62,5	48,5	41,3	9,6	19,3	50,7	2
Maaseutumaiset seudut	61,4	44,7	72,7	55,1	53	19,6	23,8	45,4	2,8
Harvaan asutut seudut	55,8	50,3	67,8	56,6	47,9	12,6	17,7	58	1,2
Keskusaluekunnat	60	48,9	77,6	48,6	58,9	18,7	21,4	47,7	2,4
Muut kunnat	62,9	46,2	68,6	52,8	52,8	14,3	22,5	52,4	2,1
Koko maa	62,1	47	71,2	51,6	54,6	15,6	22,2	51	2,2

Julkinen liikenne, poliisi ja työvoimapalvelut yhä kauempana useilla alueilla

Peruspalvelujen osalta päättäjiltä tiedusteltiin tänä vuonna mihin suuntaan he arvioivat palvelujen saavutettavuuden kehittyvän kunnassaan seuraavien 2-3 vuoden kuluttua. Julkinen liikenne (53 %), työvoimatoimisto (47 %), poliisi (44 %) ja Kela (37 %) olivat ne joiden saavutettavuuden arvioitiin eniten olevan vaarassa heikentyä. Pienissä kunnissa palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvät lähinnä julkisen liikenteen (62 %), työvoimatoimiston (51 %), poliisin (51 %) ja Kelan (39 %) palvelujen osalta. Maakuntien keskuskunnissa heikennystä palvelujen saavutettavuuteen odotettiin työvoimatoimiston (37 %), mielenterveyspalvelujen (36 %), Kelan (32 %) ja julkisen liikenteen (30 %) palvelujen osalta.

Helsingin metropolialueella palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän lähinnä poliisin (40 %), opetuspalvelujen (40 %) ja työvoimatoimiston (34 %) osalta. Suurilla kaupunkiseuduilla heikennystä saavutettavuudessa arvioitiin työvoimatoimiston (62 %), Kelan (49 %), kirjaston (42 %), poliisin (37 %) ja julkisen liikenteen (33 %) osalta. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla heikennystä saavutettavuuteen odotettiin julkisen liikenteen (55 %), poliisin (42 %), työvoimatoimiston (39 %), terveyskeskuksen (37 %), opetuspalvelujen (35 %) ja Kelan palvelujen (35 %) osalta. Teollisten kaupunkiseutujen osalta saavutettavuus näyttäisi heikentyvän julkisen liikenteen (49 %), työvoimatoimiston (46 %), mielenterveyspalvelujen (37 %), poliisin (37 %), terveyskeskuksen (35 %) ja Kelan (35 %) palveluissa. Maaseutumaisilla seuduilla saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän julkisessa liikenteessä (57 %), työvoimatoimiston (46 %), poliisin (46 %), Kelan (37 %) ja terveyskeskuksen (35 %) osalta. Harvaan asutuilla seuduilla palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen (72 %), poliisin (56 %), työvoimatoimiston (54 %), Kelan (42 %) ja terveyskeskuksen (34 %) saavutettavuudessa. Kuntakoon mukaan tarkasteltuna keskimääristä huonompi kehitys palvelujen saavutettavuudessa näytti olevan 40 000-100 000 asukkaan kunnissa (indeksi 119), 20 000-40 000 asukkaan kunnissa (indeksi 114) ja 2 000-6 000 asukkaan kunnissa (indeksi 111). Palvelujen saavutettavuudessa ei odotettu vastaavaa heikennystä alle 2 000 asukkaan (indeksi 86) ja yli 100 000 asukkaan kunnissa (indeksi 72). Maakuntien tekstiosuudessa saavutettavuutta kuvataan indeksillä, joka kertoo maakunnan tilanteen suhteessa koko maan keskiarvoon.

Kuntayhteistyö on kuntakokokysymys

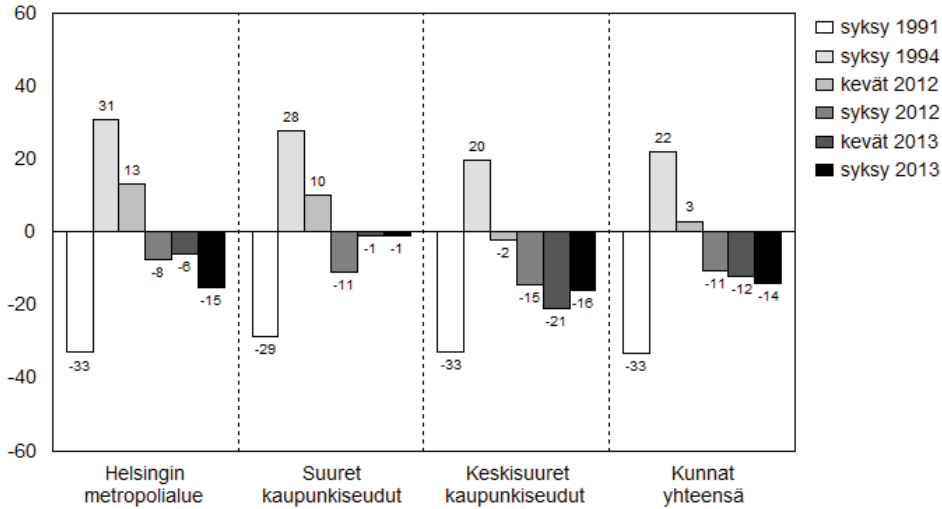
Kuntayhteistyön kysymykset koskivat kuntien keskinäistä yhteistyötä (+80), seutuyhteistyötä (+53), maakuntayhteistyötä (+30), ELY -yhteistyötä (+23) ja AVI-yhteistyötä (+12) sekä kuntalaisten osallisuutta (+56). Suluissa on ilmoitettu niiden osuus, jotka näkivät ao. yhteistyömuodon merkityksen korostuvan seuraavan 2-3 vuoden aikana. Kuntayhteistyö oli myös kuntakokokysymys. Kuntien keskinäistä yhteistyötä

korostettiin eniten pienissä alle 2 000 (+84) asukkaan, 2 000-6 000 asukkaan (+84), keskikokoisissa 6 000-10 000 asukkaan (+81) ja 10 000-20 000 asukkaan kunnissa (+80). Myös 20 000-40 000 asukkaan kunnissa (+76) kuntien keskinäisen yhteistyön arvioitiin korostuvan aikaisemmasta. Suurissa yli 100 000 asukkaan (+42) ja 40 000-100 000 asukkaan (+37) kunnissa kuntayhteistyön ei nähty korostuvan tulevaisuudessa siinä määrin kuin pienemmissä kunnissa nyt nähdään. Pohjoisessa Suomessa ja Ahvenanmaalla korostetaan kuntien yhteistyötä muita alueita enemmän.

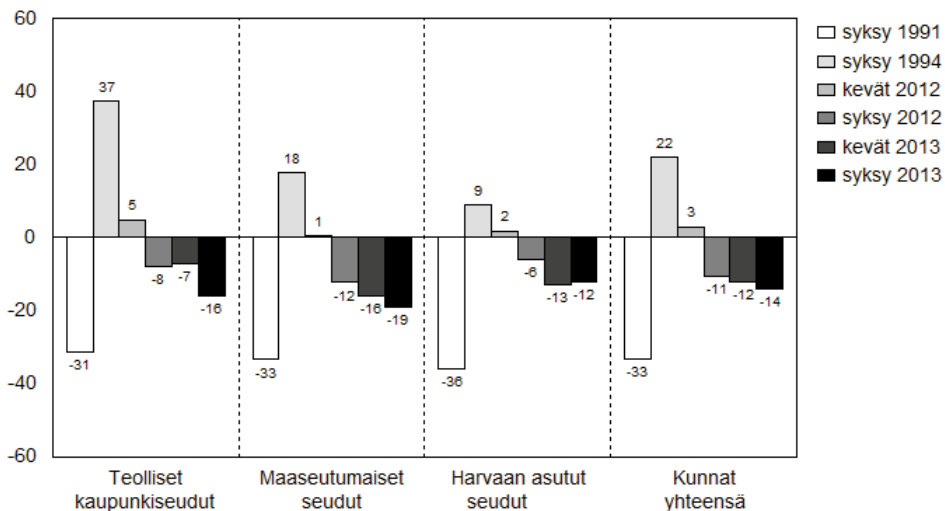
Regionala utvecklingsutsikter 2014 (förtroendetal -14)

Regionbarometerns förtroendetal har varit negativt i ett och ett halvt år under den pågående svåra ekonomiska situationen i Europa. Förtroendetalet stannade på hösten för ett år sedan på värdet -10, låg på våren på värdet -12 och sjönk i oktober 2013 till värdet -14. Den ekonomiska osäkerheten har syns i regionbarometerns mätningar sedan våren 2008. De allmänna utvecklingsutsikterna försvagades i alla regioner. Utsikterna för landsbygdsorterna var svagast. De regionala skillnaderna mellan konjunkturutsikterna för landskapscentrer och små kommuner fortsatte att minska. Förtroendet i kommunerna försvagas särskilt av behovet av upplåning. Skatteinkomsterna väntas vara fortsatt måttliga. Uppskattningarna av skattefinansieringens ställning i kommunerna inom 2-3 år hade försvagats. Såväl kommunens underskott, soliditetsgrad som statsandelar förväntades ur kommunens synvinkel fortsätta att bli svagare. Nedskärningarna i den offentliga ekonomin förväntas inverka negativt på kommunernas verksamhet inom ett perspektiv på 5 år. Sysselsättningen förväntas bli sämre i alla regioner, men inte i den omfattning som uppskattades ännu för ett år sedan. I landskapens centralorter är förväntningarna på sysselsättningen svagare än i landskapens randområden. Uppskattningarna av permitteringar och uppsägningar av personal ökade från tidigare. Inom kommunsektorn har tillgången på arbetskraft förbättrats inom nästan alla näringsgrenar på hela landets nivå. Investeringsutsikterna är nu avvaktande. Utsikterna för investeringar inom handel och tjänster och industriinvesteringar låg knappt på minus. Inom bostadsbyggandet kan en viss osäkerhet skönjas, men någon egentlig nedgång tyder inte heller denna mätning på. Nedskärningarna i den offentliga ekonomin förväntas inverka negativt på kommunernas verksamhet inom ett perspektiv på 5 år. Basseruicen - särskilt hälsovårdstjänsterna - förväntades allmänt försvagas under de följande 2-3 åren. Tillgängligheten till kollektivtrafik, Arbetskraftsbyrå, polis och FPA bedömdes ha störst risk att försvagas. De allmänna utsikterna för utvecklingen var bäst i Kymmenedalen, som avvek helt från de andra landskapen. Österbotten, Norra Karelen, Norra Österbotten och Södra Karelen hade bättre utsikter än de andra landskapen, även om förtroendetalet i dessa landskap låg på minus. Utsikterna för Mellersta Österbotten, Satakunta, Södra Savolax, Kajanaland och särskilt Päijänne-Tavastland var svagast. Kommunalsamarbetet är till stor del en fråga om kommunstorlek. Samarbetet betonas mest i små kommuner.

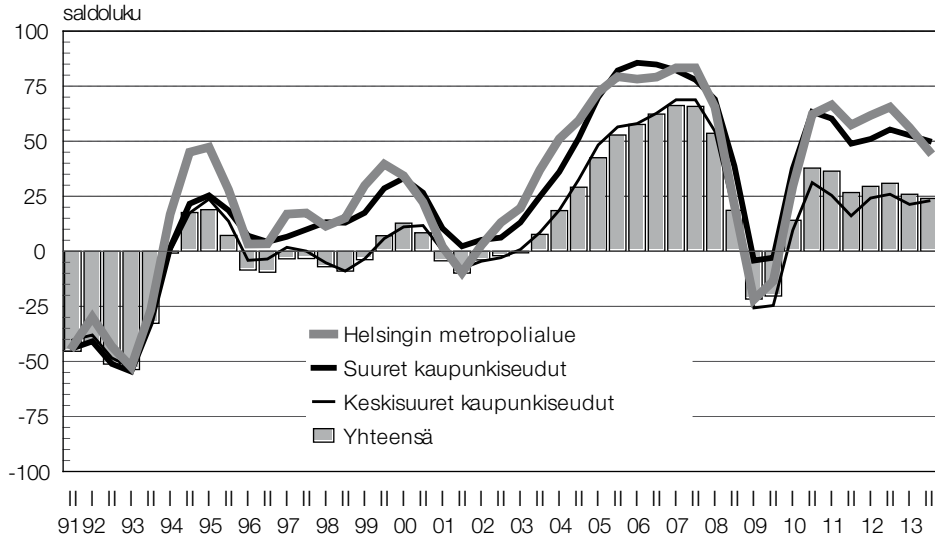
Kuvio 1. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2012 syksyyn 2014.

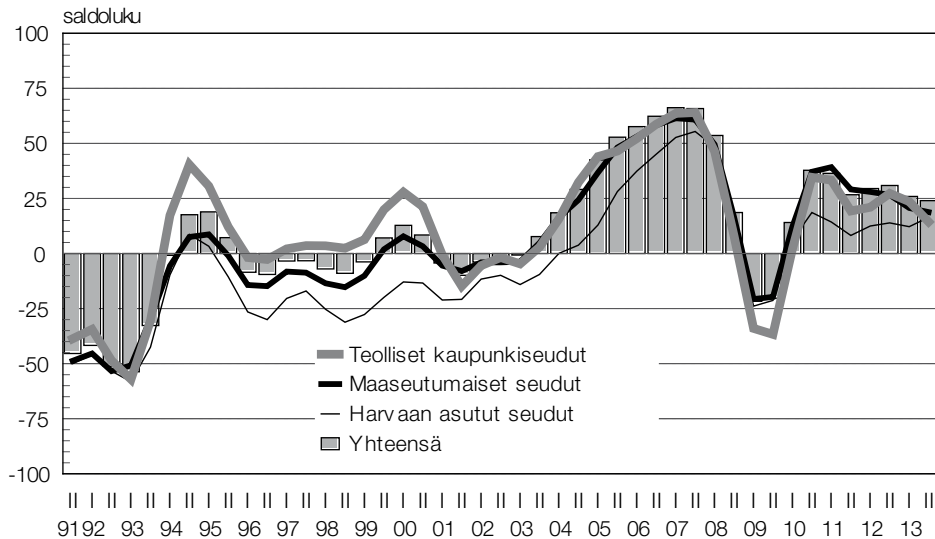
Kuvio 2. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2012 syksyyn 2013.

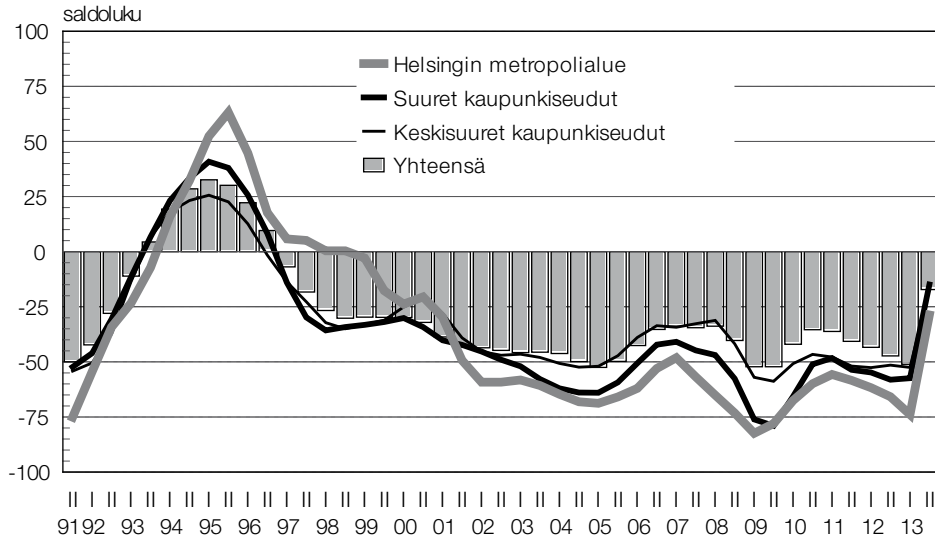
Kuvio 3. Verotulojen kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

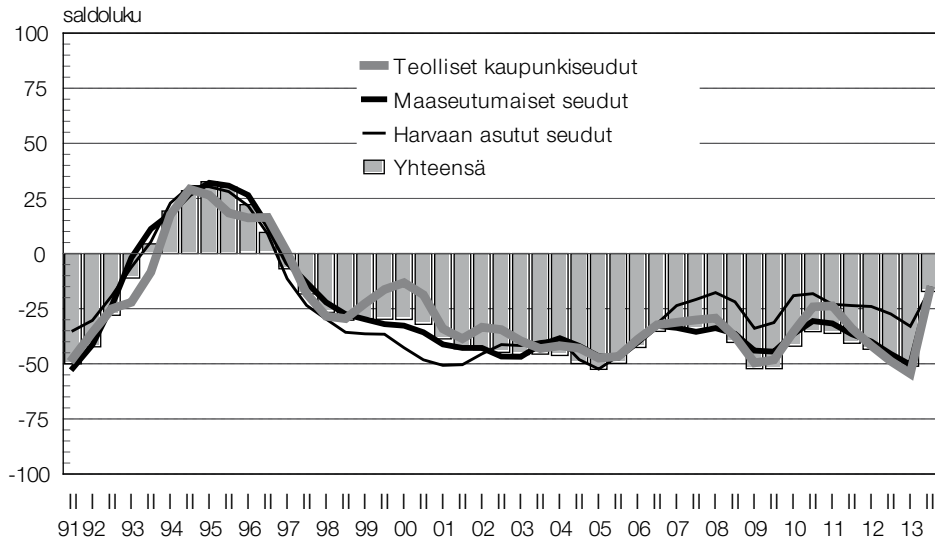
Kuvio 4. Verotulojen kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

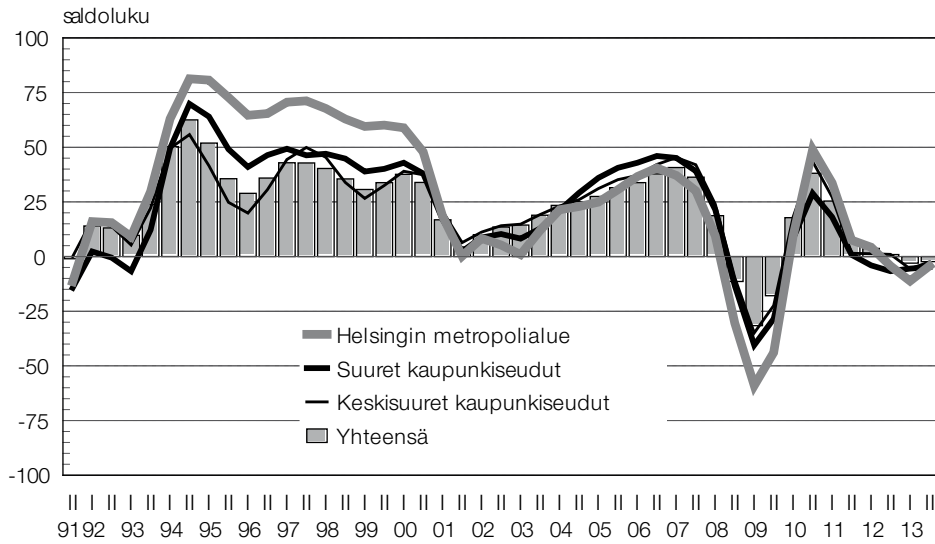
Kuvio 5. Velkamäärän kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

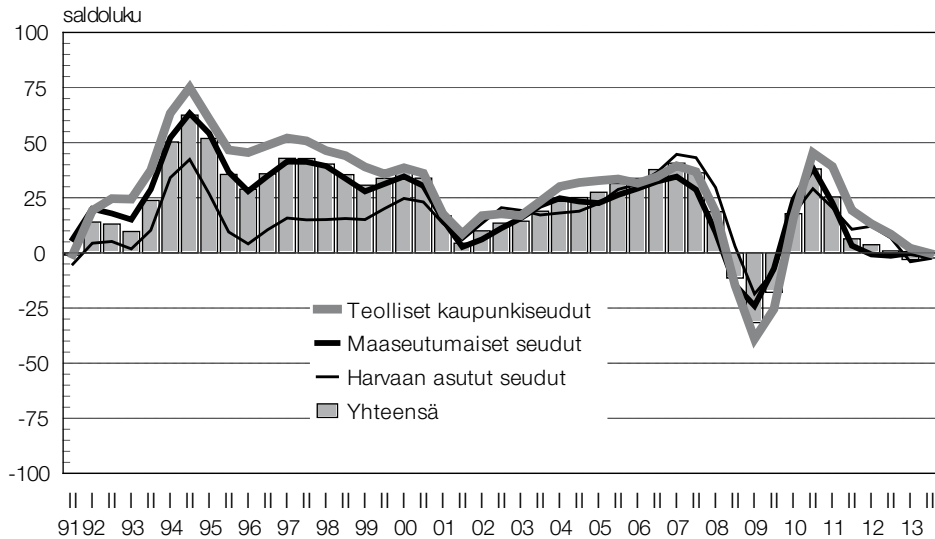
Kuvio 6. Velkamäärän kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

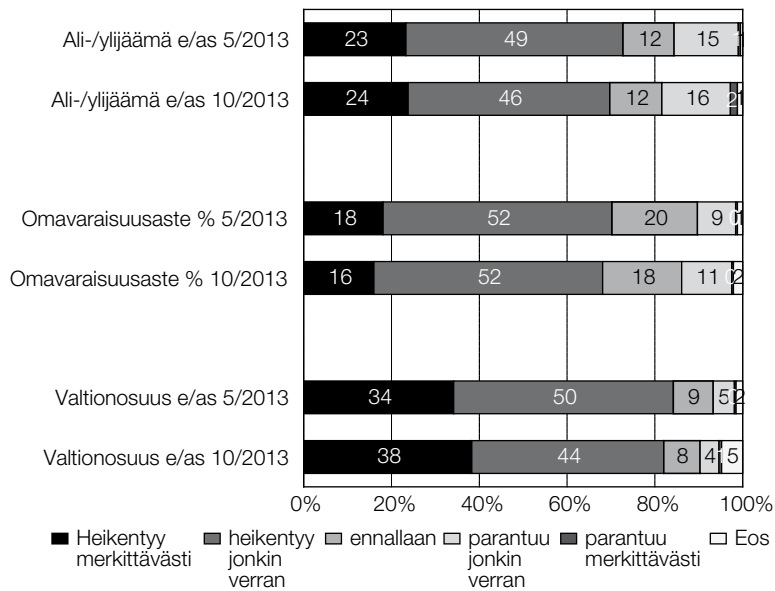
Kuvio 7. Työttömyyden kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja eskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 8. Työttömyyden kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2013, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

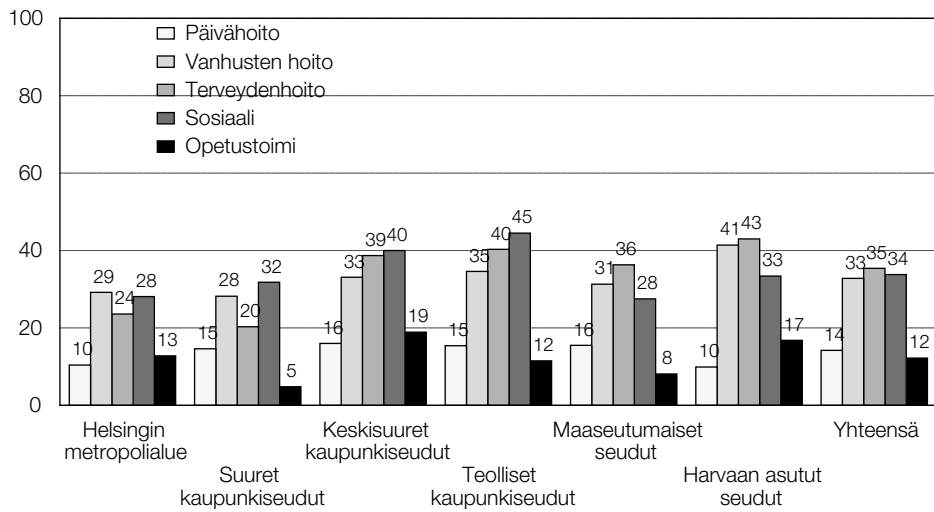

Kuvio 9. Millaiseksi kuntapäättäjät arvioivat toukokuussa ja lokakuussa 2013 hunnan ali-/ylijäämän, omavaraisuusasteen ja valtionosuuden tilan seuraavien 2–3 vuoden kuluttua?

* Heikennys tarkoittaa suurempaa alijäämää tai pienentynttä ylijäämää, pienempää omavaraisuusastetta tai suurempaa valtionosuutta / as. (K10abc)

Kuvio 10. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

1 Uusimaa (luottamusluku -11)

Uudellamaalla suhdannetta kuvaava luottamusmittari on pysynyt 1 ½ vuotta miinuksella. Luottamusluku laski edelleen ja se sai nyt arvon - 11. Asuntorakentamisen, kaupan ja palveluiden ja teollisuuden investointiodotukset olivat edelleen kohtuullisen myönteiset. Uudellamaalla luotetaan edelleen vakaaseen verotulokertymään. Velkaa kunnat ottavat kuitenkin yleisesti. Työttömyyden odotetaan olevan jonkin verran kasvusuunnassa. Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan muiden maakuntien tavoin maksujen korotuksia, tuloveroprosentin korotuksia, käyttöomaisuuden realisointia ja investointien vähentämistä. Henkilöstön lomautuksiin tai irtisanomisiin ei aiota siinä määrin turvautua kuin muualla maassa.

Luottamusmittari pysynyt 1 1/2 vuotta miinuksella

Uudellamaalla suhdannetta kuvaava luottamusmittari on pysynyt 1 ½ vuotta miinuksella. Luottamusluku laski edelleen ja sai nyt arvon - 11 vastaten koko maan yleisiä kehitysnäkymiä. Uudellamaalla luottamuslukua selittää kuntien edelleen melko vakaa verotulokertymä (+36). Kunnat aikoivat ottaa kuitenkin jatkossakin velkaa (-82) jopa muuta maa yleisemmin. Työttömyyden odotettiin olevan jonkin verran kasvusuunnassa (-7). Investointinäköymät asuntorakentamisessa olivat edelleen melko hyvät (+20), myös kaupan ja palveluiden osalta ne olivat positiiviset (+15). Teollisuuden investointinäköymät eivät ole hyvät, mutta eivät negatiivisetkaan (+8). Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan vuonna 2014 ja sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana maksujen ja tuloveroprosentin korotuksia, käyttöomaisuuden realisointia ja investointien vähentämistä. Henkilöstön lomautuksiin tai irtisanomisiin ei aiota siinä määrin turvautua kuin muualla maassa, mutta poissuljettu sekään ei ole.

Uudellamaalla oma kunta sai toiminnastaan kuntauudistuksessa kouluarvosanan 7.9 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta muita paremman arvon 7.2 (6.9), maakuntaliitto taas heikomman arvosanan 6.1 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.0 (5.0), kuntaliitto arvon 6.5 (6.5), sote-uudistus heikon kouluarvosanan 4.7 (5.0), joukkotiedotusvälineet muita paremman arvon 6.9 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.6 (5.5). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa myönteisemmin kuin muissa maakunnissa. Muihin maakuntiin verrattuna ao. indeksi sai arvon 73, kun koko maassa 100. Palvelujen saavutettavuuden heikennystä odotettiin opetuspalveluissa (40 % vastaajista).

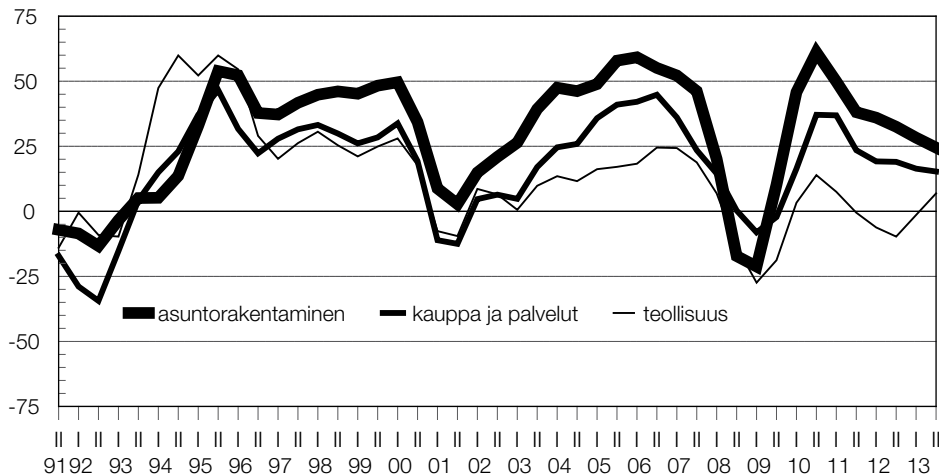
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kuntien tilanteeseen:

(+) Maantieteelle ei onneksi voida mitään, sijaintimme on hyvä suhteessa pääkaupunkiseutuun.

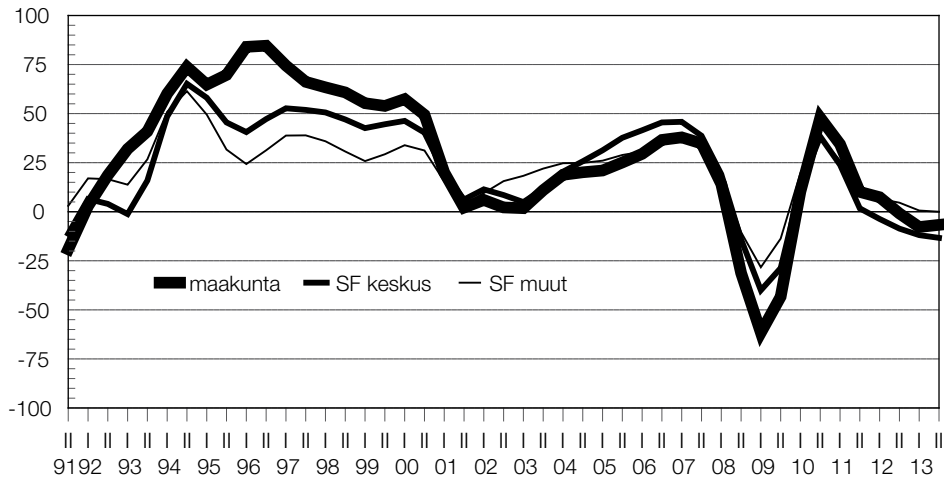
(+) Taloustilanteen heikkenemiseen on varauduttu hyvissä ajoin ja perusteellisesti.

- (+) Meneillään on useita kynnsinvestointeja, jotka luovat pohjaa tulevaisuudelle.
- (+) Vähän velkaa, eletty suu säkkiä myöten.
- (+) Kuntalaisten aktiivisuus oman kunnan asioihin on lisääntynyt huomattavasti.
- (+) Pakottaa miettimään toimintoja ja yhteistyötä julkisen sektorin kantokyky tarkastelukulmana.
- (+/-) Kaikki kunnat ja valtio samassa veneessä.
- (-) Kuntien selvitystyöt vievät paljon aikaa ja ”tupakkia”.
- (-) Päättäjät pitävät kiinni vanhasta sen sijaan että ryhdyttäisiin sopeutustoimiin pienimmän pahan periaatteen mukaisesti.
- (-) Syrjäytymiskehitys uhkaa ja palveluiden häviäminen.
- (-) Vahva peruskunta ei riitä kun sote ja metropoli riepottelee.
- (-) Kuntarakennemuutos takkuu koko ajan. Pöydällä liikaa vaihtoehtoja. Pelko, ettei mikään toteudu.
- (-) Kuntatalous kriisin partaalla, henkilökuntaa joudutaan irtisanomaan.

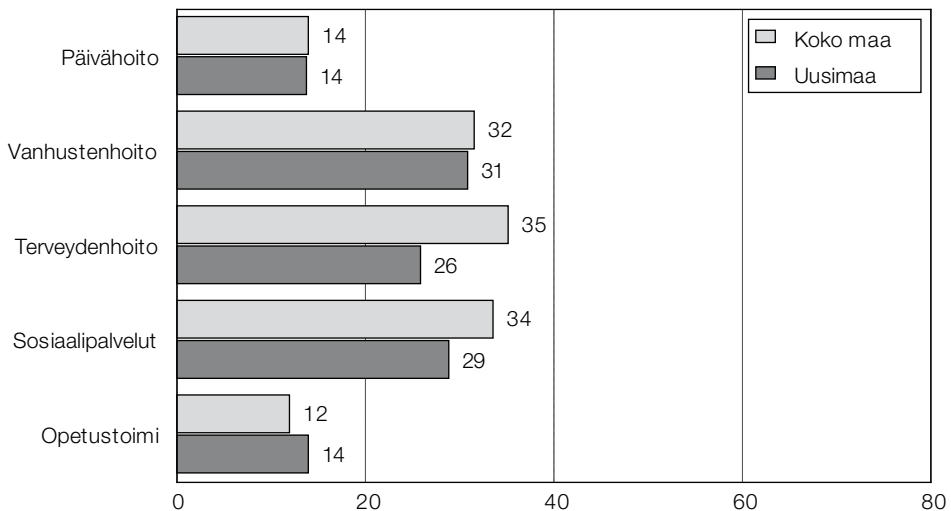
Kuvio 11. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, hauskasoitettu saldoluku (K6b)

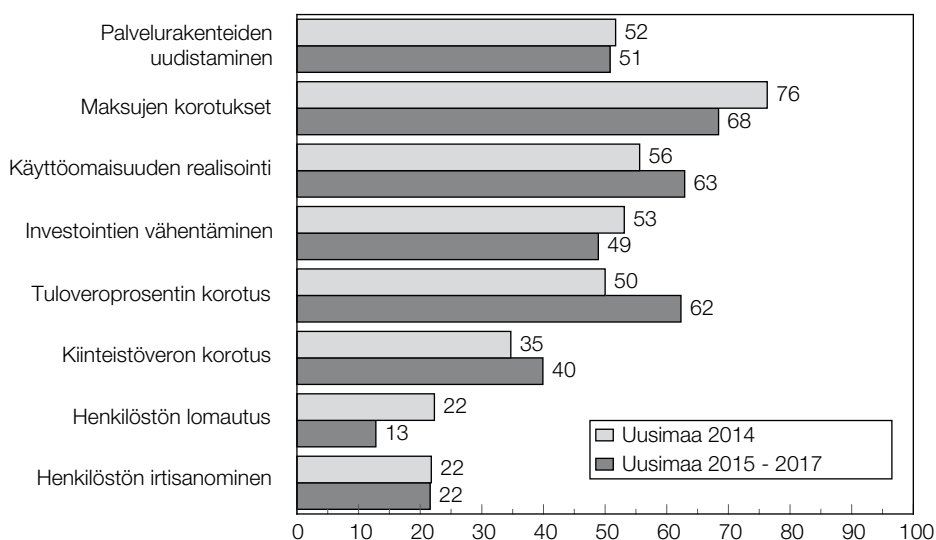
Kuvio 12. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 13. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 14. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4a)

1 Nyland (förtroendetal -11)

I Nyland har förtroendebarametern, som beskriver konjunkturen, varit på minus i 1,5 år. Förtroendetalet minskade ytterligare och hade nu värdet -11. Investeringsförväntningarna inom bostadsbyggande, handel och tjänster och industrin är fortfarande rätt så positiva. I Nyland förlitar man sig fortfarande på stabila skatteinkomster. Kommunerna tar dock allmänt lån. Arbetslösheten förväntas öka något. I balanseringen av kommunekonomin betonas, liksom i övriga landskap, höjningar av avgifter, en höjning av inkomstskattesatsen, realisering av anläggningstillgångar och minskning av investeringar. Man kommer inte att ta till permittering och uppsägning av personal i samma omfattning som i övriga Finland.

2 Varsinais-Suomi (luottamusluku -12)

Suhdannetilannetta kuvaava luottamusluku sai maakunnassa lokakuun mittauksessa arvon -12. Luku on ollut nyt miinuksella 2 ½ vuotta. Kunnissa luotetaan edelleen melko hyvään verotulokertymään. Kunnat aikovat kuitenkin kasvattaa edelleen velkamääräänsä. Työllisyysnäkyvät olivat muusta maasta poiketen varsin hyvät. Myös investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat olosuhteisiin nähden melko hyvät. Kaupan ja palveluiden osalta näkyvät olivat synkentyneet. Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat. Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia. Kiinteistöveroä korotetaan maakunnassa muita enemmän. Myös henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia ennakoitiin muita alueita useammin.

Luottamusmittari pysynyt 2 1/2 vuotta miinuksella

Suhdannetilannetta kuvaava luottamusluku sai maakunnassa lokakuun mittauksessa arvon -12. Luku on ollut nyt miinuksella 2 ½ vuotta. Varsinais-Suomessa luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä (+20). Kunnat aikovat kuitenkin kasvattaa edelleen velkamääräänsä (-50). Työttömyysnäkyvät olivat muusta maasta poiketen varsin hyvät (+24). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat olosuhteisiin nähden melko hyvät (+15). Kaupan ja palveluiden osalta näkyvät olivat synkentyneet (-15). Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat (-1). Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia sekä vuonna 2014 (80 %) että sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana (88 %). Kiinteistöveron korotuksia on myös luvassa. Henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia on luvassa selvästi muita alueita enemmän. Julkisen talouden leikkausten odotetaan 5 vuoden perspektiivillä vaikuttavan kielteisesti kuntien toimintaan.

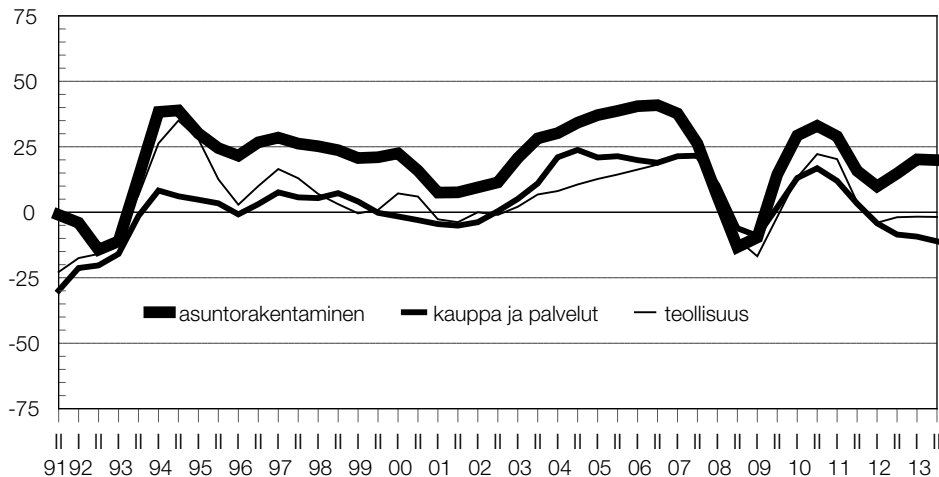
Varsinais-Suomessa päivähoitopalvelujen arvioitiin 2-3 vuoden sisällä pysyvän likimain ennallaan (-5). Vanhusten hoidon osalta palvelujen arveltiin jopa parantuvan nykyisestä (+9). Terveystien palvelujen arvioitiin heikentyvän selvästi (-37). Sosiaalipalvelujen arvioitiin kehittyvän jatkossa käyttäjien kannalta heikompaan suuntaan (-34). Opetus- ja koulutuspalvelujen arvioitiin myös heikentyvän nykyisestä (-22). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin maakunnassa yleisesti heikentyvän. Indeksiluku 119 oli maakunnista heikoin. Eniten etäännyisi työvoimatoimisto, jota odotti 67 prosenttia vastaajista. Myös julkinen liikenne (64 %), Kela (61 %) ja poliisi (48 %) mainittiin usein. Varsinais-Suomessa omalle kunnalle annettiin sen toiminnasta kuntauudistuksesta hyvä kouluarvosana 8.3 (kokomaa ka 7.8), myös lähikunta sai täällä keskimääräistä paremman arvon 7.2 (6.9), maakuntaliitto arvossaan 6.5 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.3 (5.0), kuntaliitto arvon 6.5 (6.5), sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 5.2 (5.0), joukkotiedotusvälineet muita maakuntia

paremman arvon 6.7 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa kouluarvosanan 5.9 (5.5).

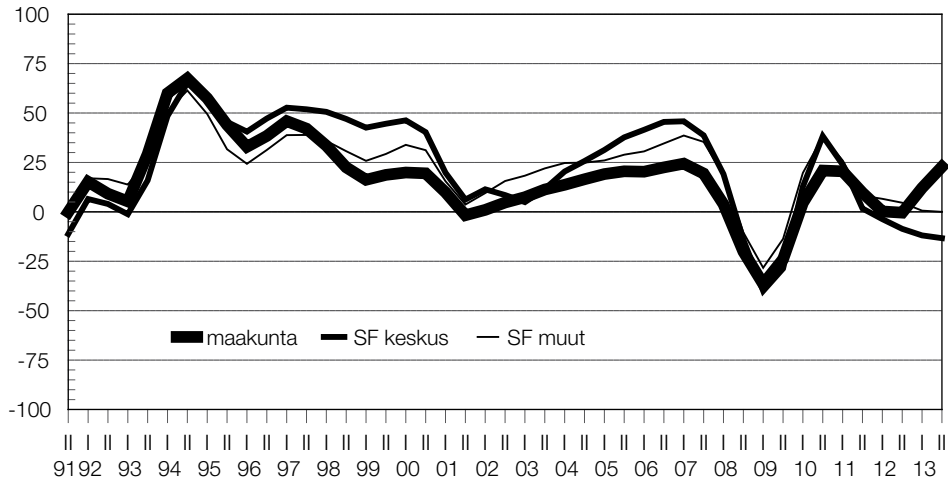
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Hyvä taloudenpito kantaa huonoinakin aikoina.
- (+) Kuntaliitokseen liittyvän irtisanomissuojan päättyminen luo liikkumavaraa tasapainotustoimenpiteisiin.
- (+) Kunnan päätöksenteko erittäin yksimielistä ja johdonmukaista.
- (+) Opetustoimi edelleen hyvin ja kustannustehokkaasti hoidettu.
- (+/-) Kaikki toiminnot tulee uudella tavalla mietittäväksi: miten on järkevää ja edullista tuottaa palvelut.
- (+/-) Nyt pitäisi kiireesti keksiä uusia taloutta vakauttavia toimia kunnan sisällä.
- (-) Tässä tilanteessa ei juurikaan valoa tunnelissa.
- (-) Palvelutarpeet kasvavat. Kunnallisia palveluvelvoitteita kevennettävä
- (-) Kunnan saaristoisuutta ei huomioida kuntarakenneuudistuksessa.
- (-) Kehyskuntien kohtelu kunta- ja sote-uudistuksessa.

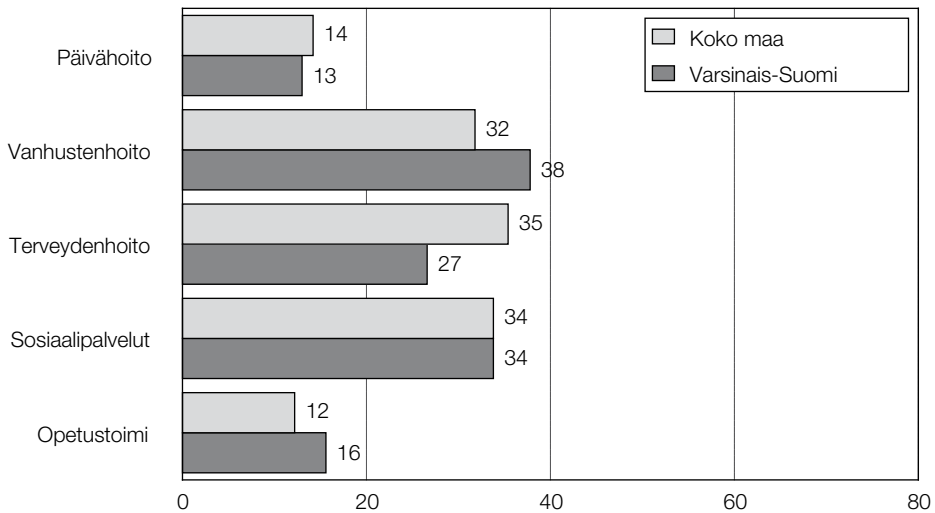
Kuvio 15. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

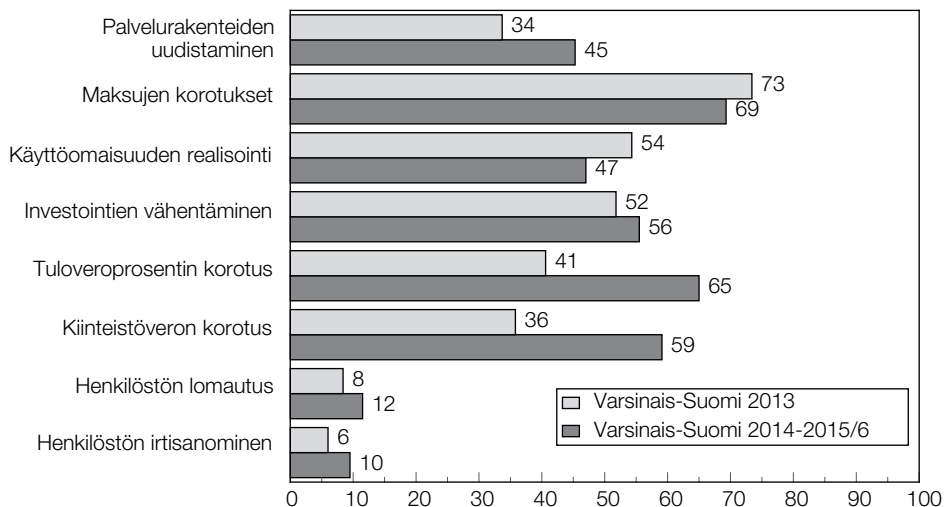
Kuvio 16. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 17. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 18. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

2 Egentliga Finland (förtroendetal -12)

I landskapet fick förtroendetalet som beskriver konjunkturläget värdet -12 i mätningen i oktober. Talet har nu varit på minus i 2,5 år. I kommunerna förlitar man sig fortfarande på rätt så goda skatteinkomster. Kommunerna tänker dock fortfarande öka skuldbeloppen. Till skillnad från övriga Finland var sysselsättningsutsikterna synnerligen goda. Också investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var efter omständigheterna tämligen goda. Utsikterna när det gäller handel och tjänster hade blivit dystrare. Investeringsutsikterna inom industrin var avvaktande. I balanseringen av kommunekonomin betonas mer än i andra landskap höjningar av avgifter. Fastighetsskatten höjs mer i landskapet än i övriga landskap. Också permitteringar och uppsägningar av personal förutsågs oftare än i andra regioner.

3 Satakunta (luottamusluku -24)

Talousoikeuskehitys ei ole maakunnassa poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista alueilta. 2010-luvulla luottamusluku on jäänyt alle maan keskitason. Nyt luottamusluku laskee niinkin alas kuin arvoon -24. Satakunnassa luottamuslukua selittää kuntien pienehkö verotulokertymä. Kunnat aikovat ottaa edelleen velkaa yleisesti. Työllisyysnäkökymät heikentyivät. Investointinäkökymät asuntorakentamisessa olivat nyt heikot, kuten myös kaupan ja palveluiden osalta. Myös teollisuuden investointinäkökymät laskevat nyt miinusalueelle. Kuntataloudessa maksujen korotukset tulevat olemaan yleisiä. Investointeja ei vähennetä yhtä laajasti kuin muissa maakunnissa. Henkilöstön lomautus ja irtisanomisaikheet olivat hieman pienemmät kuin muualla maassa.

Talous- ja työllisyysodotukset heikentyneet

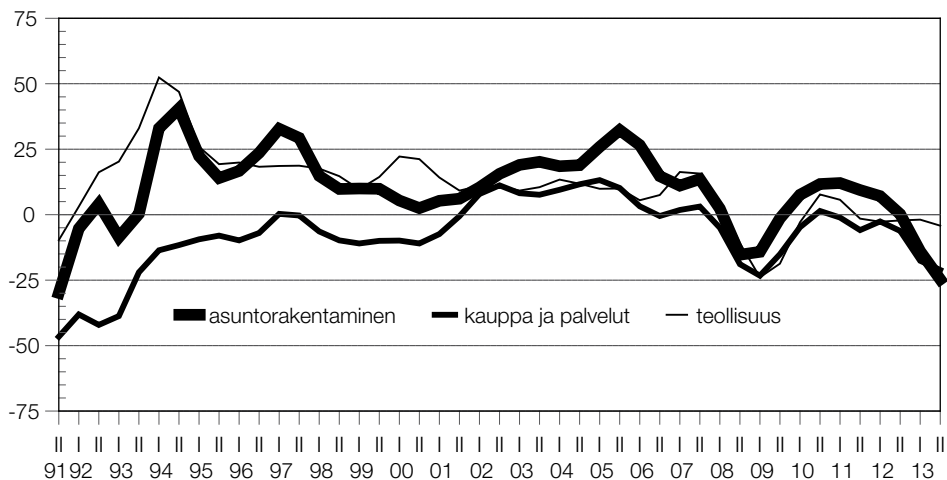
Luottamusluku laskee Satakunnassa arvoon -24, joka jää alle koko maan odotuksen. Myös syksyllä 2009 saldoluku oli näin pakkasella. Satakunnassa luottamuslukua selittää kuntien pienehkö verotulokertymä (+9). Kunnat aikovat ottaa velkaa yleisesti (-47). Työllisyysnäkökymät heikentyivät (-17). Investointinäkökymät asuntorakentamisessa olivat nyt heikot (-30). Myös kaupan ja palveluiden osalta investointiodotukset olivat alhaalla (-20). Teollisuuden investointinäkökymät laskevat miinusalueelle (-10). Kuntatalouden tasapainottamiseksi maksujen korotuksia ennakoitiin yleisesti, muttei siinä määrin kuin muualla maassa. Käyttöomaisuutta ei realisoida eikä investointeja vähennetä yhtä laajasti kuin muualla. Tuloveroprosentin korotuspaineet vähenevät ensi vuoden korotusten jälkeen. Henkilöstön lomautus- ja irtisanomisaikheet olivat hieman pienemmät kuin muualla maassa..

Satakunnassa päivähoitopalvelujen arvioitiin kehittyvän hyvään suuntaan 2-3 vuoden aikana (+14). Myös vanhusten hoidon osalta palvelujen arveltiin parantuvan (+17). Terveystieteiden palvelujen arvioitiin sen sijaan heikentyvän (-24). Sosiaalipalvelujen arvioitiin kehittyvän käyttäjien kannalta huonompaan suuntaan (-26). Opetus- ja koulutuspalvelujen arvioitiin heikentyvän nykyisestä (-17). Puolet katsoi että palvelujen saavutettavuus heikentyisi julkisen liikenteen osalta. Myös työvoimatoimisto (49 %), poliisi (46 %), terveyskeskus (39 %) ja hammaslääkäripalvelut (39 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin tyydyttävä kouluarvosana 7.9 (koko maa ka 7.8), lähikunnan toiminta sai arvon 6.9 (6.9), maakuntaliitto sai varsin heikon arvosanan 6.2 (6.7), valtio arvosanan 5.2 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.3 (6.5), sote-uudistuksen toteutus arvosanan 5.1 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.4 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa kouluarvosanan 5.4 (5.5). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän muiden maakuntien tahdissa.

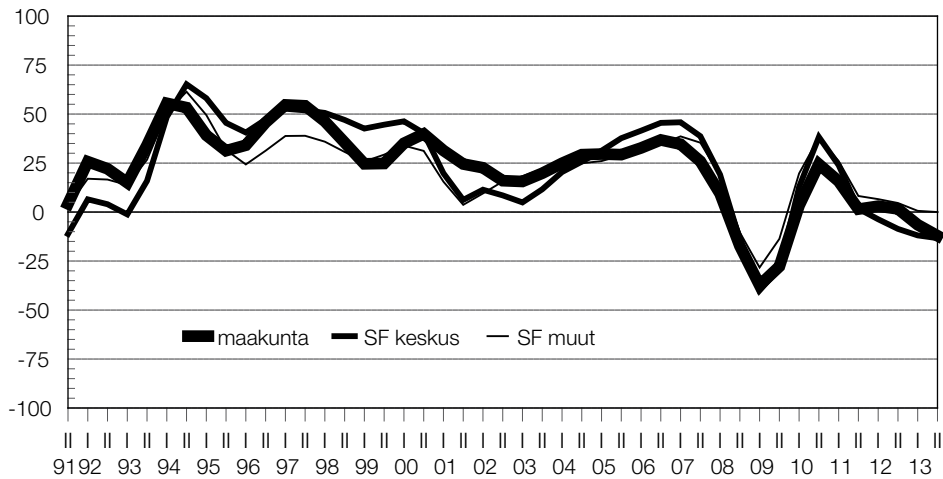
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Työpaikkaomavaraisuus suuri, ylijäämää taseessa, ei lomautuksia eikä irtisanomisia. Investointeja on pystytty tekemään. Pystytty nousukaudella säästämään.
- (+) Aloitettu katsomaan tulevaisuuteen kunnan aseman parantamiseksi.
- (+) Toimiva yhteistyö naapurikuntien välillä.
- (+) Henkilöstö on mukana ja sitoutunut tuottavuus- ja toimenpideohjelman täytäntöönpanoon.
- (+/-) Talouden heikko tilanne edesauttaa yksittäisten kuntien palvelujen palauttamisessa järkevälle tasolle.
- (-) Tulorahoitus, verojen kertyminen ja valtionosuusleikkaukset heikentävät palveluja. Toiminnassa ei ns. löysää, jota nyt voisi karsia.
- (-) Päättäjät olivat kuin tuuliviirejä. Kehittämisen pitää olla pitkäjänteistä. Pitää osata katsoa tulevaisuuteen.
- (-) Poliittisten päätöksentekijöiden epärealistinen kuva niistä palveluista, joita voidaan jatkuvasti ylläpitää.
- (-) Kaikki elämisen mahdollisuus viedään haja-asutusalueilta!
- (-) Palvelujen saatavuus jatkossa on tässä muutostilanteessa epävarmaa.

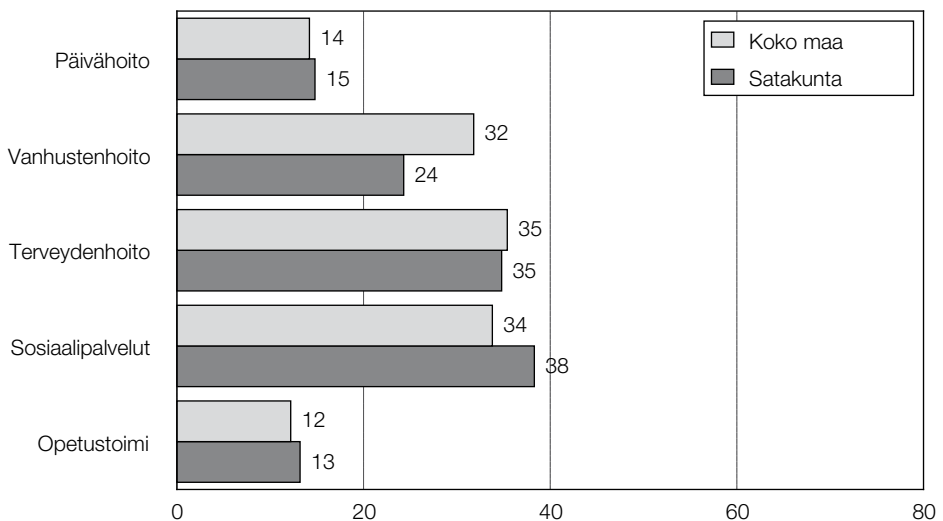
Kuvio 19. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu säldoluku (K6b)

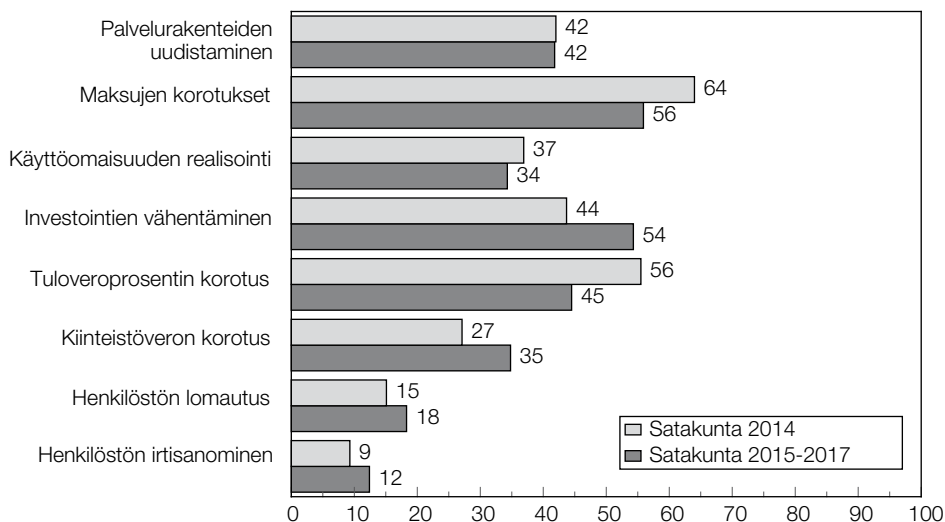
Kuvio 20. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 21. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 22. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

3 Satakunta (förtroendetal -24)

Den ekonomiska utvecklingen i landskapet har inte nämnvärt avvikit från utvecklingen i övriga regioner under 1990- och 2000-talen. Under 2010-talet har förtroendetalet varit lägre än genomsnittet för hela landet. Nu sjönk förtroendetalet till ett så lågt värde som -24. I Satakunta förklaras förtroendetalet av kommunernas relativt låga skatteinkomster. Kommunerna tänker fortfarande ta allmänt lån. Sysselsättningsutsikterna hade försvagats. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande är nu svaga, liksom utsikterna gällande handel och tjänster. Också investeringsutsikterna inom industrin sjönk nu till minus. Inom den kommunala ekonomin kommer höjningar av avgifter att vara vanliga. Man kommer inte att skära ned på investeringar i lika stor omfattning som i övriga landskap. Avsikterna att permittera eller säga upp personal var något lägre än i övriga Finland.

4 Kanta-Häme (luottamusluku -12)

Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990-, 2000-luvulla, kuten 2010-luvullakin muita maakuntia paremmaksi. Luottamusluku laski lokakuussa arvoon -12 ja vastaa koko maan keskitasoa. Kanta-Hämeessä luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä. Kunnat aikovat kuitenkin kasvattaa edelleen velkamääräänsä. Työllisyysnäkyvät olivat nyt varsin heikot. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat edelleen hyvät, kuten myös kaupan ja palveluiden näkyvät. Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat. Kuntatalouden tasapainottamisessa käyttöomaisuuden realisointi nähtiin ajankohtaiseksi niin ensi kuin sitä seuraavana parina vuonna. Investointeja ei sen sijaan ole tarkoitus vähentää.

Investointinäkyvät melko hyvät – työllisyystilanne heikentymässä

Luottamusluku laski Kanta-Hämeessä lokakuussa arvoon -12. Luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä (+33). Kunnat aikovat kuitenkin kasvattaa velkamääräänsä (-80). Työllisyysnäkyvät olivat nyt varsin heikot (-32). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat edelleen hyvät (+39), samoin kaupan ja palveluiden näkyvät (+24). Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat (+5). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset ovat yleisiä etenkin vuoden 2014 jälkeen. Käyttöomaisuuden realisointi niin ensi kuin sitä seuraavana parina vuonna on muuta maata yleisempää. Investointeja ei ole tarkoitus vähentää samassa määrin kuin muualla maassa. Tuloveroprosentin korotuspaineet olivat muuta maata pienemmät vuonna 2014. Kiinteistövero nostetaan ensi vuonna yleisesti, sen jälkeen vähemmän. Henkilöstön irtisanomisaikeet vuoden 2014 jälkeisinä vuosina olivat hieman muuta maata yleisemmät. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus tulee Kanta-Hämeessä olemaan selvästi muita maakuntia vaikeampaa sosiaalipalvelujen tehtävissä. Terveydenhoidon ja päivähoidon tehtäviin henkilökuntaa saataneen muuta maata helpommin.

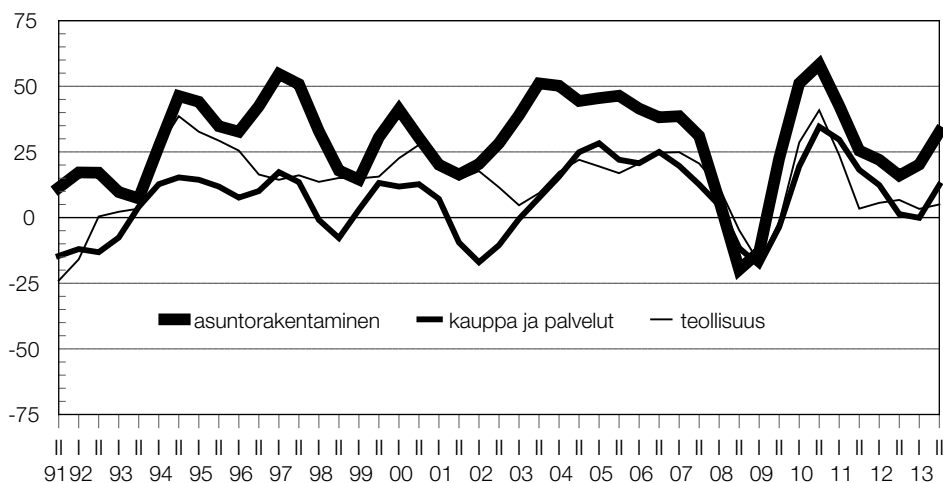
Vanhusten hoidon osalta palvelujen arveltiin parantuvan selkeästi (+39) ja terveydenhoidon palvelujen hieman nykyisestä (+8). Sosiaalipalveluissa näkyvät olivat edellisiä heikommät. Palvelujen saavutettavuus heikentyisi eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 44 prosenttia vastaajista. Myös poliisi (39 %) ja työvoimatoimisto (39 %) mainittiin tässä yhteydessä. Palvelujen saavutettavuuden arviointiin kehittyvän maakunnassa suotuisammin kuin muissa maakunnissa: indeksi sai arvon 81 kun koko maa saa arvon 100. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin varsin hyvä kouluarvosana 8.1 (koko maan 7.8), lähikuntien toiminta sai todella heikon arvon 5.8 (6.9), maakuntaliitto varsin hyvän arvosanan 7.4 (6.7), valtio kouluarvosanan 4.8 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.6 (6.5), sote-uudistuksen toteutus

kouluarvosanan 5.2 (5.0), joukkotiedotusvälineet varsin heikon arvosanan 5.8 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.2 (5.5).

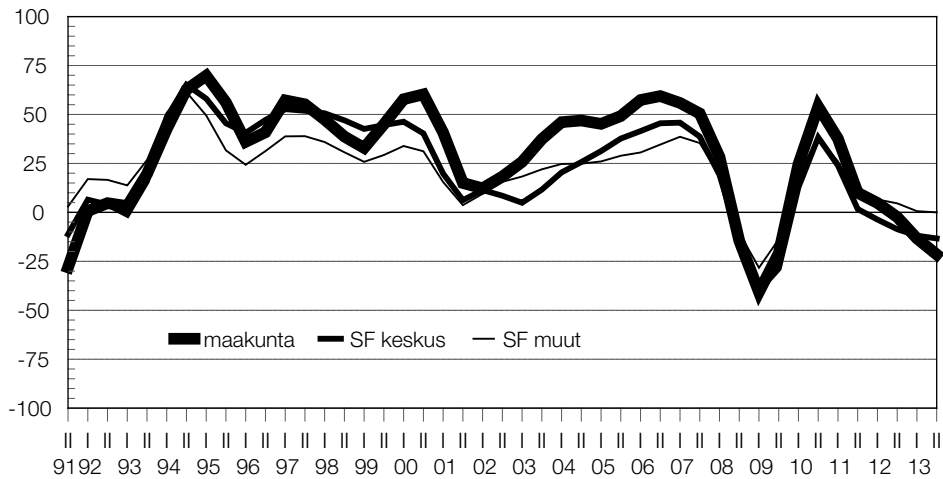
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Palvelutuotantoon on tehty merkittäviä panostuksia pitkälle tulevaisuuteen.
- (+) Kasvualueella hyvä draivi, sijainti, voimakas uudistamisen halu ja perinne.
- (+) Kunta on useana vuonna peräkkäin kyennyt pienentämään velkataakkaansa alle maan keskiarvon.
- (+) Muutama hyvä vuosi takanapäin antaa reagointiaikaa sopeuttamisessa.
- (+-) Velkamme on kasvanut reippaasti, mutta rahalla on investoitu.
- (-) Valtio lisää vastuita kunnille eri kautta. Kuntien tilanne tehdään mahdottomaksi selvitä jatkossa kuntakoosta riippumatta.
- (-) Teollisuuden työpaikkojen menetys ja niiden korvaaminen.
- (-) Rahoitus ja menot kehittyvät eri kulmakertoimella, eikä valmiiksi karsitussa tahkojuustossa ole enää höylättävää: säästöt vaikuttavat suoraviivaisemmin palvelujen määrään ja tasoon.

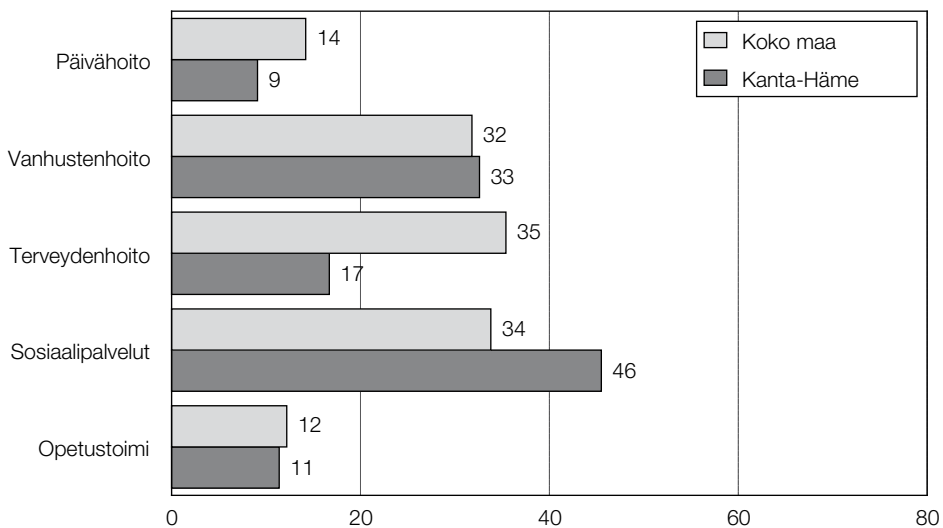
Kuvio 23. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

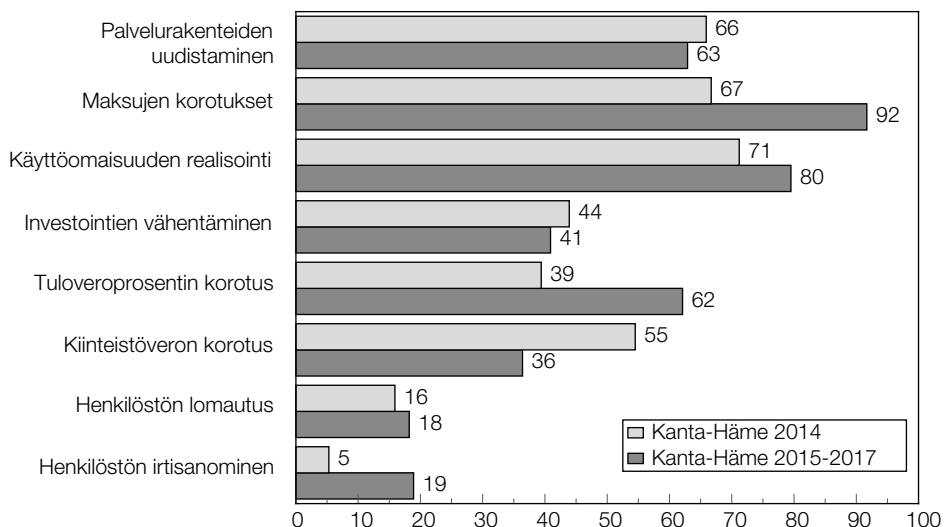
Kuvio 24. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 25. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 26. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

4 Egentliga Tavastland (förtroendetal -12)

Landskapets ekonomiska utveckling har bedömts vara bättre än för andra landskap på såväl 1990-, 2000- som 2010-talet. Förtroendetalet sjönk i oktober till -12 och motsvarar medelnivån för hela landet. I Egentliga Tavastland förklaras förtroendetalet av kommunernas rätt så goda skatteinkomster. Kommunerna tänker dock fortfarande öka skuldbeloppen. Sysselsättningsutsikterna var nu rätt så svaga. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var fortsatt goda, liksom utsikterna gällande handel och tjänster. Investeringsutsikterna inom industrin var avvaktande. I balanseringen av kommunekonomin ansågs realiseringen av anläggningstillgångar vara aktuell såväl nästa år som några år därefter. Däremot har man inte för avsikt att skära ned på investeringar.

5 Pirkanmaa (luottamusluku -14)

Maakunnan talouskehitys on arvioitu etenkin 1990-luvulla ja myös 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. 2010-luvulla se on ollut koko maan tasolla. Nyt luottamusluku sai arvon -14. Pirkanmaalla luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä. Kunnat aikovat kuitenkin ottaa velkaa laajasti. Työttömyyden odotetaan jonkin verran lisääntyvän. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät olleet hyvät. Kaupan ja palveluiden osalta ne olivat paremmat. Sen sijaan teollisuuden investointinäkyvät olivat nyt kovin heikot. Pirkanmaalla kuntataloutta tasapainotetaan palvelurakenteita uudistamalla, tuloveroprosenttia korottamalla, realisoimalla käyttöomaisuutta, korottamalla kiinteistöveroä sekä henkilöstöä lomauttamalla ja irtisanomalla. Kuntatalouden tasapainottamisen keinokirjo on käytössä muita maakuntia yleisemmin.

Kuntataloutta tasapainotetaan monin keinoin

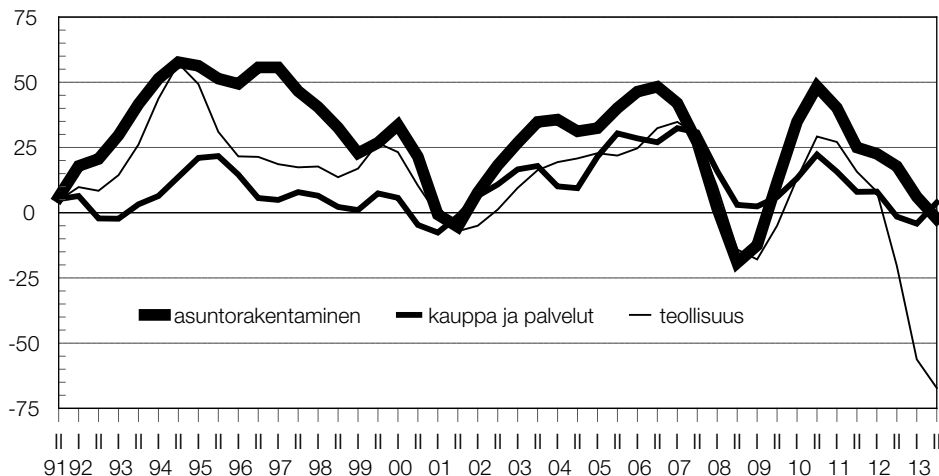
Luottamusluku sai Pirkanmaalla lokakuussa arvon -14, mikä on vuoden takaiseen nähden korkeampi lukema. Lukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä (+22). Kunnat aikovat kuitenkin ottaa velkaa laajasti (-76). Työttömyyden odotetaan jonkin verran lisääntyvän (-9). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät ole hyvät (-9). Kaupan ja palveluiden osalta ne olivat paremmat (+10). Teollisuuden investointinäkyvät olivat nyt kovin heikot (-65). Pirkanmaalla kuntataloutta tasapainotetaan palvelurakenteita uudistamalla, tuloveroprosenttia korottamalla, realisoimalla käyttöomaisuutta, korottamalla kiinteistöveroä sekä henkilöstöä lomauttamalla ja irtisanomalla. Kuntatalouden tasapainottamisen keinovalikoima on käytössä koko kirjollaan.

Kuntasektorilla työvoiman saatavuus lähivuosina on Pirkanmaalla muita maakuntia hankalampaa terveydenhoidon tehtävissä. Päivähoidossa, vanhustenhoidossa, sosiaalipalveluissa ja opetustoimessa tilanne on parempi. Terveydenhoidon palvelujen arvioitiin käyttäjien kannalta heikentyvän (-19), kuten myös sosiaali- (-21), opetus- ja koulutuspalvelujen (-16). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten työvoimatoimiston osalta. Tätä mieltä oli 63 prosenttia vastaajista. Myös poliisi (47 %) ja julkinen liikenne (38 %) mainittiin. Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa kokonaisuudessaan muita paremmin (indeksi 85/100). Tyytyväisyys oman kunnan toimintaan kuntauudistuksessa sai kouluarvosanan 7.8 (koko maa 7.8). Lähikuntien toiminta sai arvon 7.1 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 6.8 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.1 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.4 (6.5), sote-uudistuksen toteutus heikon kouluarvosanan 4.7 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.3 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.7 (5.5).

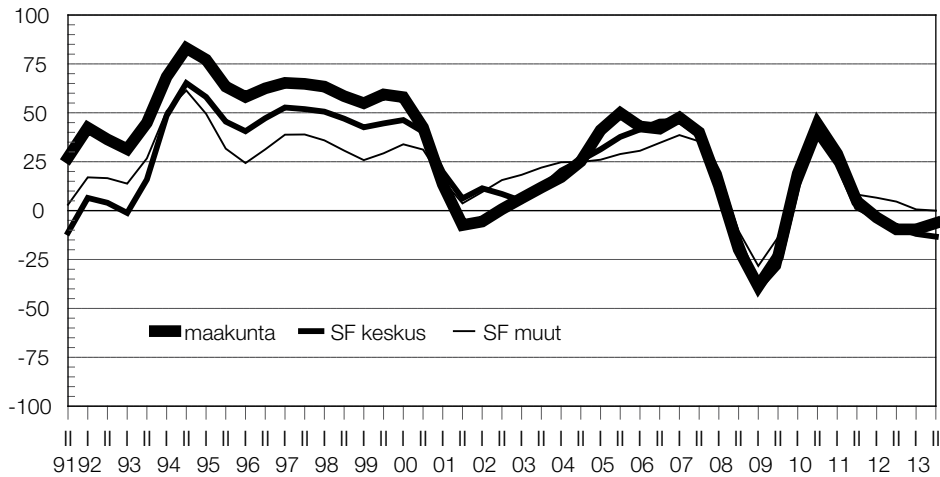
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Kunnan identiteetti ja kiinnostus kehittämiseen on noussut enemmän esiin kuntaudistuksen myötä.
- (+) Menetettyjen työpaikkojen tilalle on saatu uusia.
- (+) Palvelutaso on erittäin hyvällä tasolla, mitään dramaattisia muutoksia tuskin on tarve tehdä.
- (+) Positiivinen elinkeinoelämän vire lamasta huolimatta ja toivoa uusien isojen hankkeiden myötä.
- (+) Maaseutupitäjässä ei ole rakenteellista työttömyyttä kuten suurissa kaupungeissa.
- (+/-) Vetovoimatekijät olivat kohdallaan. Vahva tase. Tuloslaskelma sakkaa, vuotuisen kulutus kestämaton.
- (-) Valtion passiivisuus kansantalouden kehittämisessä. Kasvusykyäysten puuttuminen valtion taholta.
- (-) Moni on sitä mieltä, että 'mikään ei muuttua saa'.
- (-) Mittavat (mutta pakolliset) investoinnit sattuivat juuri nykyiseen heikkoon taloustilanteeseen.
- (-) Valtuutetut eivät uskalla myöntää tosiasioita eli että pienten kuntien historia alkaa olla päätöksessään - ja hyvä niin.
- (-) Olemme tähän asti pystyneet tehostamaan toimintaa, mutta nyt on tultu tien päähän sillä saralla.

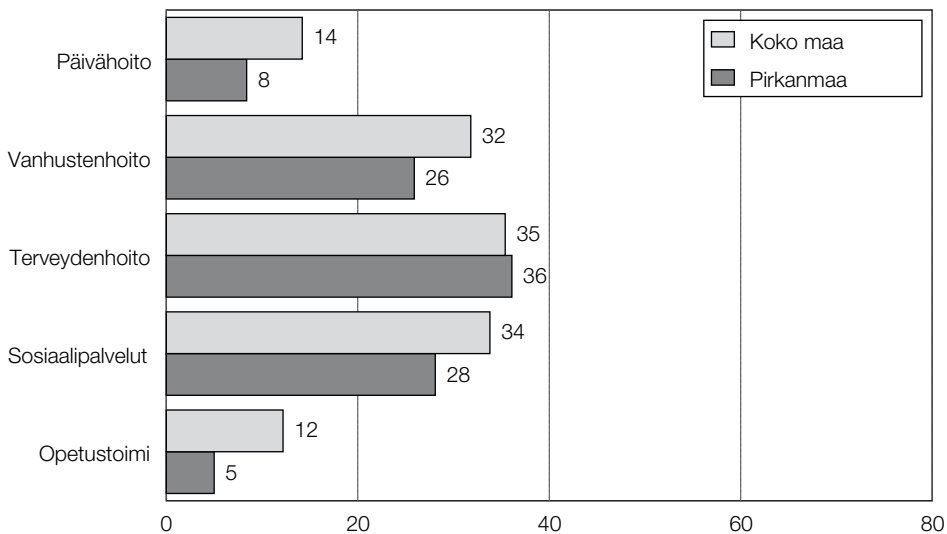
Kuvio 27. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

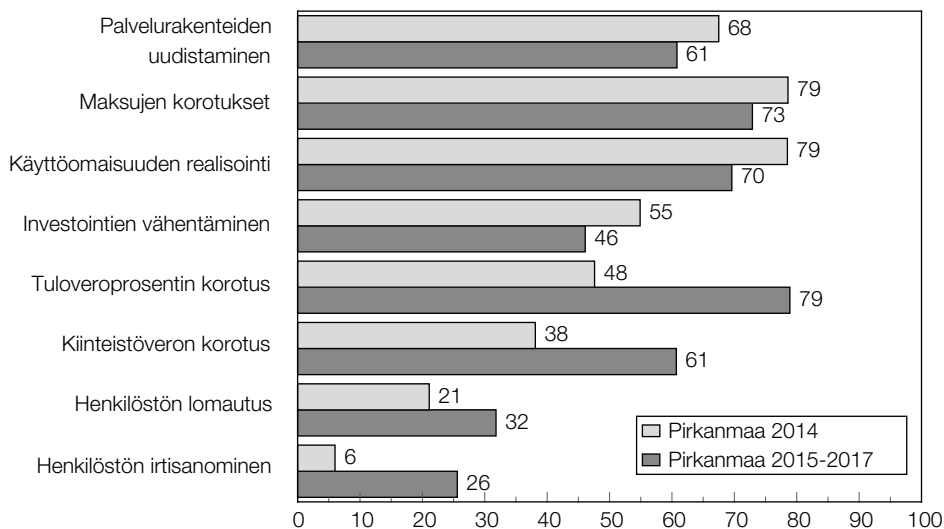
Kuvio 28. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 29. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 30. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

5 Birkaland (förtroendetal -14)

Landskapets ekonomiska utveckling har bedömts vara bättre än för andra landskap i synnerhet på 1990-talet och även på 2000-talet. Under 2010-talet har den varit på hela landets nivå. Nu fick förtroendetalet värdet -14. I Birkaland förklaras förtroendetalet av kommunernas rätt så goda skatteinkomster. Kommunerna tänker dock ta lån i stor omfattning. Arbetslösheten förväntas öka något. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var inte goda. Utsikterna när det gäller handel och tjänster var bättre. Däremot var investeringsutsikterna inom industrin nu mycket svaga. I Birkaland balanseras kommunekonomin genom att förnya servicestrukturerna, höja inkomstskatteprocenten, realisera anläggningstillgångar, höja fastighetsskatten samt permittera och säga upp personal. Varierande sätt att balansera kommunekonomin används mer än i övriga landskap.

6 Päijät-Häme (luottamusluku -37)

Maakunnan talouskehitys ei ole poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista. 2010-luvulla luottamusluku on jäänyt hieman alle maakuntien keskitason. Nyt Päijät-Hämeessä luottamusluku jäi arvoon -37 eli heikoimmat koko maassa. Näkymien taustalla oli vaatimaton verotulokertymä. Kunnat aikovat myös ottaa velkaa yleisesti. Työttömyyden odotetaan kasvavan ensi vuonna. Investointinäkymät olivat asuntorakentamisessa varsin alhaalla. Erityisen alhaalla ne olivat kaupan ja palveluiden osalta, mutta myös teollisuudessa. Päijät-Hämeessä luottamusmittarin lukemaa laskee päättäjien heikko usko kuntien tulevaisuuteen. Terveystieteiden palvelukehitys huolestutti päättäjiä laajalti.

Suhdannenäkymät maan heikoimmat

Päijät-Hämeessä luottamusluku jäi lokakuun mittauksessa arvoon -37, kun se vuosi sitten oli arvossa -13. Maan heikoimpien näkymien taustalla olivat vaatimaton verotulokertymä (-10). Kunnat aikovat ottaa velkaa yleisesti (-58). Työttömyyden odotetaan kasvavan ensi vuonna (-24). Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat varsin alhaalla (-12). Erityisen alhaalla ne olivat kaupan ja palveluiden osalta (-34) ja myös teollisuudessa (-29). Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on lähivuosina huono terveydenhoidon, sosiaalipalvelujen ja opetustoimen tehtävien osalta. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksuja korotetaan yhtä laajasti kuin muualla maassa. Käyttöomaisuutta on aikomus realisoida etenkin vuoden 2014 jälkeen, investointeja ei sen sijaan olla vähentämässä. Tuloveroprosentin korotusaikaiset vastaavat muiden maakuntien linjaa, missä noin puolet kunnista nostaa tuloveroprosenttia vuonna 2014 ja myös sen jälkeen seuraavat 2-3 vuotta. Henkilöstön lomautus ja irtisanomisaikaiset ovat ensi vuonna alemmat kuin muualla maassa, mutta ne yleistyvät sitä seuraavina vuosina.

Palvelujen odotetaan nyt heikentyvän monella saralla. Päivähoitopalvelujen odotetaan heikentyvän 2-3 vuoden sisällä (-14). Terveystieteiden palvelujen arvioitiin heikentyvän eniten (-45). Sama koskee sosiaalipalveluja (-40). Myös opetus- ja koulutuspalvelujen arvioitiin heikentyvän nykyisestä (-32). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa huonommin kuin muilla alueilla (indeksi 119/100). Näin oli etenkin terveyskeskuksen kohdalla. Tätä mieltä oli 59 prosenttia vastaajista. Myös kirjasto (53 %), sairaalapalvelut (46 %), hammaslääkäripalvelut (42 %), julkinen liikenne (41 %) ja mielenterveyspalvelut (41 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7.7 (koko maa ka 7.8). Lähikuntien toiminta sai heikon arvon 6.2 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 6.8 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.2 (5.0), kuntaliitto heikokohkon arvosanan 6.1

(6.5), sote-uudistuksen toteutus arvosanan 5.1 (5.0), joukkotiedotusvälineet heikohkon arvon 5.9 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.9 (5.5).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

(+) Halumme kehittää kunnan elinkeinoelämää ja palveluja säilynyt myönteisenä jatkuvasta kielteisestä julkisesta viestinnästä huolimatta. Yritykset investoivat ja kehittäneet toimintaansa jatkuvasta negatiivisesta julkisen sektorin alasajoviestinnästä huolimatta.

(+) Yhdyskuntarakenne kehittyvä, asukasluku kasvava. Erinomainen sijainti ja luonto.

(+) Työllisyys on pysynyt kohtuullisena. Maataloudella menee hyvin

(+) Toistaiseksi taloutemme on jotenkuten hallinnassa.

(+) Naapurikuntiin hyvät välit.

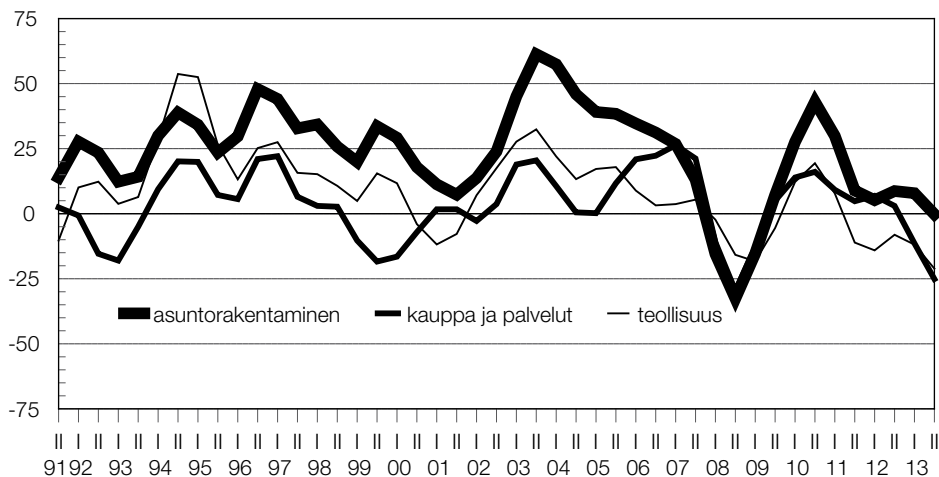
(-) Teollisen työpaikkojen suuri määrä vähenee jatkuvasti - tulevaisuus on epävarma.

(-) Ylikunnallisten yhteistyökuvioiden suuri määrä ja moninaisuus. Omistajaohjauksen vaikeus.

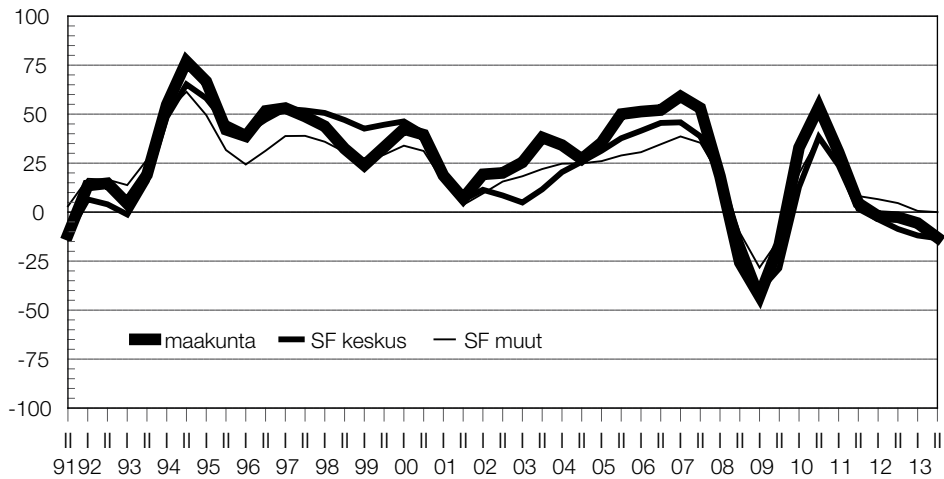
(-) Muutosnopeus hidasta huomioiden mitä ympärillä tapahtuu.

(-) Rakenteellisia muutoksia ei uskalleta tehdä.

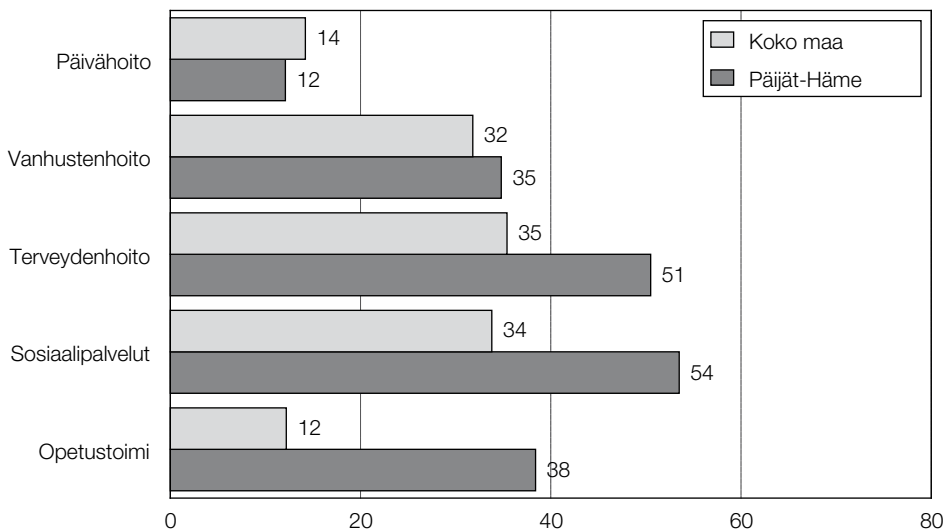
Kuvio 31. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

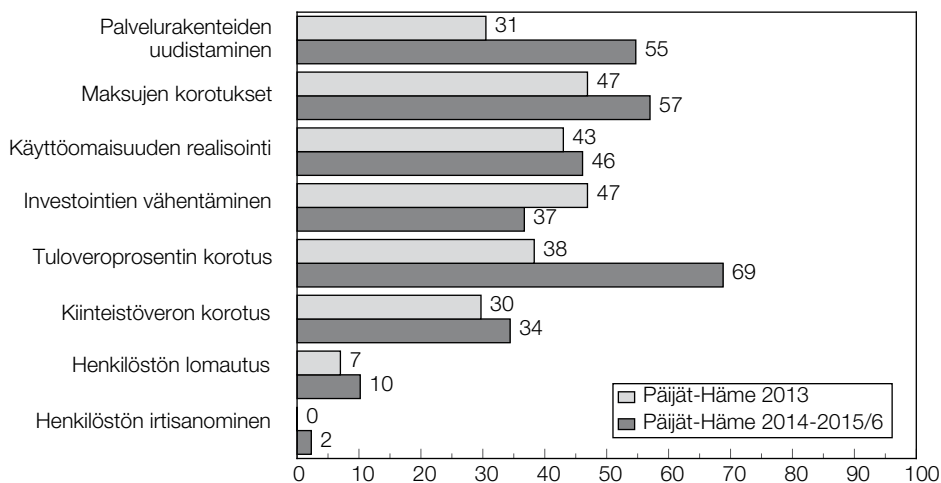
Kuvio 32. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 33. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 34. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

6 Päijänne-Tavastland (förtroendetal -37)

Den ekonomiska utvecklingen i landskapet har inte nämnvärt avvikit från utvecklingen i övriga landskap under 1990- och 2000-talen. Under 2010-talet har förtroendetalet varit något lägre än medelnivån för landskapen. Nu fick förtroendetalet värdet -37 i Päijänne-Tavastland, dvs. det svagaste i hela landet. Bakom utsikterna ligger anspråkslösa skatteinkomster. Kommunerna tänker också ta allmänt lån. Arbetslösheten väntas öka nästa år. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var rätt så låga. Särskilt låga var de när det gäller handel och tjänster, men också gällande industrin. I Päijänne-Tavastland sjönk förtroendeindikatorns värde på grund av beslutsfattarnas svaga tro på kommunernas framtid. Utvecklingen av hälsovårdstjänster oroade beslutsfattarna i stor utsträckning.

7 Kymenlaakso (luottamusluku +23)

Maakunnan luottamusmittari on 2010-luvulla ollut maakuntien keskitasoa korkeammalla. Nyt luottamusluku sai muista maakunnista selvästi poikkeavan arvon + 23. Poikkeuksellisen myönteisiä odotuksia selittää etenkin kuntien ennakoima hyvä verotulokertymä. Velanottoon turvaudutaan kuitenkin laajasti. Työllisyysnäkyvät olivat maan parhaimpia. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat hyvät. Kaupan ja palveluiden alalla näkyvät olivat erinomaiset. Myös teollisuuden investointeihin luotetaan. Kymenlaaksossa luottamuslukua nostaa muita maakuntia vankempi usko kuntien tulevaisuuteen.

Kymenlaaksossa luotetaan vahvasti talouteen ja työllisyyteen

Maakunnan luottamusluku nousi edelleen ja sai arvon + 23, kun se koko maassa jäi arvoon -14. Poikkeuksellisen myönteisiä odotuksia selittää päättäjiä kuntien hyvä verotulokertymä (+58). Kunnat aikovat kuitenkin ottaa velkaa edelleen (-30). Työllisyysnäkyvät olivat maan parhaimpia (+28). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat hyvät. Kaupan ja palveluiden alalla näkyvät olivat erinomaiset ja positiiviset myös teollisuuden investointinäkyvien osalta (+15). Kymenlaaksossa luottamuslukua nostaa muita maakuntia vankempi usko kuntien tulevaisuuteen. Kuntatalouden tasapainottamisessa Kymenlaakso erottuu muista maakunnista uudistamalla laajasti palvelurakenteitaan, realisoimalla käyttöomaisuuttaan, vähentämällä investointejaan sekä maltillisilla tuloveroprosentin korotuksilla. Kiinteistöveron korotusaikeet olivat muita maakuntia pienemmät. Henkilöstön irtisanominen on esillä vuonna 2014. Maksuja korotetaan kuten muuallakin maassa. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Kymenlaaksossa muita maakuntia parempi terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä.

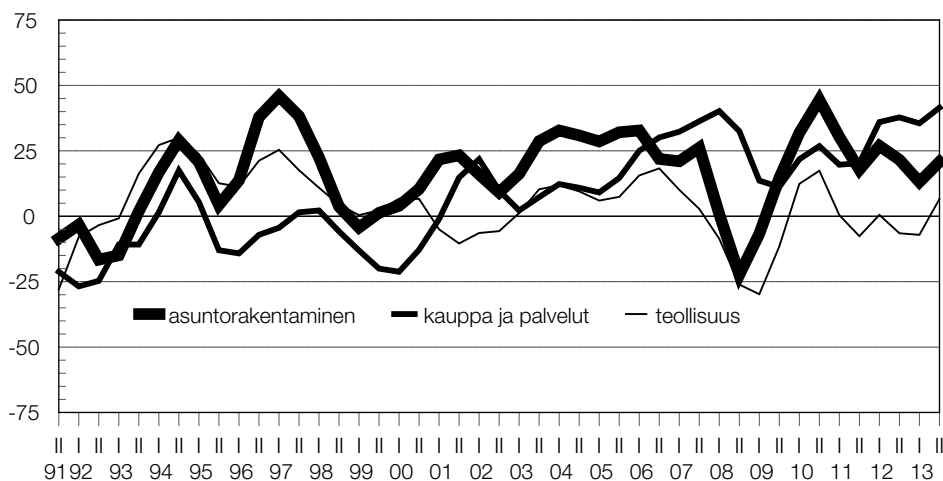
Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin jonkin verran heikentyvän 2-3 vuoden kuluessa (-14). Sen sijaan vanhusten hoidon arveltiin selkeästi paranevan (+45). Sosiaalipalvelujen arvioitiin kehittyvän käyttäjien kannalta huonompaan suuntaan (-18). Myös opetus- ja koulutuspalveluissa odotetaan hieman heikennystä aikaisemmasta (-9). Palvelujen saavutettavuuden kehitys oli muiden alueiden mukaista. Saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten poliisin osalta. Tätä mieltä oli 50 prosenttia vastaajista. Myös opetuspalvelut (43 %), kirjasto (39 %), julkinen liikenne (38 %), työvoimatoimisto (37 %) ja mielenterveyspalvelut (36 %) mainittiin tässä yhteydessä. Kymenlaaksossa omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7.8 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai heikohkon arvon 6.3 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 6.6 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.1 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.5 (6.5), sote-uudistuksen toteutus varsin heikon kouluarvosanan 4.9 (5.0),

joukkotiedotusvälineet arvon 6.0 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvosanan 5.6 (5.5).

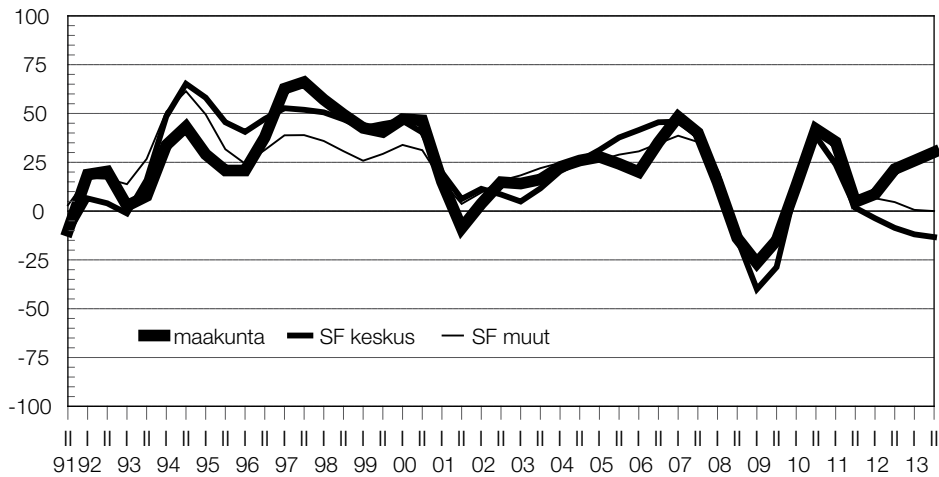
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Teollisuuden investointeja vireillä.
- (+) Venäjä rajan läheisyys ja E18 tien vaikutus.
- (+) Talous kohtuullisessa kunnossa, paljon kehityshankkeita vireillä.
- (+) Teollisuuden investoinnit olivat olleet positiivisia ja työpaikkaomavaraisuus on kasvussa.
- (+) Kunta on aktiivinen talouden tasapainottamisen suhteen. TA pyritään tekemään realistiseksi ja niin ettei alijäämä enää kasva. Velkaantuminen pysäytetään, ainakin tavoite on se.
- (+) Företagsamheten har vind i seglen.
- (+/-) Palvelut pidetään ja henkilöstöä ei haluta lomauttaa tai irtisanoa (tosin rakenteellisia muutoksia tehtävä).
- (-) Kunnille asetettu 2 Mrd:n euron säästövaatimus tulee merkittävästi heikentämään kunnan taloustilannetta.
- (-) Voimakkaat investointitarpeet Vaalimaan alueen kehittämiseen, asuntorakentamisen suuret paineet.
- (-) Työpaikkoja ei synny nopeasti. Päätöksiä tehdään liian lyhytjänteisesti. Puuttuu perspektiivi.

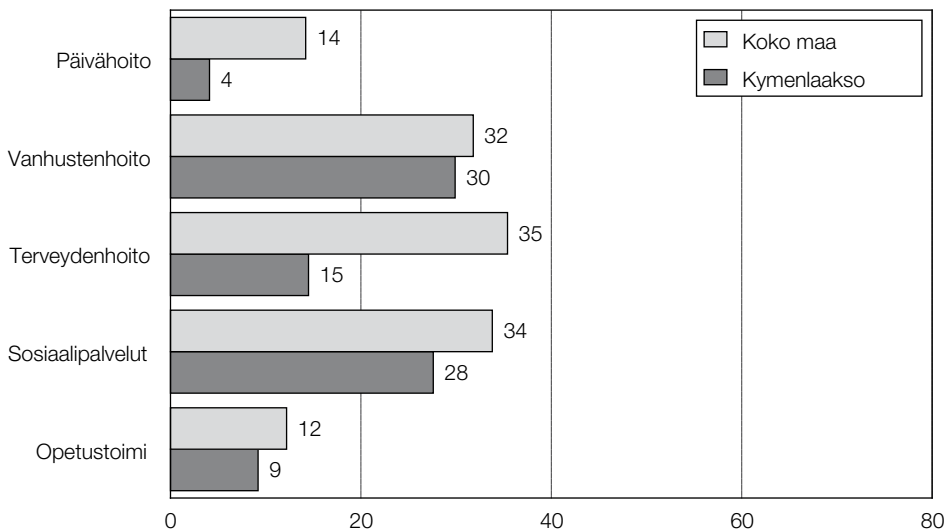
Kuvio 35. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

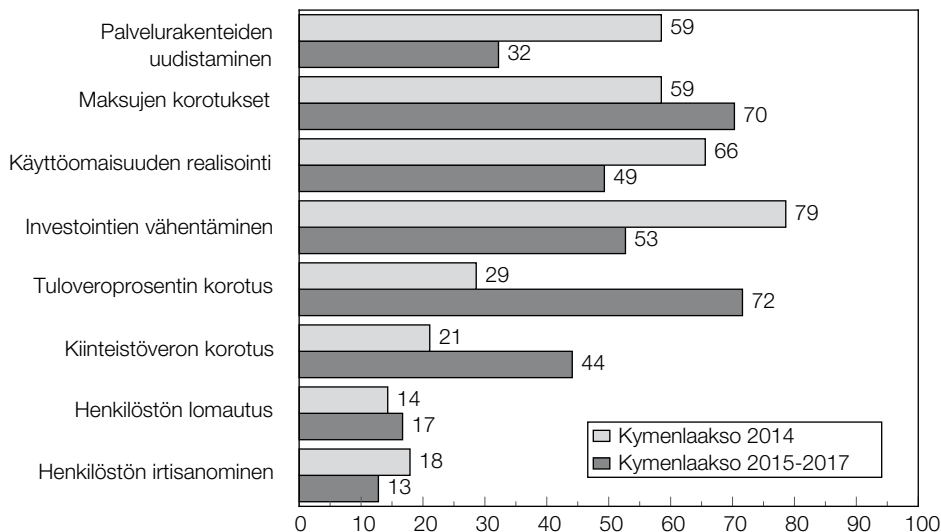
Kuvio 36. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 37. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 38. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

7 Kymmenedalen (förtroendetal +23)

Landskapets förtroendeindikator har under 2010-talet legat på en högre nivå än medelnivån för landskapen. Nu fick förtroendetalet ett värde som tydligt avviker från de övriga landskapen, +23. De exceptionellt positiva förväntningarna förklaras särskilt av kommunernas prognos för goda skatteinkomster. Man förlitar sig dock i stor utsträckning på upplåning. Sysselsättningsutsikterna var bland de bästa i landet. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var goda. Utsikterna när det gäller handel och tjänster var utmärkta. Man har också förtroende för industriinvesteringar. I Kymmenedalen höjs förtroendetalet av en starkare tro på kommunernas framtid än i de andra landskapen.

8 Etelä-Karjala (luottamusluku -8)

Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla hiukan muita maakuntia heikommaksi. Etelä-Karjalassa luottamusluku oli lokakuussa 2013 hieman keskiarvoa parempi ja sai arvon -8. Keskitasoa hieman parempaa luottamuslukua selittää melko hyvä kuntien verotulokertymä. Kunnat aikovat kuitenkin ottaa lisää velkaa yleisesti. Lisäksi työttömyyden odotetaan kasvavan. Investointinäymät olivat asuntorakentamisessa melko hyvät, kuten myös kaupan ja palveluiden osalta. Sen sijaan teollisuuden investointinäymät olivat heikohkot. Henkilöstön lomautus ja irtisanomisaikheet olivat hieman pienemmät kuin muualla maassa.

Työvoiman saatavuus kuntasektorilla hyvä

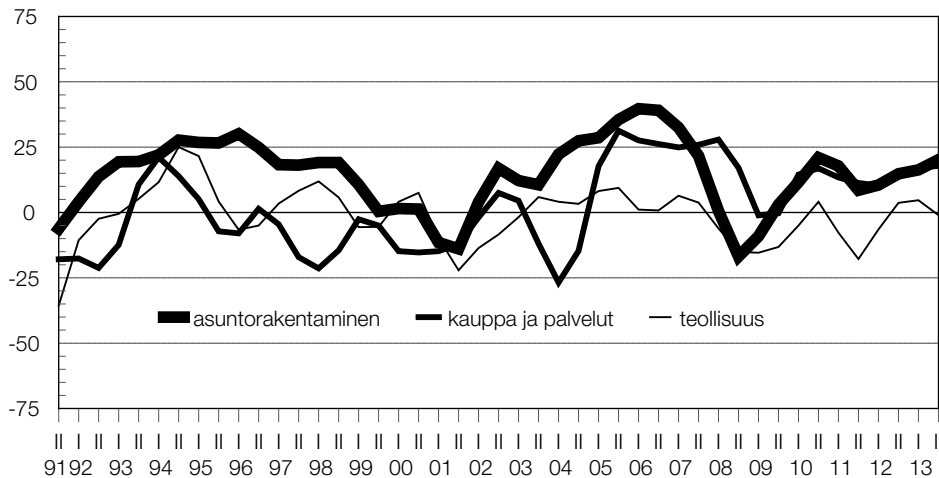
Etelä-Karjalassa luottamusluku oli lokakuussa 2013 hieman keskiarvoa parempi ja sai arvon -8. Luottamuslukua selittää melko hyvä kuntien verotulokertymä (+21). Kunnat aikovat kuitenkin ottaa lisää velkaa (-52). Lisäksi työttömyyden odotetaan kasvavan (-13) Investointinäymät olivat asuntorakentamisessa melko hyvät (+24), kuten myös kaupan ja palveluiden osalta (+18). Sen sijaan teollisuuden investointinäymät olivat heikohkot (-11). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset olivat yhtä yleisiä kuin muuallakin maassa. Investointeja ei ole tarkoitus vähentää yhtä laajasti kuin muissa maakunnissa. Tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuspaineet vähenevät ensi vuoden korotusten jälkeen jonkin verran. Henkilöstön lomautus ja irtisanomisaikheet olivat hieman pienemmät kuin muualla maassa. Työvoiman saatavuus kuntasektorilla on lähivuosina parempi kuin muilla alueilla etenkin vanhusten hoidon tehtävissä.

Etelä-Karjalassa päivähoitopalvelujen tason arvioitiin kehittyvän hyvään suuntaan seuraavan 2-3 vuoden kuluessa (+22). Myös vanhusten hoidon osalta kehitys oli edelleen hyvässä suunnassa (+13). Sen sijaan terveydenhoidon palveluissa on odotettavissa heikennystä (-49). Myös sosiaalipalvelujen heikennystä arvioitiin (-37). Opetus- ja koulutuspalvelujen arvioitiin pysyvän nykyisellään (-2). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän huonoon suuntaan (indeksi 127/100). Saavutettavuus heikentyisi eniten terveyskeskuksen osalta. Tätä mieltä oli 84 prosenttia vastaajista. Myös laboratoriopalvelut (59 %), mielenterveyspalvelut (53 %), hammaslääkäripalvelut (50 %) ja äitiys- ja lastenneuvola (45 %) mainittiin tässä yhteydessä. Etelä-Karjalassa omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin sama kouluarvosana kuin vuosi sitten eli 7.9 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai heikohkon arvon 6.6 (6.9), maakuntaliitto varsin heikon arvosanan 6.1 (6.7), valtio heikon kouluarvosanan 4.7 (5.0, kuntaliitto kohtuuhyvän arvosanan 6.8 (6.5), sote-uudistuksen toteutus heikon kouluarvosanan 4.5 (5.0), joukkotiedotusvälineet heikon arvon 5.4 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa heikon arvosanan 5.1 (5.5).

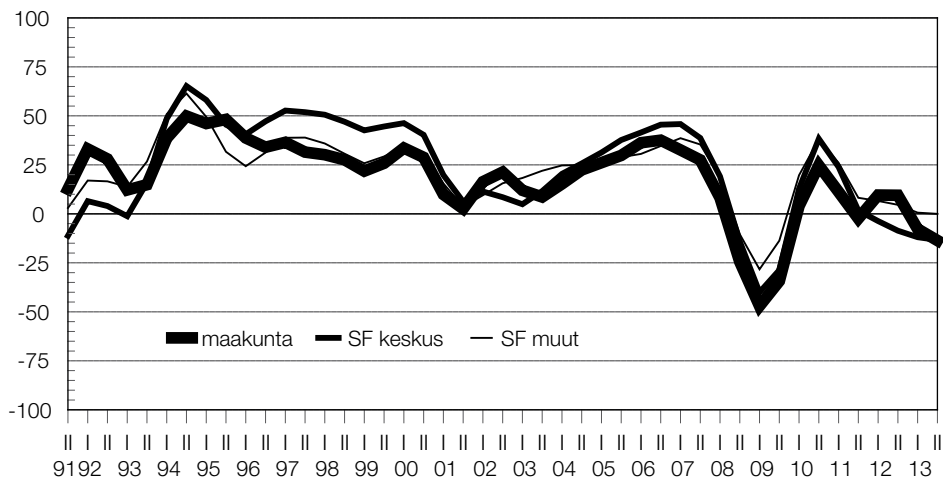
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Pietarin metropolin vetovoima kasvattaa yritystoimintaa.
- (+) Keskustelun ajantasaisuus, erilaisten näkökulmien esille tulo.
- (+) Vanhusten absoluuttinen lukumäärä ei enää kasva.
- (+) Kunnassa on myönteinen tekemisen meininki ja kova halu kehittää kuntaa, mutta itsenäisenä.
- (+/-) Vähitellen on ryhdyttävä toimiin rakenteiden uudistamiseksi, halusi tai ei
- (+/-) Realismi kohtaa ensin päättäjät ja sitten kuntalaiset.
- (-) Sote-menojen hallitsematon kasvu. Suuria vaikeuksia vaikuttaa menokehitykseen huolimatta kuntien 'omistajaohjauksesta.
- (-) Rakenneuudistuksiin liittyvä epävarmuus leimaa kaikkea kunnan omaa kehittämistä.

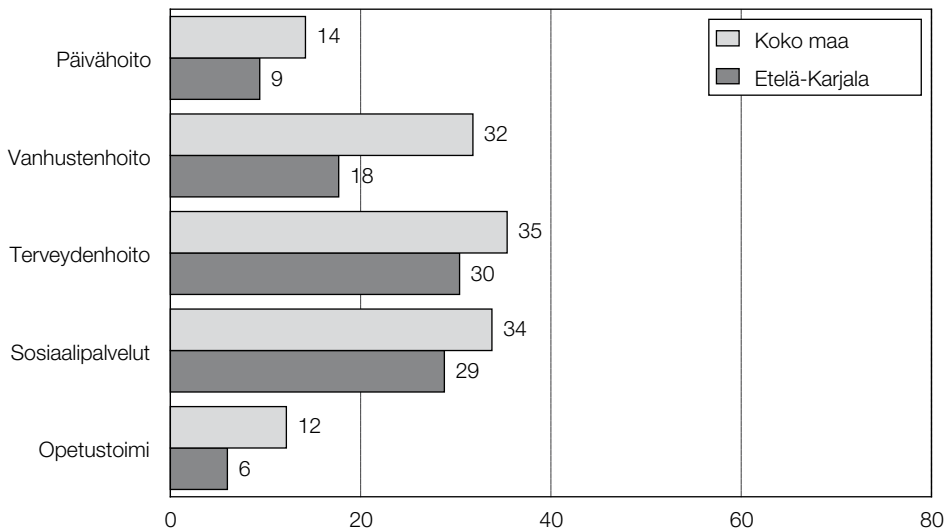
Kuvio 39. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

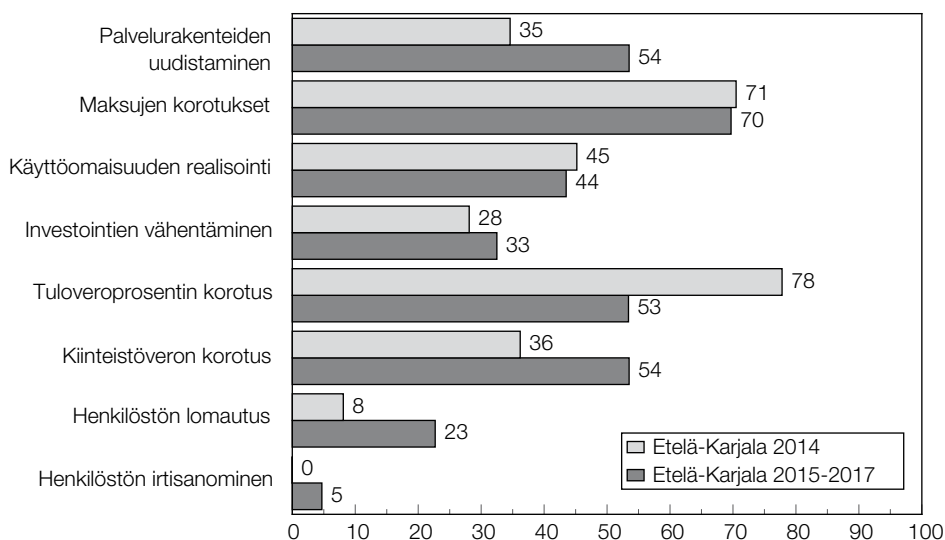
Kuvio 40. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 41. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 42. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

8 Södra Karelen (förtroendetal -8)

Landskapets ekonomiska utveckling bedömdes vara något svagare än för andra landskap på 1990- och 2000-talen. I Södra Karelen var förtroendetalet i oktober 2013 något högre än genomsnittet och fick värdet -8. Att förtroendetalet är något bättre än medelnivån förklaras av kommunernas rätt så goda skatteinkomster. Kommunerna tänker dock ta allmänt mer lån. Dessutom förväntas arbetslösheten öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var tämligen goda, liksom utsikterna gällande handel och tjänster. Däremot var investeringsutsikterna inom industrin ganska svaga. Avsikterna att permittera eller säga upp personal var något lägre än i övriga Finland.

9 Etelä-Savo (luottamusluku -25)

Aluebarometrin luottamusluku on 1990-, 2000-, ja 2010-luvulla jäänyt Etelä-Savossa alle maakuntien keskitason. Luottamusmittari laski lokakuussa niinkin alas kuin arvoon - 25. Näkymät olivat olleet 2 ½ vuotta näin alhaalla. Heikentyneiden odotusten taustalla olivat kuntien niukka verotulokertymä ja kunnat aikovat ottaa myös velkaa. Lisäksi työttömyyden odotetaan lisääntyvän. Investointinäkymät asuntorakentamisessa heikentyivät. Myös kaupan ja palveluiden osalta investointinäkymät olivat odottavat ja teollisuuden investointinäkymien osalta jopa heikot. Tuloveroprosentin korotuspaineet ajoittuvat vuosille 2015-2017. Henkilöstön lomautuksia ja irtisanomisia on odotettavissa vuoden 2014 jälkeen.

Suhdannenäkymät olleet 2 1/2 vuotta alaimaissa

Etelä-Savossa luottamusmittari laski lokakuussa 2013 arvoon - 25. Näkymät ovat olleet 2 ½ vuotta näin alhaalla. Heikentyneiden odotusten taustalla oli kuntien niukka verotulokertymä (+2). Kunnat aikovat myös ottaa velkaa (-33). Velanotto on muihin maakuntiin nähden maltillista. Työttömyyden odotetaan lisääntyvän (-23). Investointinäkymät asuntorakentamisessa heikentyivät (-13). Kaupan ja palveluiden osalta investointinäkymät olivat odottavat (-4) ja teollisuuden osalta jopa heikot (-18). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotuksia ennakoidaan yhtä yleisesti kuin muualla maassa. Samoin käyttömaisuutta realisoidaan ja investointeja vähennetään. Tuloveroprosentin korotuspaineet ajoittuvat vuosille 2015-2017. Kiinteistöveron korotuksia on ensi vuoden jälkeen odotettavissa yleisesti. Henkilöstön lomautukset ja irtisanomiset otetaan esille vuoden 2014 jälkeen. Työvoiman saatavuus kuntasektorilla on vaikeampaa kuin muilla alueilla terveydenhoidon, vanhus- ja sosiaalipalvelujen ja opetustoimen tehtävien osalta.

Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin 2-3 vuoden kuluessa kehittyvän käyttäjien kannalta parempaan suuntaan (+12). Sen sijaan terveydenhoidon palvelujen heikennystä arvioitiin yleisesti (-37). Myös sosiaalipalvelujen (-40), kuten opetus- ja koulutuspalvelujen tason heikennystä ennakoitiin (-18). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän maakunnassa (indeksi 112/100). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 75 prosenttia vastaajista. Myös poliisi (52 %), terveyskeskus (42 %), opetuspalvelut (42 %) ja sairaalapalvelut (41 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin heikompi kouluarvosana kuin vuosi sitten eli 7.7 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai melko hyvän arvon 7.4 (6.9), kuten myös maakuntaliitto 7.2 (6.7), valtio sai kouluarvosanan 5.0 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.3 (6.5), sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 5.4 (5.0), joukkotiedotusvälineet melko hyvän arvon 6.8 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa heikon kouluarvosanan 5.1 (5.5).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

(+) Yhteistyö naapurikuntien kanssa on tehostunut, löytynyt uusia yhteistyömuotoja, esim. kirjasto.

(+) Hyvä poliittinen yhteistyö. Kriisitietoisuus. Hyvä edunvalvonta.

(+) Kunnassa yhteinen näkemys tulevaisuudesta. Taloustilanne siedettävä. Elinkeinorakenne terve.

(+) Talous säilynyt ennallaan, vapaa-ajan asutus kehittynyt, ensihoito parantunut

(+) Taantuma ei ole purrut omaan kuntaan niin pahasti kuin muutamiin naapureihin.

(+) Suurimmat työpaikat olivat säilyneet kunnassa. Myönteistä kehitystä investointien lisäyksestä.

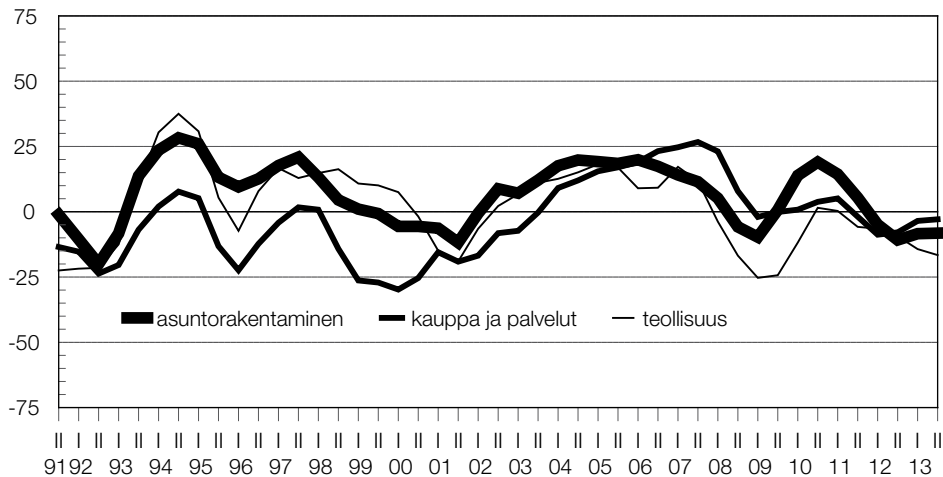
(-) Väestä ikääntyy ja asukasluku laskee. Valtionosuudet puolet tuloista.

(-) Yleinen keskittämispolitiikka.

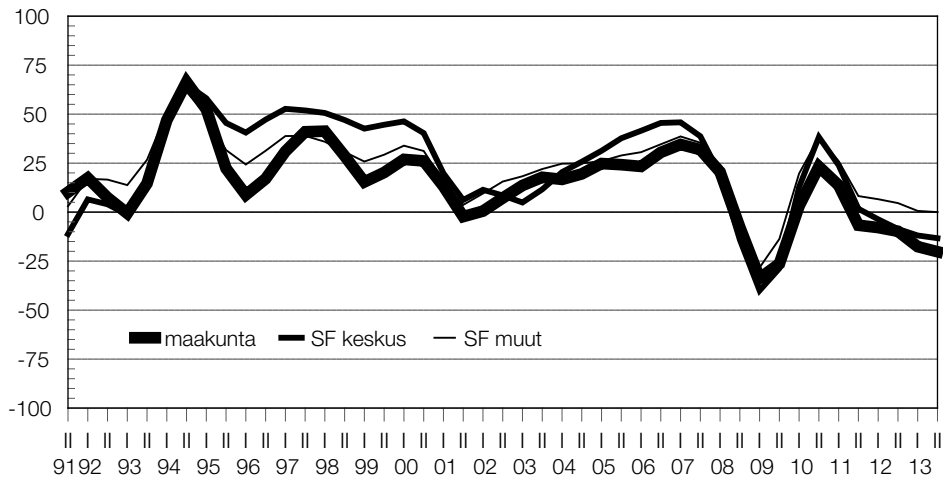
(-) Heikko taloustilanne pakottaa karsimaan ja keskittämään kuntalaisten peruspalveluja.

(-) Kiduttava epätietoisuus ja epämääräisyys siinä mitä edessä on.

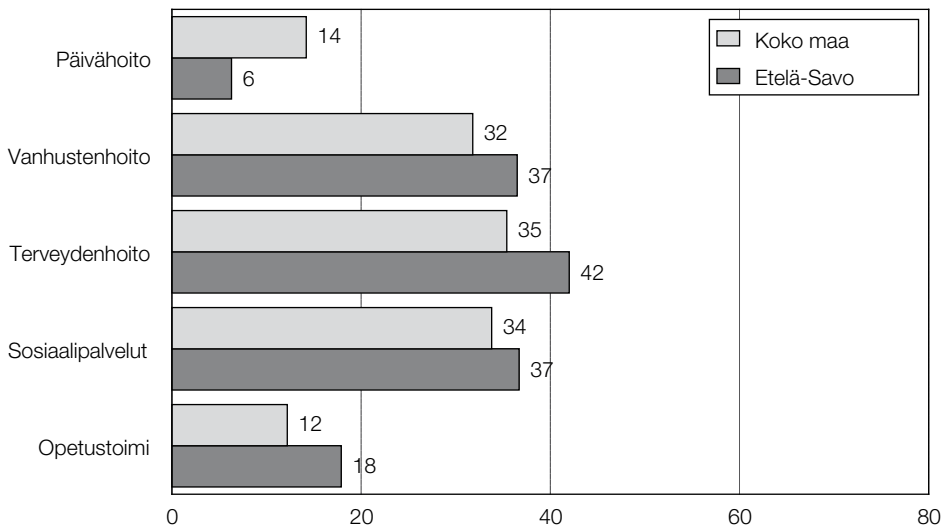
Kuvio 43. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkömät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

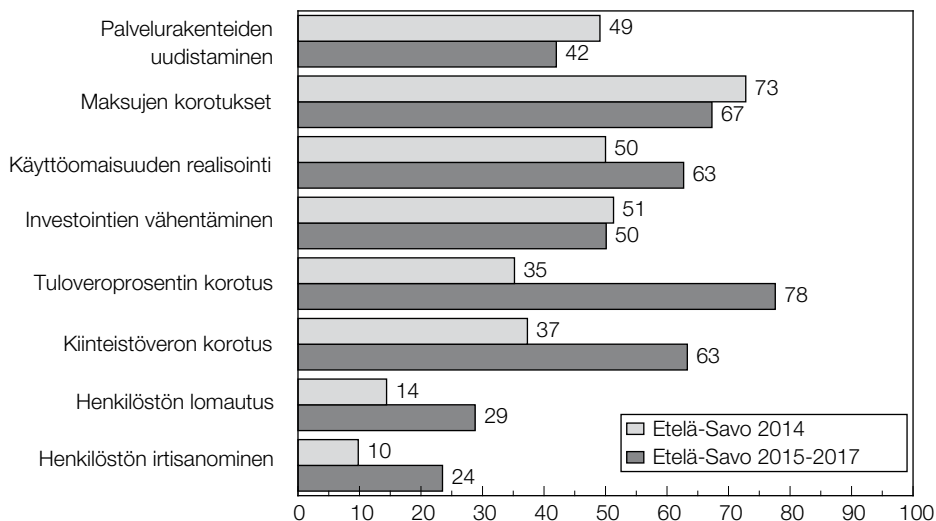
Kuvio 44. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 45. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 46. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

9 Södra Savolax (förtroendetal -25)

Regionbarometerns förtroendetal har under 1990-, 2000- och 2010-talen legat något under landskapens medelnivå i Södra Savolax. Förtroendebarmetern sjönk i oktober till ett så lågt värde som -25. Utsikterna har varit så här låga i 2,5 år. Bakom de försvagade förväntningarna ligger kommunernas knappa skatteinkomster och kommunerna tänker ta lån i stor omfattning. Dessutom förväntas arbetslösheten öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande försvagades. Också vad gäller handel och tjänster var investeringsutsikterna avvaktande, gällande investeringsutsikterna inom industrin t.o.m. svaga. Behovet att höja inkomstskattesatsen infaller under åren 2015–2017. Permitteringar och uppsägningar av personal väntas ske efter år 2014.

10 Pohjois-Savo (luottamusluku -17)

Pohjois-Savossa aluebarometrin talousluku jäi 1990-luvulla alle koko maan talousnäkyvien. 2000-luvulla luottamus oli muiden kuntien tasolla, kuten myös 2010-luvulla. Kehitysnäkymät olivat lokakuussa paremmat kuin keväällä 2013. Luottamusindikaattori jäi kuitenkin varsin alhaalle arvoon -17. Luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä, mutta toisaalta kuntien velkamäärä on kasvussa. Työtömyysnäkymät olivat kuitenkin melko hyvät. Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat odottavat. Sen sijaan kaupan ja palveluiden osalta investointinäkymät heikentyivät. Teollisuuden investointinäkymät olivat ajankohtaan nähden kohtuulliset. Kuntatalouden tasapainottamiseksi maksuja korotetaan ja käyttöomaisuutta realisoidaan etenkin ensi vuonna. Henkilöstön lomautus- ja irtisanomisaikeet olivat pienemmät kuin muualla maassa.

Työllisyysnäkymät kohtuulliset – velanotto huolettaa

Pohjois-Savossa luottamusindikaattori sai arvon -17 (koko maa -14). Luottamuslukua selittää kuntien melko hyvä verotulokertymä (+20), mutta toisaalta kuntien velkamäärä on kasvussa (-72). Työllisyysnäkymät olivat edelleen melko hyvät (+13). Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat odottavat (+7) ja kaupan ja palveluiden osalta ne heikentyivät (-15). Teollisuuden näkymät olivat ajankohtaan nähden kohtuulliset (+8). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksuja korotetaan kuntatalouden tasapainottamiseksi. Käyttöomaisuutta realisoidaan yleisemmin kuin muualla maassa. Investointeja ei vähennetä ensi vuonna, sen jälkeen varsin laajasti. Tuloveroprosenttia korotetaan niin vuonna 2014 kuin sitä seuraavina parina vuonna. Henkilöstön lomautus- ja irtisanomisaikeet olivat pienemmät kuin muualla maassa. Työvoiman saatavuus peruspalveluiden tehtäviin tulee lähivuosina olemaan hankalampaa etenkin vanhustenhoidon, terveydenhoidon, päivähoidon ja opetustoimenkin tehtäviin.

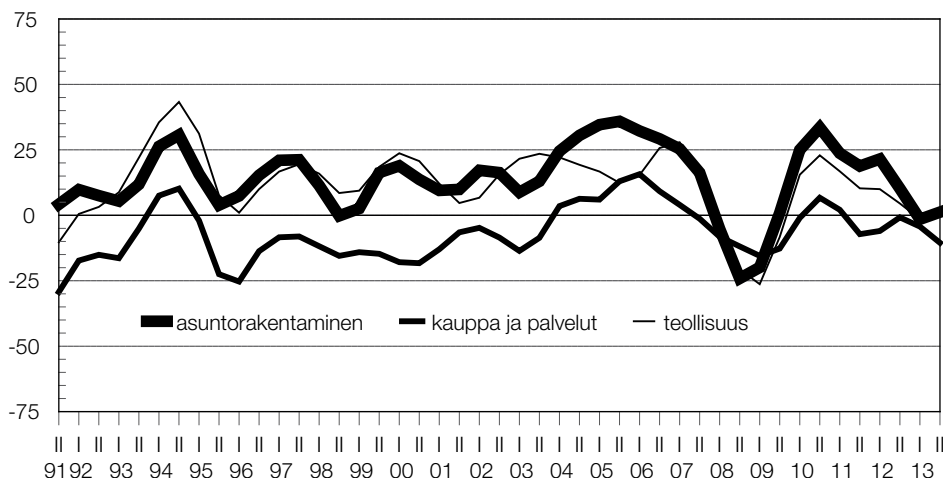
Päivähoitopalvelujen taso kehittyi seuraavien 2–3 vuoden aikana parempaan suuntaan (+11). Vanhustenhoidon osalta palvelutaso pysyy ennallaan (+5). Sen sijaan terveydenhoidossa palvelujen arvioitiin heikentyvän (-28). Myös sosiaalipalvelujen (-29) ja opetus- ja koulutuspalvelujen kohdalla (-23) heikennystä odotettiin. Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa kuten muillakin alueilla. Saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 71 prosenttia vastaajista. Myös työvoimatoimisto (52 %), poliisi (51 %) ja Kela (41 %) mainittiin tässä yhteydessä. Pohjois-Savossa omalle kunnalle kunta-uudistuksessa annettiin viime vuotta parempi kouluarvosana eli 8.0 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 7.0 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 7.0 (6.7), valtio heikon kouluarvosanan 4.9 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.6 (6.5), sote-uudistuksen

toteutus kouluarvosanan 5.0 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.3 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa kouluarvosanan 5.6 (5.5).

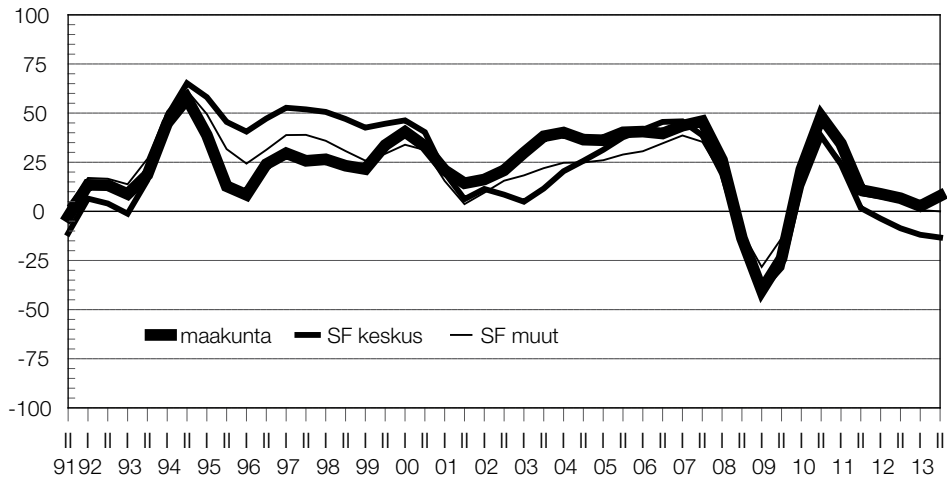
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Päätäväisyys selvitä. Kunnassamme on aktiivinen ote olemassa olevien haasteiden voittamiseksi.
- (+) Yhteistyö lähikuntien kanssa tiivistynyt ja löytänyt uusia toimintatapoja tuottaa palveluita.
- (+) Meillä rakennetaan, korjataan ja pidetään positiivista asennetta yllä!
- (+) Laajakaistarakentaminen jatkuu. Uusia tontteja on tulossa myyntiin.
- (+/-) Tilanne on kuin seisova vesi. Tässä tilanteessa olisi tarpeen panostaa kaikki voimavarat palvelujen tehostamiseen. Kustannukset kasvavat 4-5 % vuodessa, jos ei mihinkään puututa.
- (-) Hyvinvointipalvelujen alasajo valtionosuusleikkausten vuoksi.
- (-) Valtion palvelujen siirto pois paikkakunnalta alkaa jo vaikuttaa syntyvyyteen.
- (-) Ammatillisen koulutuksen puuttuminen: muualle muuttaneet yrittäjähenkiset nuoret eivät palaa.
- (-) Kunnat käyvät omia teitään, yhteistyöhalu kuntien kesken hiipuu.

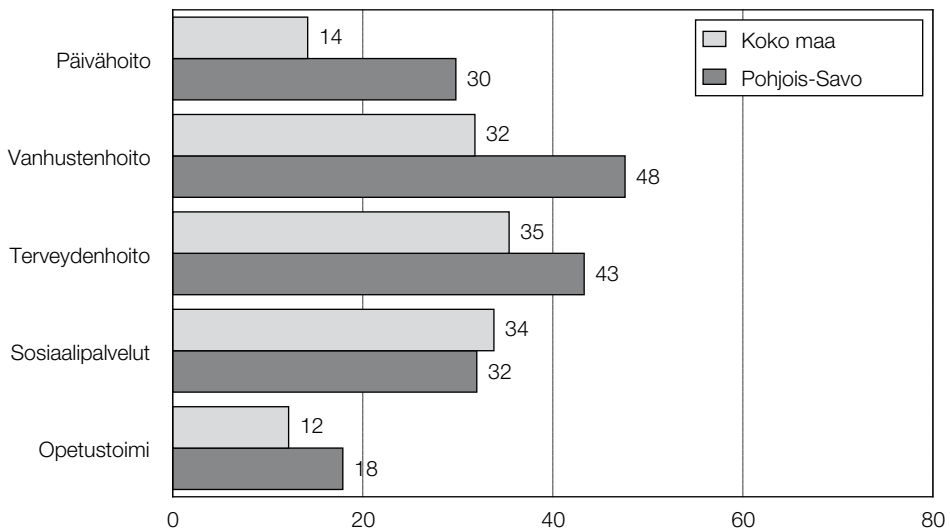
Kuvio 47. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haussitasoitettu saldoluuku (K6b)

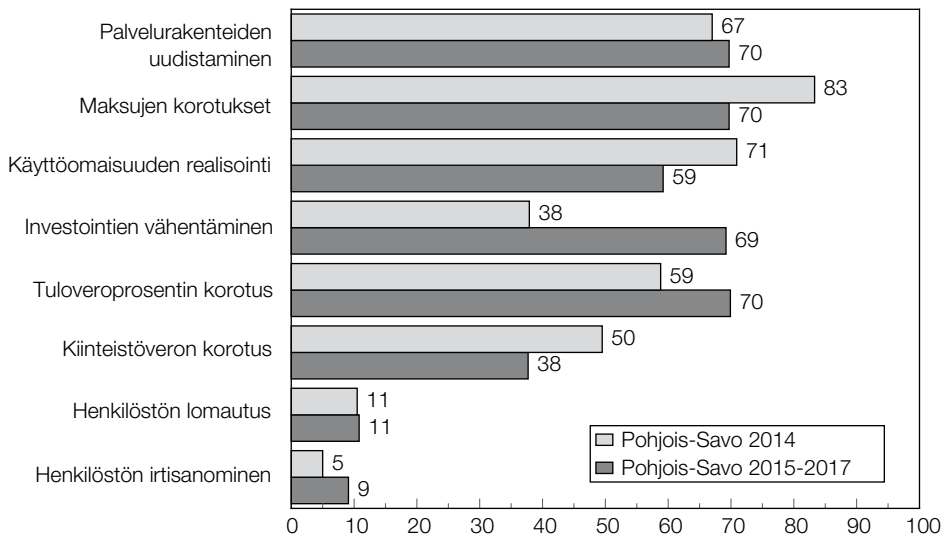
Kuvio 48. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 49. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 50. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

10 Norra Savolax (förtroendetal -17)

I Norra Savolax var regionbarometerns förtroendetal under 1990-talet lägre än de ekonomiska utsikterna för hela landet. Under 2000-talet var förtroendet på samma nivå som i andra kommuner, liksom på 2010-talet. Utsikterna för utvecklingen i Norra Savolax var bättre i oktober än på våren 2013. Förtroendeindikatorn låg dock på rätt så låg nivå och hade värdet -17. Förtroendetalet förklaras av kommunernas rätt så goda skatteinkomster, men å andra sidan växer kommunernas skuldbelopp. Arbetslöshetsutsikterna var ändå rätt så goda. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var avvaktande. Däremot försvagades investeringsutsikterna inom handel och tjänster. Investeringsutsikterna inom industrin var rimliga med beaktande av tidpunkten. För att balansera kommunekonomin höjs avgifterna och anläggningstillgångar realiserar, i synnerhet nästa år. Avsikterna att permittera eller säga upp personal var lägre än i övriga Finland.

11 Pohjois-Karjala (luottamusluku -7)

Maakunnan talous- ja työllisyysarviot olivat jääneet 1990-, 2000-luvulla ja 2010-luvullakin alle maan keskitason. Pohjois-Karjalassa luottamusmittari sai lokakuussa 2013 arvon - 7, kun se vielä keväällä oli tätä huomattavasti heikompi. Keskitasoa parempaa luottamuslukua selittää kuntien hyvä verotulokertymä. Myös velanotto on maakunnassa maltillista. Työttömyyden odotetaan kasvavan. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat odottavat, kaupan ja palveluiden osalta heikohkot. Sen sijaan teollisuuden investointinäkyvät olivat kohtuulliset. Tuloveroprosentin korotuspaineet olivat samalla tasolla kuin muualla maassa. Henkilöstön lomautusaikeet realisoituvat jo vuonna 2014. Sen sijaan irtisanomisia maakunnassa pyritään välttämään.

Työttömyys kasvussa – teollisuuden investoinnit kohtuulliset

Pohjois-Karjalassa luottamusmittari sai lokakuussa 2013 arvon - 7 (koko maa -14), kun se vielä keväällä jäi niinkin alas kuin arvoon -21. Pohjois-Karjalassa luottamuslukua selittää kuntien hyvä verotulokertymä (+48). Kuitenkin velkaa joudutaan ottamaan edelleen(-29), toisin maltillisesti. Työttömyyden odotetaan maakunnassa kasvavan (-10). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat odottavat (-2) ja kaupan ja palveluiden osalta heikohkot (-10). Sen sijaan teollisuuden investointinäkyvät olivat ajankohtaan nähden kohtuulliset (+10). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksuja korotetaan yleisemmin kuin muualla maassa. Tuloveroprosentin korotuspaineet olivat samalla tasolla kuin muualla maassa. Kiinteistöveroä korotetaan vuoden 2014 jälkeen yleisesti. Henkilöstön lomautusaikeet realisoituvat jo vuonna 2014. Sen sijaan irtisanomisia maakunnassa vältellään. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus tulee Etelä-Savossa olemaan lähivuosina muita maakuntia hankalampi terveydenhoidon ja päivähoidon tehtävissä. Vanhustenhuollon osalta tilanne nähdään parempana.

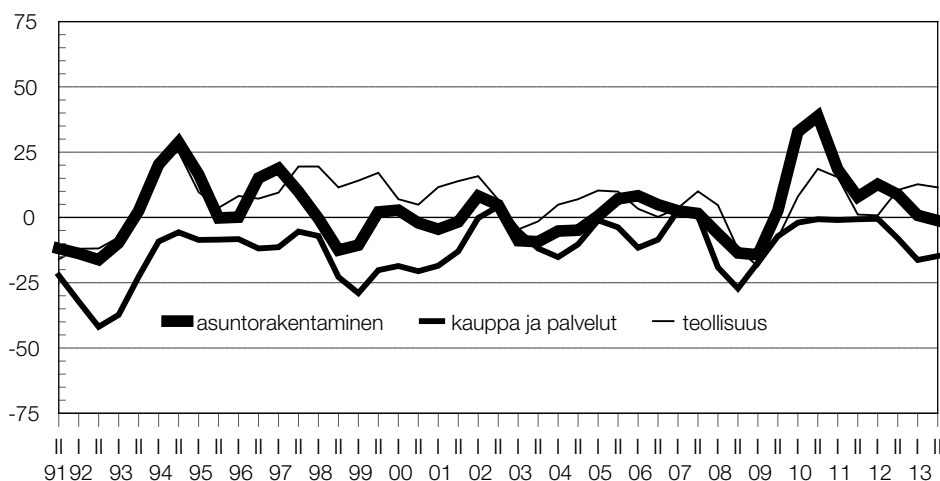
Pohjois-Karjalassa päivähoito- ja vanhustenhuollon palvelujen tason arvioitiin pysyvän käyttäjien kannalta seuraavat 2-3 vuotta ennallaan. Terveydenhuollon palvelujen arvioitiin sen sijaan heikentyvän (-14). Myös sosiaalipalvelujen (-25) ja opetus- ja koulutuspalvelujen (-23) heikennystä arvioitiin yleisesti. Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän muita alueita enemmän (indeksi 113/100). Saavutettavuus heikentyisi eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 88 prosenttia vastaajista. Myös työvoimatoimisto (66 %), Kela (59 %) ja poliisi (52 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle annettiin kuntauudistuksesta arvo 7.8 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 7.0 (6.9), maakuntaliitto melko hyvän arvosanan 7.0 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.2 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.6 (6.5),

sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 5.1 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.4 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.5 (5.5).

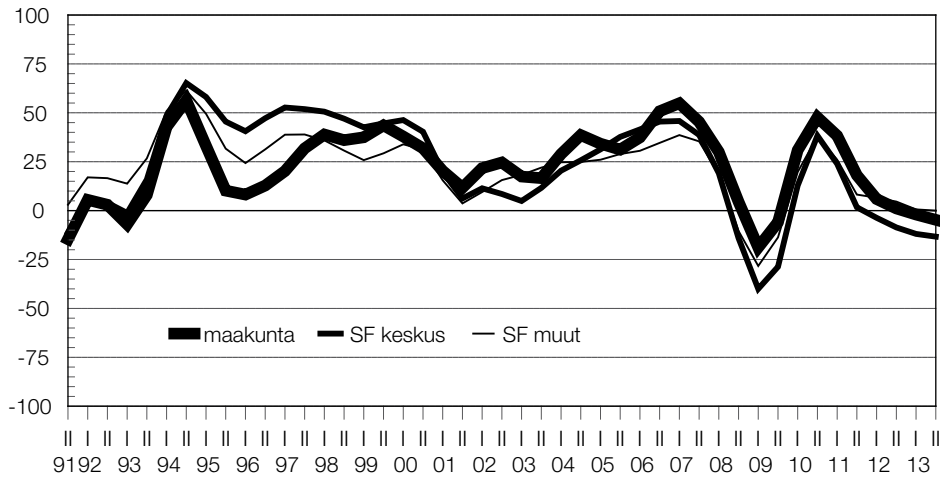
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Valokuituyhteyden rakentaminen koko kuntaan lisää merkittävästi etätyön mahdollisuuksia.
- (+) Investoidaan sekä yksityisellä että julkisella sektorilla - usko tulevaisuuteen ei ole horjunut.
- (+) Kunta on ollut aktiivinen uusien avausten tekemisessä niin historiassa kuin nyt.
- (+) Sairastavuus matala, yhteinen tahtotila on positiivinen.
- (+) Pystytty huolehtimaan palveluista, talouden tasapainosta ja paikallisesta kehitystyöstä.
- (+) Työllisyys on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Alettu rekrytoida nuorta väkeä töihin.
- (+) Talouspuskureita kerrytetty ja talous laitettu kuntoon. Rakentaminen luo työllisyyttä.
- (+/-) Pienet kunnat hallitsevat julkisuutta, kun pitäisi olla aivan toisin.
- (-) Jatkuva rakenteiden selvittäminen vie voimavaroja palvelutuotannon tehostamiselta.
- (-) Työelämän huono laatu tällä hetkellä este tuottavuudelle.

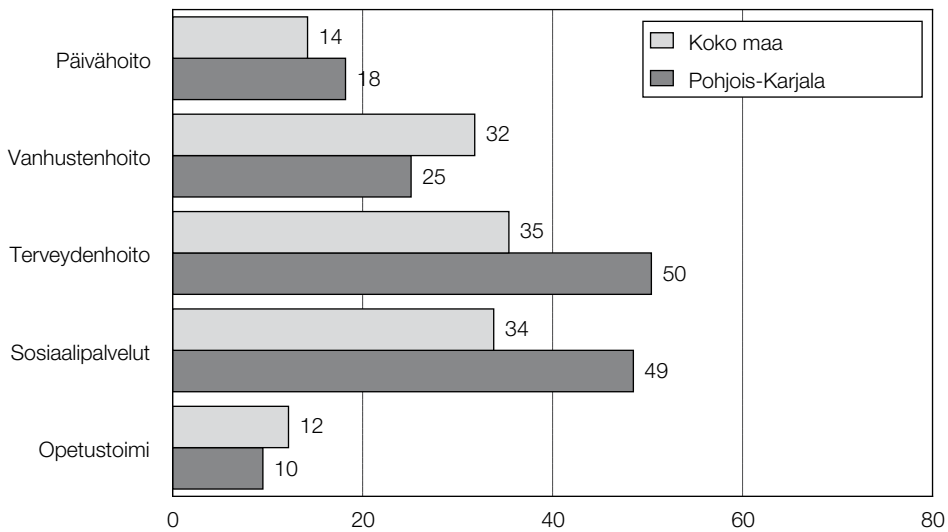
Kuvio 51. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkömät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

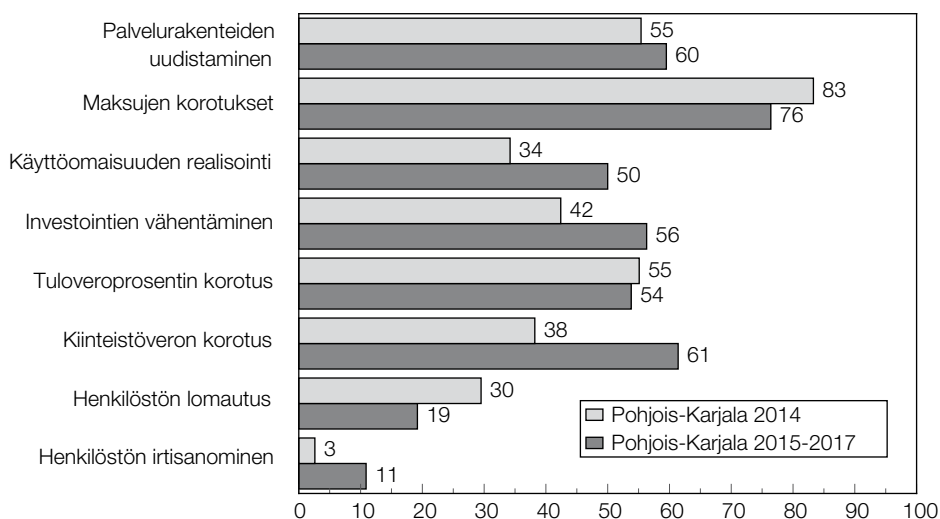
Kuvio 52. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 53. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 54. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

11 Norra Karelen (förtroendetal -7)

Bedömningarna gällande ekonomin och sysselsättningen i landskapet har under 1990-, 2000- och 2010-talen legat under medelnivån för hela landet. I Norra Karelen fick förtroendetalet i oktober 2013 värdet -7, medan det ännu på våren var betydligt svagare. Att förtroendetalet är bättre än medelnivån förklaras av kommunernas goda skatteinkomster. Också upplåningen är moderat i landskapet. Arbetslösheten förväntas öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var avvaktande, medan investeringsutsikterna för handel och tjänster var ganska svaga. Däremot var investeringsutsikterna inom industrin måttliga. Behovet att höja inkomstskatteprocenten var på samma nivå som i övriga Finland. Planerna på att permittera personalen realiserar redan år 2014. Däremot försöker man undvika uppsägningar i landskapet.

12 Keski-Suomi (luottamusluku -18)

Suhdanteita kuvaava luottamusluku on 2010-luvulla ollut Keski-Suomessa koko maan tasolla. Luottamusmittari sai lokakuussa arvon -18. Vuoden takaiseen tilanteeseen nähden hieman heikompiin näkyymiin vaikuttivat kuntien melko vaatimaton verotulokertymä. Kunnat aikovat ottaa myös lisää velkaa yleisesti. Työttömyyden odotettiin lisääntyvän. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat edelleen vaatimattomat. Myös kaupan ja palveluiden osalta investoinnit olivat heikohkot. Luottamusta heikentää erityisesti teollisuuden heikot investointinäkyvät. Kuntatalouden tasapainottamisessa investointeja on tarkoitus vähentää vuonna 2014 hieman muita maakuntia enemmän.

Teollisuuden investointinäkyvät heikot

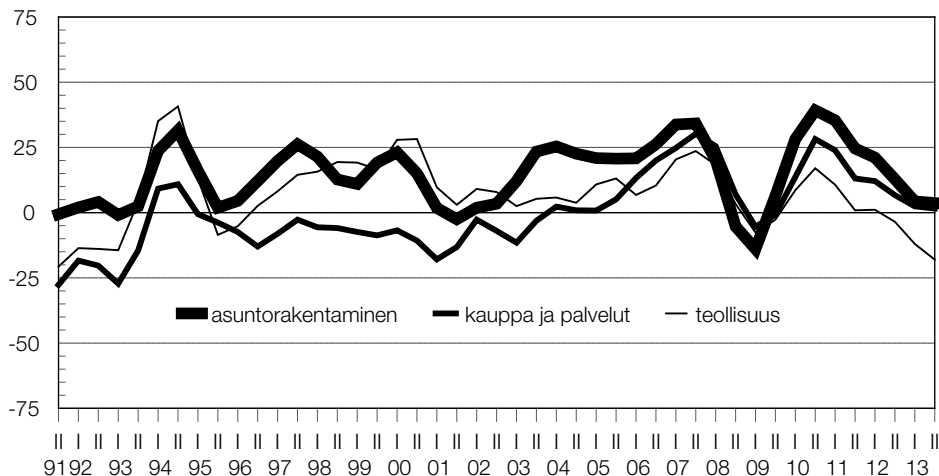
Luottamusmittari sai Keski-Suomessa lokakuussa arvon -18 (koko maa -14). Vuoden takaiseen tilanteeseen nähden hieman heikompiin näkyymiin vaikuttivat kuntien melko vaatimaton verotulokertymä (+4). Kunnat aikovat ottaa myös lisää velkaa (-54). Työttömyyden odotetaan lisääntyvän (-10). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat edelleen vaatimattomat (+4). Myös kaupan ja palveluiden osalta investoinnit olivat heikohkot (-2). Luottamusta heikentää erityisesti teollisuuden heikot investointinäkyvät (-24). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen ennakoidaan korotuksia. Investointeja on tarkoitus vähentää vuonna 2014 hieman muita maakuntia enemmän. Tuloveroprosentin korottamisaikeissa ollaan maltillisia. Henkilöstön irtisanomisiin joudutaan turvautumaan jonkin verran vuonna 2014. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus nähdään muita maakuntia hankalampana terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä.

Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin kehittyvän myönteiseen suuntaan seuraavien 2-3 vuoden aikana (+9). Vanhusten hoidon osalta suunta taas oli huonompi (-13). Terveydenhoidon palvelujen arvioitiin myös kehittyvän heikosti (-22), samoin nähtiin sosiaalipalvelujen (-25) ja opetus- ja koulutuspalvelujen kohdalla (-31). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa kielteisemmin kuin muissa maakunnissa keskimäärin (indeksi 131/100). Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 71 prosenttia vastaajista. Myös työvoimatoimisto (66 %), Kela (57 %), poliisi (51 %), kirjasto (46 %), laboratoriapalvelut (45 %) ja mielenterveyspalvelut (40 %) mainittiin tässä yhteydessä. Keski-Suomessa omalle kunnalle annettiin kuntauudistuksesta kouluarvosana 7.8 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 7.0 (6.9), maakuntaliitto melko hyvän arvosanan 7.0 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.1 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.7 (6.5), sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 5.1 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.5 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.5 (5.5).

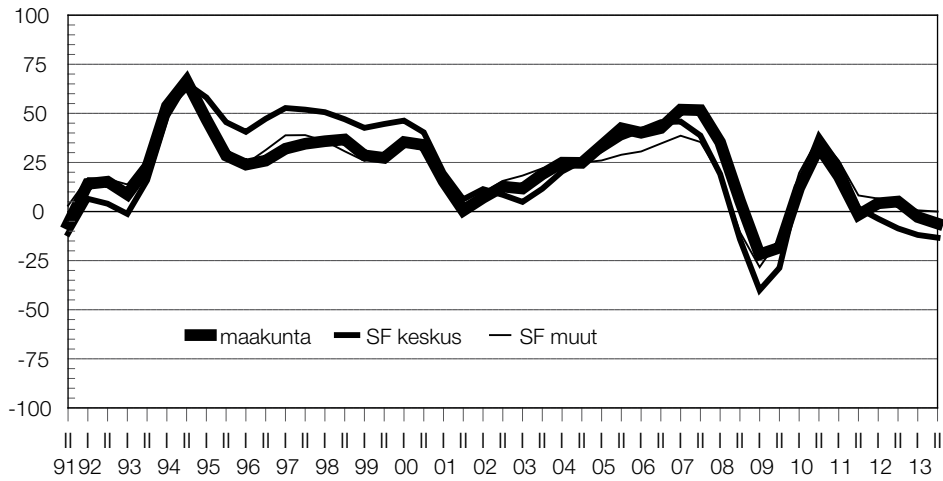
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Yhteistyötoiminta on lisääntynyt naapureitten kanssa.
- (+) Toimintatapa muuttunut. Avoimempaa keskustelua ja mielipiteiden ilmaisua myös yksilöinä ei vain jonkin ryhmän jäsenenä.
- (+) Kasvukunta, poliittista yksimielisyyttä löytynyt vaikeissa asioissa, positiivinen kuva tulevaisuudesta.
- (+/-) Taloushaasteet kovat, mutta niin ovat kaikilla muillakin kunnilla.
- (-) Verotulojen väheneminen ja valtionosuusuudistukset vievät vanhenevan väestön kunnalta toimintaedellytykset.
- (-) Pohjalla ollaan, eikä siitä enää alemmas mennä.
- (-) Uudistukset (kuntarakenne ja varsinkin sote) lamauttaneet kuntien päätöksenteon ja kehittämisen.
- (-) Pienempien kuntien kohtalo on autioitua kuntaliitoksen jälkeen, jos lakiin ei kirjata lähipalveluiden saavutettavuutta.
- (-) Työpaikkojen säilyttäminen hyvin haasteellista. Palvelujen heikkeneminen vahdittaa poismuuttoa.
- (-) Henkilökunnan 5 v irtisanomissuoja jatkuu, palvelut reuna-alueilla heikkenevät.
- (-) Huoltosuhteen heikkeneminen, muuttotappio, syntyvyyden ja kuolleisuuden negatiivinen epäsuhta.
- (-) Suurteollisuus katoaa.

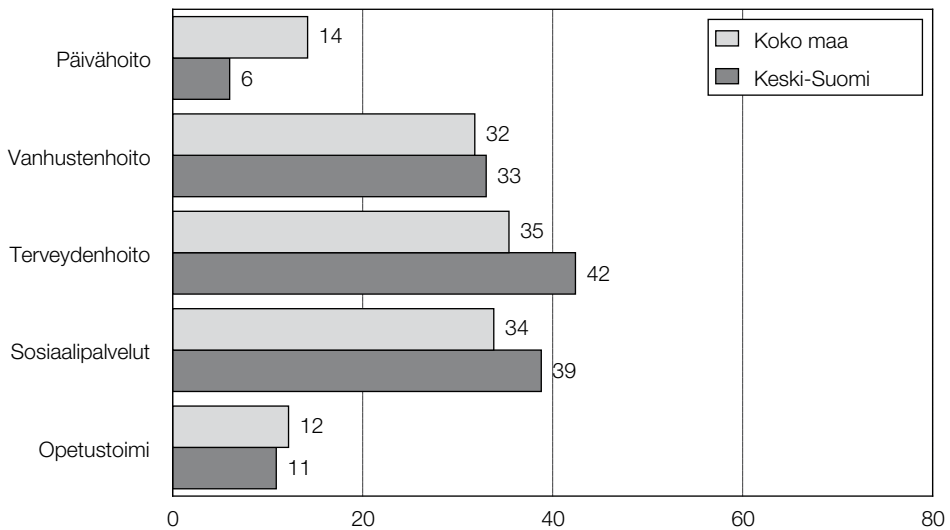
Kuvio 55. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

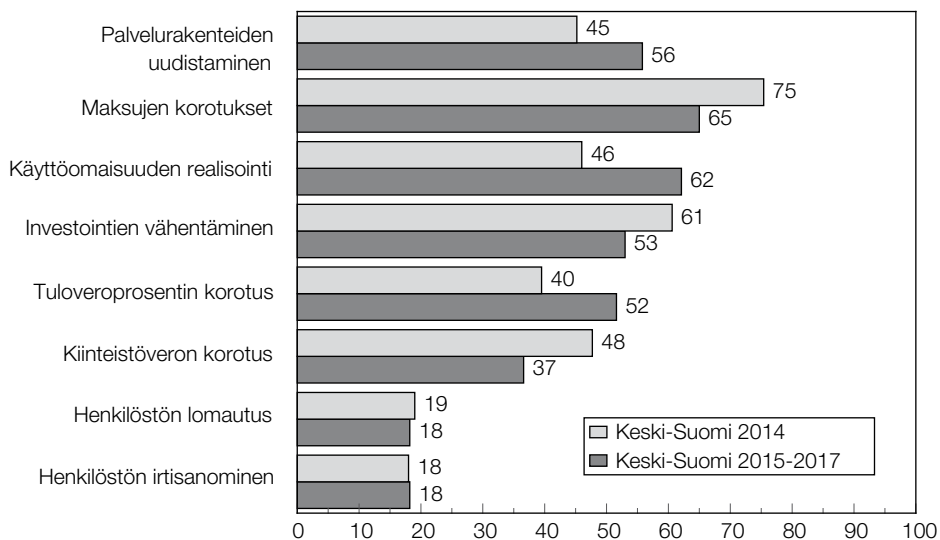
Kuvio 56. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 57. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 58. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

12 Mellersta Finland (förtroendetal -18)

Förtroendetalet som beskriver konjunkturer har under 2010-talet varit på samma nivå i Mellersta Finland som i hela landet. Förtroendetalet låg i oktober på -18. De något svagare utsikterna jämfört med situationen året innan påverkades av kommunernas ganska anspråkslösa skatteinkomster. Kommunerna tänker också ta allmänt mer lån. Arbetslösheten förväntades öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var fortfarande anspråkslösa. Också vad gäller handel och tjänster var investeringsutsikterna ganska svaga. Förtroendet försvagas särskilt av de svaga investeringsutsikterna inom industrin. För att balansera kommunekonomin är avsikten att skära ned på investeringar år 2014 något mer än i övriga landskap. 13

13 Etelä-Pohjanmaa (luottamusluku -17)

Etelä-Pohjanmaan talouskehitys on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu samankaltaiseksi kuin muiden alueiden, mutta 2010-luvulla luottamusluku on jäänyt alle keskitason. Lokakuun mittauksessa aluebarometrin talousluku jäi arvoon -17. Etelä-Pohjanmaalla heikohkoa luottamuslukua selittää melko hyvä kuntien verotulokertymä, mutta kunnat aikovat edelleen ottaa velkaa yleisesti. Työllisyyskehitys on nyt epävarmaa. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät ole korkealla. Kaupan ja palveluiden osalta investointinäkyvät olivat kuitenkin hieman positiivisen puolella, kun taas teollisuuden investointinäkyvät olivat heikot. Henkilöstön lomautusaikeet olivat yleisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Irtisanomisia harkitaan vuoden 2014 jälkeisinä vuosina.

Työllisyysnäkyvät epävarmat

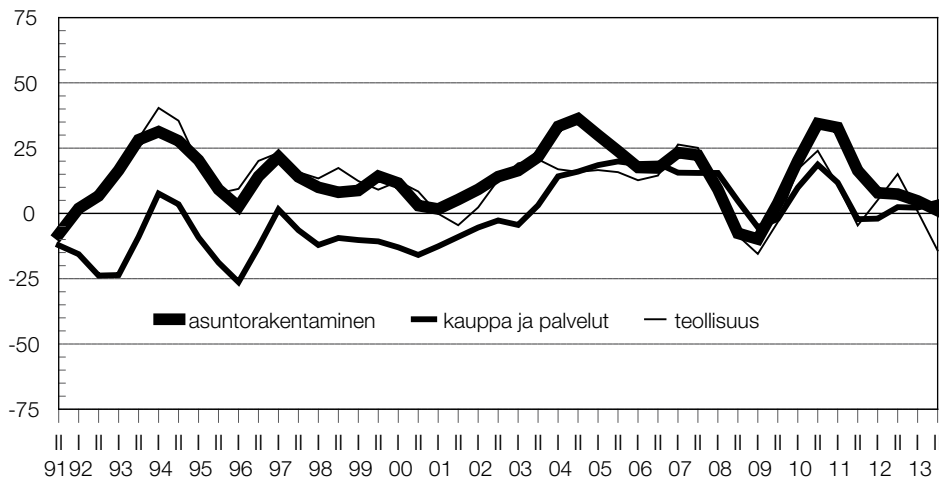
Lokakuun mittauksessa aluebarometrin talousluku Etelä-Pohjanmaalla jäi arvoon -17 (koko maa -14). Luottamuslukua selittää melko hyvä kuntien verotulokertymä (+28). Kunnat aikovat kuitenkin ottaa laajasti velkaa (-66). Työttömyyden kehitys on nyt epävarmaa (+-0). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät myöskään ole korkealla (-2), kaupan ja palveluiden osalta ne olivat hieman positiivisen puolella (+7). Teollisuuden investointinäkyvät olivat kuitenkin heikot (-21). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksuja korotetaan, käyttöomaisuutta realisoidaan ja investointeja on tarkoitus vähentää. Tuloveroprosentin korotuspaineet realisoituvat etenkin ensi vuoden jälkeisinä vuosina. Henkilöstön lomautusaikeet olivat yleisempiä kuin koko maassa. Irtisanomisia harkitaan vuoden 2014 jälkeisinä vuosina. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on muita maakuntia jonkin verran hankalampi päivähoidon ja terveydenhoidon tehtävissä.

Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin seuraava 2-3 vuoden aikana heikentyvän käyttäjien kannalta (-16). Vanhusten hoidon osalta arviot olivat tätä parempia (+6). Terveydenhoidon (-42) kuten sosiaalipalvelujen arvioitiin heikentyvän (-37). Sama koski opetus- ja koulutuspalveluja (-32). Palveluheikennyksiä ennakoitiin laajasti. Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin hieman heikentyvän maakunnassa (indeksi 109/100). Heikennystä ennakoitiin etenkin julkiseen liikenteeseen. Tätä mieltä oli 66 prosenttia vastaajista. Myös poliisi (52 %), terveyskeskus (42 %) ja opetuspalvelut (39 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin edelleen hyvä kouluarvosana 8.1 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 7.0 (6.9), maakuntaliitto sai hyvän arvosanan 7.0 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.1 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.7 (6.5), sote-uudistuksen toteutus arvosanan 5.0 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.5 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa heikohkon arvon 5.2 (5.5).

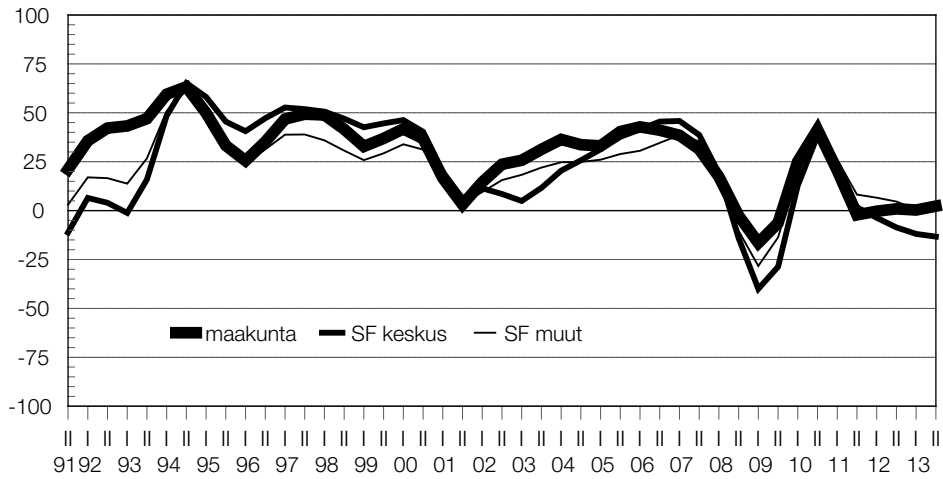
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Kunnan käyttötalous pysyy kurissa, velkaa otetaan vain investointeihin.
- (+) Ainakin nyt kuntaliitoksen alkuaikana myös kylät otettu paremmin huomioon.
- (+) Kriisietoisuus lisääntynyt. Tiukka talousohjaus.
- (+) PK-yrittäjyyden jatkuva kasvu kantaa nyt tässä tilanteessa mitä parhaita hedelmää.
- (+) Kunnassa on tällä hetkellä positiivinen vire, yrittäjät panostavat yhteistyöhön ja verkostoitumiseen.
- (-) Kunnasta tulossa täysi sivukylä tai "kaupunginosa" johon ei palveluita jää. Alue tyhjentyy ajan kanssa.
- (-) Koulutamme nuoret ja hoidetaan paluumuuttajavanhukset, terveen työelämän verotulot saavat jotkut muut.
- (-) Ihmiset eivät ole tasapuolisessa asemassa enää sote-uudistusten myötä.
- (-) Pakkoliitospuheet ja koko kuntaliitoshömpä yhdistettynä sote uudistukseen tulee jäämään Suomen historiaan suurimpana poliittisena virheenä.
- (-) Kunnan talouden vakava epätasapaino - valtionosuusleikkaukset ja kuntien velvoitteet eivät ole tasapainossa keskenään.

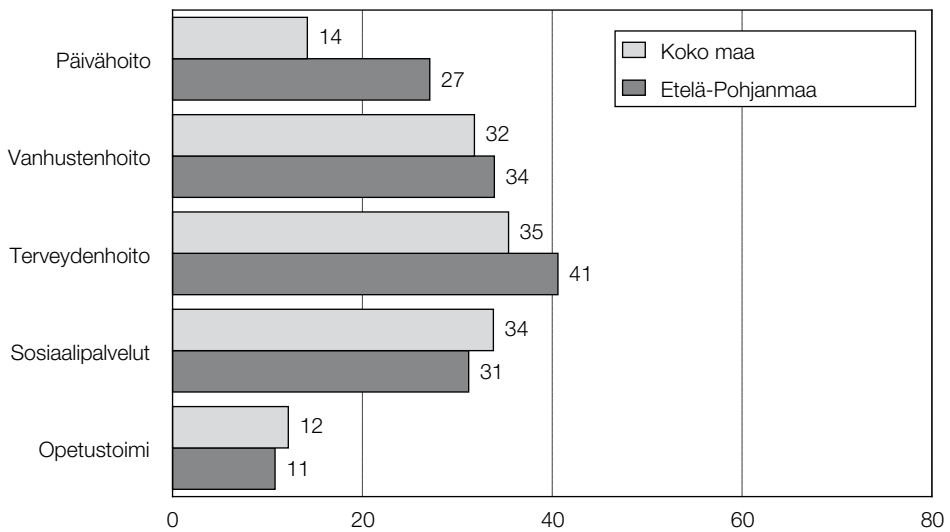
Kuvio 59. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

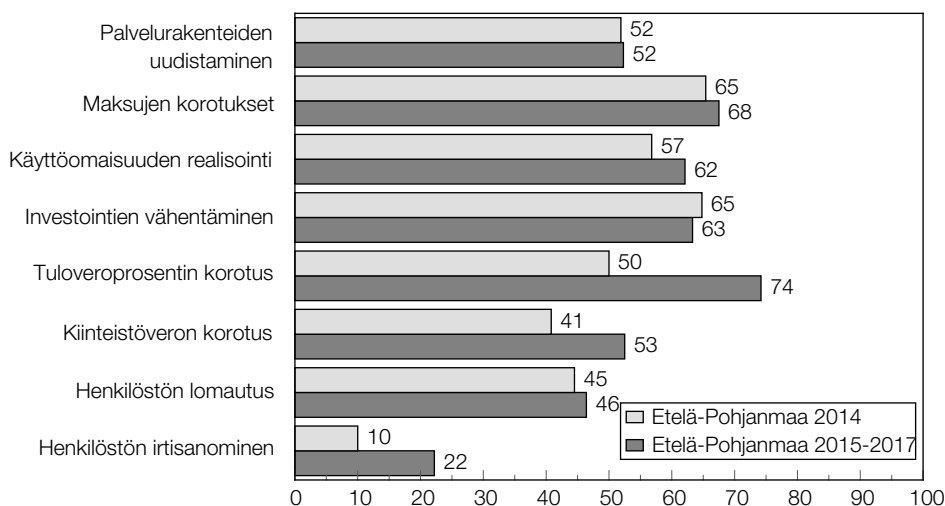
Kuvio 60. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 61. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 62. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

Södra Österbotten (förtroendetal -17)

Södra Österbottens ekonomiska utveckling har bedömts vara likartad med utvecklingen i övriga regioner under 1990- och 2000-talen, men under 2010-talet har förtroendetalet varit lägre än medelnivån. I mätningen i oktober stannade regionbarometerns förtroendetal på värdet -17. I Södra Österbotten förklaras det ganska svaga förtroendetalet av kommunernas rätt så goda skatteinkomster, men kommunerna tänker fortfarande ta allmänt lån. Sysselsättningsutvecklingen är nu osäker. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande är inte ljusa. Vad gäller handel och tjänster var investeringsutsikterna dock något positiva, medan investeringsutsikterna för industrin var svaga. Planerna på att permittera personal är vanligare än i hela landet i genomsnitt. Uppsägningar övervägs åren efter år 2014.

14 Pohjanmaa (luottamusluku -4)

Aluebarometrin luottamusluku on sekä 1990-luvulla että 2000-luvulla ollut Pohjanmaalla keskimääräistä parempi. Sama luottamus talouteen ja työllisyyteen on säilynyt 2010-luvulla. Lokakuun mittaus sai Pohjanmaalle hieman muuta maata paremman luottamusta ilmentävän arvon (-4). Tähän olivat vaikuttamassa kuntien hyvä verotulokertymä. Kunnat aikovat kuitenkin edelleen kasvattaa velkamääräänsä, joskin aikaisempaa vähemmän. Työttömyyden odotetaan heikentyvän maakunnassa. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat edelleen melko hyvät. Kaupan ja palveluiden, kuten teollisuuden osalta investointinäkyvät olivat edelleen varovaisen myönteiset. Maksujen korotukset olivat kuntatalouden tasapainottamisessa yleisemmin käytössä kuin muilla alueilla. Henkilöstön lomautukset olivat esillä vuonna 2014. Irtisanomisiin ei sen sijaan ole tarkoitus turvautua.

Investointinäkyvät varovaisen myönteiset

Lokakuun mittaus antoi kohtuullisen hyvän luottamusarvon -4 Pohjanmaalle. Tähän olivat vaikuttamassa melko hyvä verotulokertymä (+43). Velkamäärä on kuitenkin kasvussa (-32), toki muita maltillisemmassa tahdissa. Työttömyyden odotettiin heikentyvän (-12). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa olivat melko hyvät (+17). Kaupan ja palveluiden (+8), kuten teollisuuden (+8) osalta investointinäkyvät olivat edelleen varovaisen myönteiset. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotuksia tullaan käyttämään yleisesti. Tuloveroprosentin korotuspaineet olivat muiden maakuntien tasolla ja kiinteistöveron korotuspaineet vähäiset. Henkilöstön lomautukset otetaan esille vuonna 2014. Irtisanomisiin ei ole tarkoitus turvautua. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Pohjanmaalla muita maakuntia hankalampi terveyden ja erityisesti sosiaalipalvelujen tehtävissä lähivuosina, mutta myös vanhustenhoidon työpaikoissa.

Pohjanmaalla päivähoitopalvelujen tason arvioitiin pysyvän ennallaan käyttäjien kannalta seuraavan 2-3 vuoden ajan (+9). Terveydenhoidon palvelujen arvioitiin jonkin verran heikentyvän (-10). Sosiaalipalveluissa (-23) ja etenkin opetus- ja koulutuspalveluissa (-29) odotettiin myös heikennystä. Palvelujen saavutettavuuden kehitys oli muihin nähden suotuista (indeksi 91/100). Saavutettavuuden arveltiin heikentyvän eniten poliisin osalta. Tätä mieltä oli puolet vastaajista. Myös työvoimatoimisto (43 %), Kela (41 %) ja julkinen liikenne (38 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,7 (koko maa ka 7,8), lähi-kuntien toiminta sai heikohkon arvon 6,5 (6,9), maakuntaliitto varsin huonon arvon 6,0 (6,7) valtio kouluarvosanan 5,0 (5,0), kuntaliitto arvosanan 6,2 (6,5), sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 5,3 (5,0), joukkotiedotusvälineet muita maakuntia heikomman arvon 5,8 (6,3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5,6 (5,5).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

(+) Dynaaminen elinkeinoelämä, vahva energiateollisuus, monipuolinen yliopisto- ja muu koulutustarjonta ja kaksikielisyys.

(+) Kommunen är välskött!

(+) De goda utsikterna för det privata näringslivet förbättrar kommunekonomis situation

(+) Arbetslösheten fortsätter att vara låg, trots avsaknaden av draghjälp från statens sida.

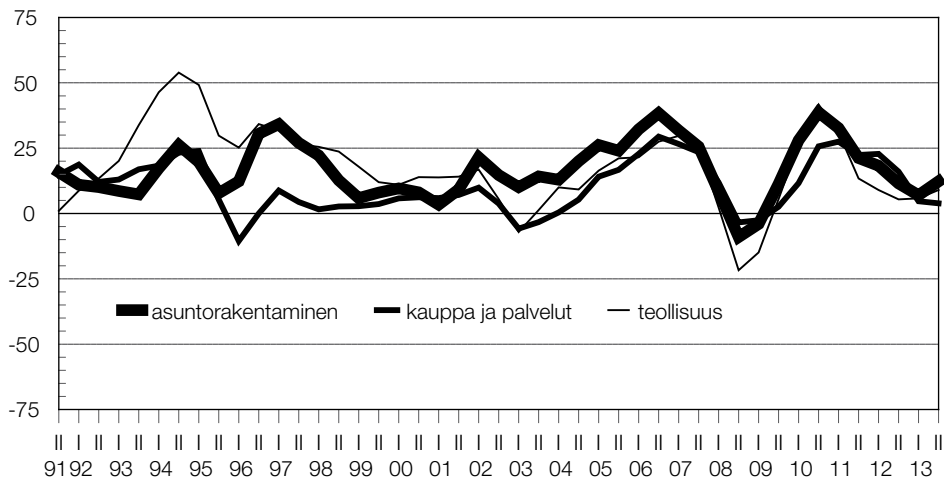
(-) Taseessa on vielä edellisvuosien ylijäämiä ja kunnalla on tuottavia liikelaitoksia. Käyttömenojen kasvu ei ole hallinnassa

(-) Kunnallisverotulot karkaavat naapurikuntiin, joiden asukkaista käy täällä töissä. Yhteisöveromuutokset heikentävät tulopohjaa.

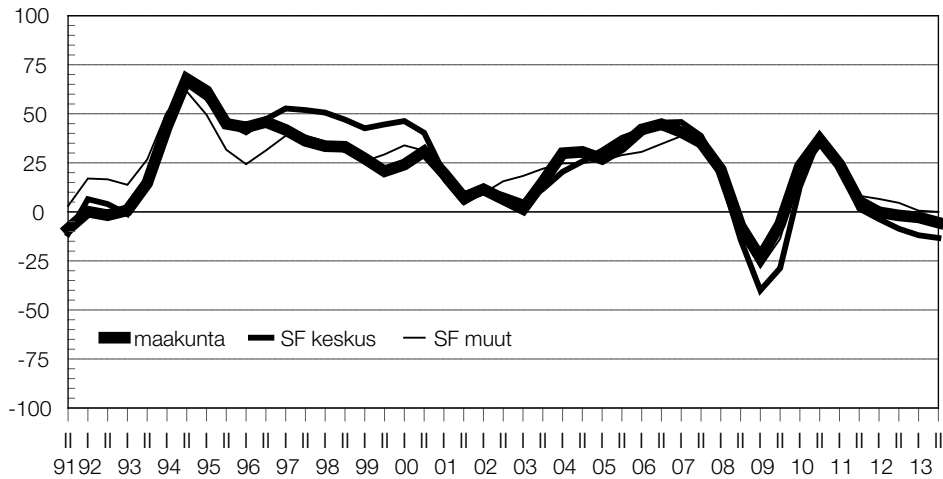
(-) 'Jahkailu' sote- ja kuntarakenneuudistuksista syö 'miestä'

(-) Efter 2005 har ingen utveckling av kommunalt samarbete eller kommunstrukturen ägt rum nationellt och inte heller regionalt.

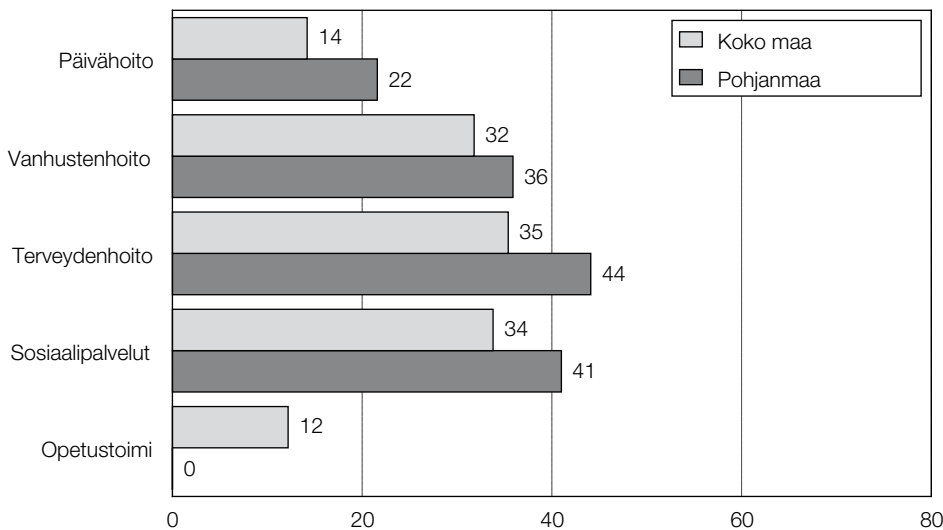
Kuvio 63. Teollisuuden, haupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

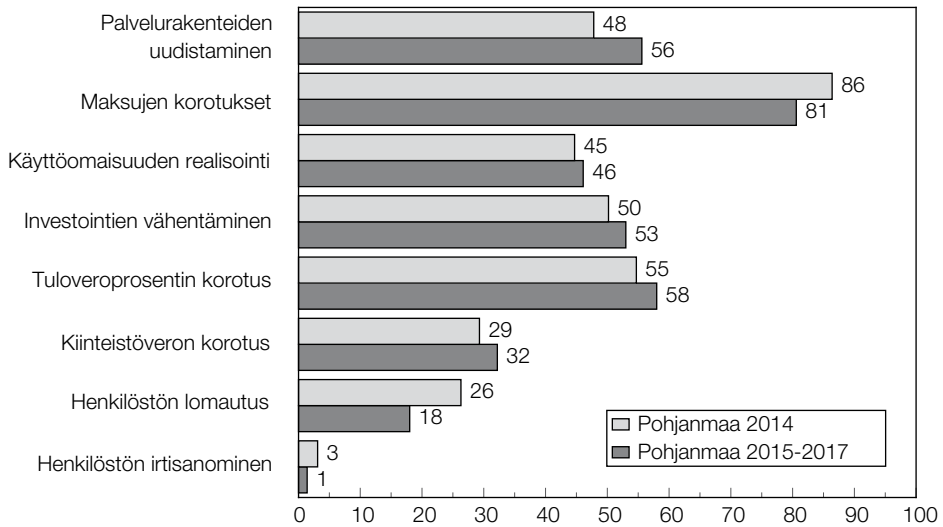
Kuvio 64. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 65. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 70. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

14 Österbotten (förtroendetal -4)

Regionbarometerens förtroendetal har i Österbotten såväl under 1990-talet som under 2000-talet varit högre än genomsnittet. Samma förtroende för ekonomin och sysselsättningen har bevarats under 2010-talet. I mätningen i oktober fick Österbotten ett förtroendetal (-4) som var lite bättre än i övriga Finland. Kommunernas goda skatteinkomster påverkade detta resultat. Kommunerna tänker dock fortfarande öka skuldbeloppen, om än i lägre grad än tidigare. Arbetslösheten förväntas försvagas i landskapet. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var fortfarande rätt så goda. Investeringsutsikterna inom handel och tjänster samt industrin var fortfarande försiktigt positiva. I balanseringen av ekonomin används höjningar av avgifter mer än i andra regioner. Permitteringar av personalen tas upp år 2014. Däremot har man inte för avsikt att säga upp personal.

15 Keski-Pohjanmaa (luottamusluku -20)

Aluebarometrin luottamusluku on 1990-luvulla ollut maakunnassa alle ja 2000-luvulla hiukan yli maan keskiarvon. 2010-luvulla luottamus on ollut keskitasoa. Lokakuun mittauksessa talousluku laski alle maakuntien keskitason arvoon -20. Luottamus talouteen ja työllisyyteen kuitenkin hieman koheni keväästä. Keski-Pohjanmaalla luottamuslukua selittää kuntien kohtuuhyvä verotulokertymä. Kunnat aikovat kuitenkin ottaa velkaa ja työllisyyden odotetaan heikentyvän. Investointinäköymät olivat sekä asuntorakentamisessa että kaupan ja palveluiden osalta varovaiset ja teollisuuden osalta heikohkot. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset otetaan etenkin vuoden 2014 jälkeen esille laajasti. Kiinteistöveron korotuspaineet olivat muuta maata korkeammat.

Työllisyysnäköymät heikentyneet

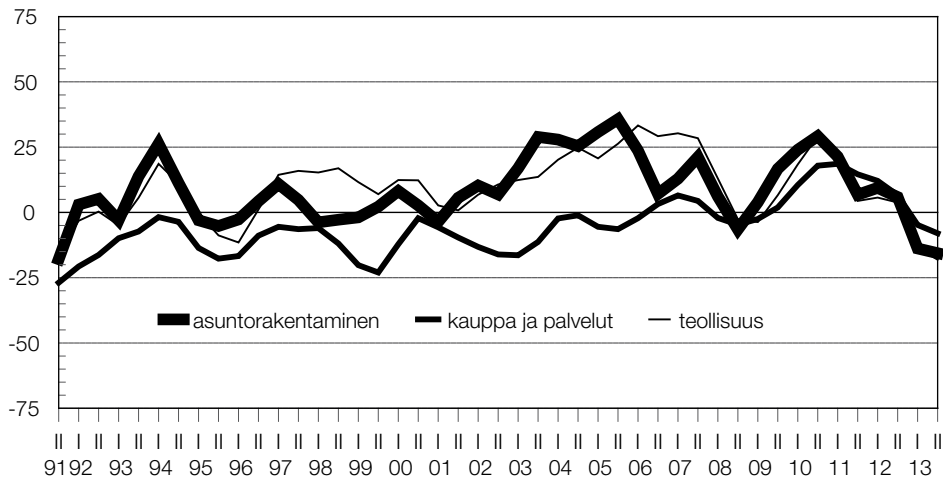
Lokakuun mittauksessa talousluku heikentyi Keski-Pohjanmaalla arvoon -20. Luottamus talouteen ja työllisyyteen kuitenkin hieman koheni kevään synkistä arvioista. Luottamuslukua selittää kuntien kohtuuhyvä verotulokertymä (+25). Kunnat aikovat kuitenkin ottaa yleisesti velkaa (-72) ja työttömyyden odotetaan heikentyvän (-19). Investointinäköymät olivat niin asuntorakentamisessa (-3), kaupan ja palveluiden osalta (-3) ja teollisuuden osalta (-13) heikohkot. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset otetaan etenkin vuoden 2014 jälkeen esille, mutta jo ensi vuonakin. Tuloveroprosentin korotuspaineet toteutuvat etenkin vuoden 2014 jälkeen. Myös kiinteistöveroja ollaan korottamassa. Henkilöstön lomautukset ovat jossain määrin esillä ensi ja sitä seuraavina vuosina, irtisanomiset vuoden 2014 jälkeisinä vuosina. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on muita maakuntia hankalampi terveydenhoidon ja vanhusten hoidon tehtävissä, mutta myös päivähoidon työpaikoissa.

Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin kohenevan käyttäjien kannalta lähivuosina (+22). Vanhusten hoidossa (-22), sosiaalipalveluissa (-38) ja erityisesti terveydenhoidon palveluissa (-63) ennakoitiin heikennystä. Palvelujen saavutettavuudessa tähän kehitetty indeksi sai arvon 104 (koko maa 100) Saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 53 prosenttia vastaajista. Myös terveyskeskus (50 %), poliisi (44 %), sairaalapalvelut (44 %) ja mielenterveyspalvelut (38 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnalle kuntauudistuksesta annettu kouluarvosana laski 8.4:stä 7.9:ään vuodessa (koko maa ka 7.8). Lähikuntien toiminta sai tällä muita maakuntia paremman arvon 7.4 (6.9). Myös maakuntaliitto sai hyvän arvosanan 7.2 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.1 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.8 (6.5), sote-uudistuksen toteutus sai kouluarvosanan 5.1 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.7 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa arvon 5.5 (5.5).

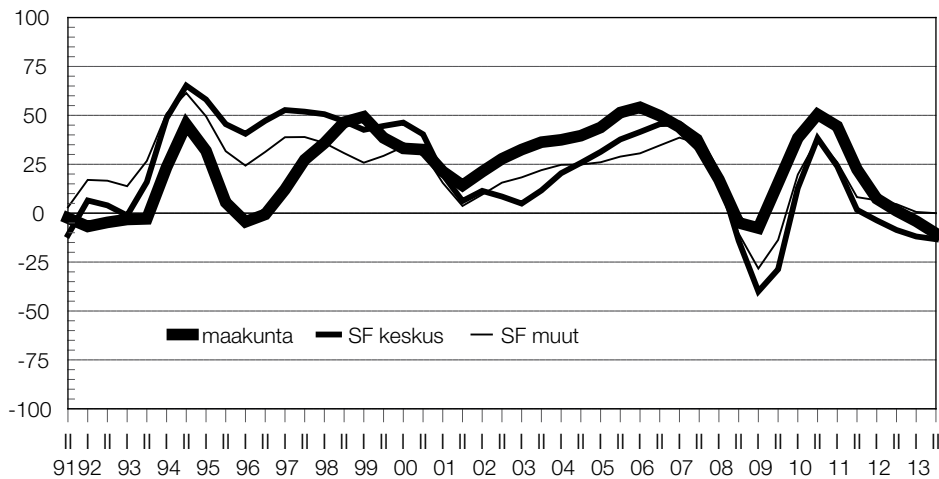
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Kuntien välinen yhteistyö lisääntynyt.
- (+) Yhteisöllisyys jokapäiväistä, kunnanvirasto ei ole vain johtokeskus, vaan se toimii myös avustavana yksikkönä esim. kehitysvammaisten asumisyksikölle ja toimintakeskukselle.
- (+/-) Kuntaliitos sujui hyvin, mutta suuren kaupungin byrokratia on alkanut tuottamaan harmaita hiuksia liitoskunnissa.
- (+/-) Yleinen kehittäminen on pysähdyksissä, suuria innovaatioita ei ole näköpiirissä eikä ideoita tuoda pöytään. Nuoriso lähtee opintojen myötä maailmalle eikä tavallisiin töihin löydy tekijöitä! Samaan aikaan maailmalta olisi tulossa koulutettua väkeä, jolle taas ei löydy töitä!!
- (+/-) Taloustilanne pakottaa rakennemuutoksiin. Tuottavuutta on pakko kehittää.
- (-) Henkilöstön määrä asukaslukuun suhteutettuna liian suuri.
- (-) Rapistuva reuna-alueiden tieverkko, josta valtio ei huolehdi.

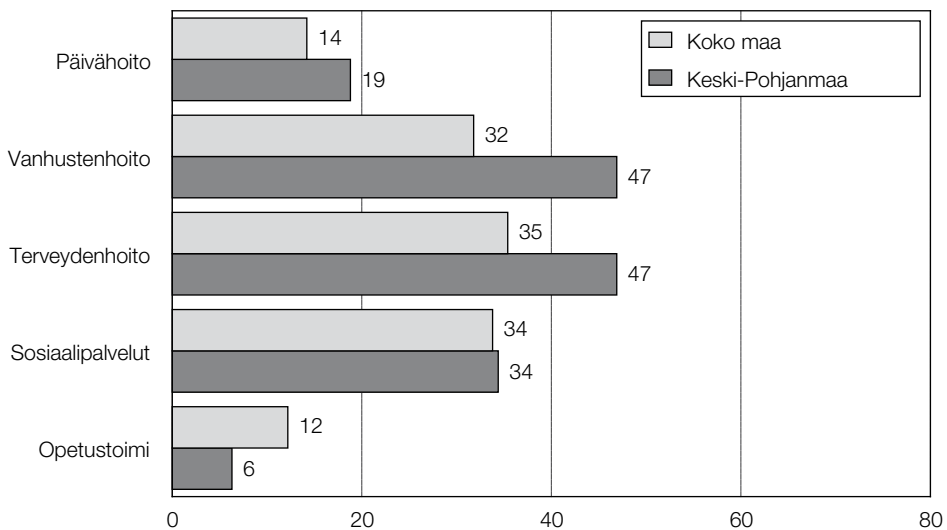
Kuvio 67. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

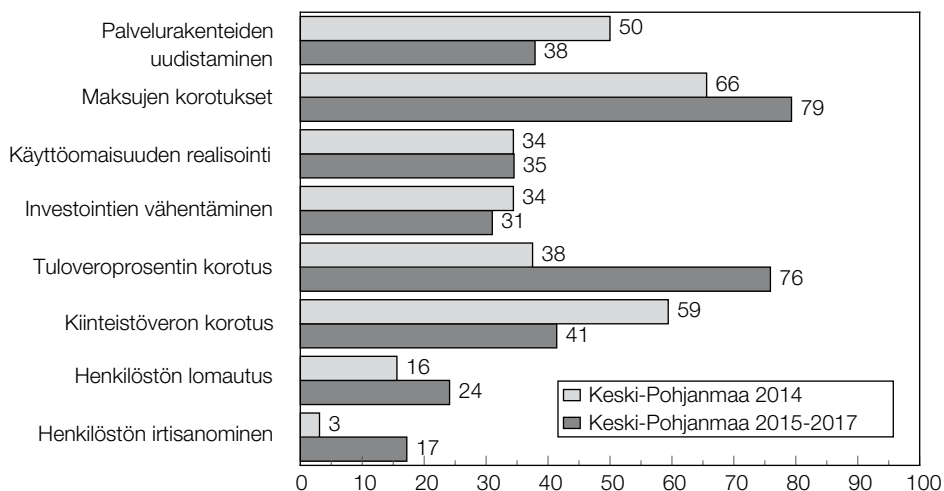
Kuvio 68. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 69. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 70. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

15 Mellersta Österbotten (förtroendetal -20)

Regionbarometerns förtroendetal har under 1990-talet varit lägre och under 2000-talet något högre i landskapet än genom-snittet i hela landet. Under 2010-talet har förtroendet varit på medelnivå. I mätningen i oktober sjönk förtroendetalet till värdet -20, vilket är lägre än genomsnittet för landskapen. Förtroendet för ekonomin och sysselsättningen ökade dock något från våren. I Mellersta Österbotten förklaras förtroendetalet av kommunernas tämligen goda skatteinkomster. Kommunerna tänker dock ta lån och sysselsättningen väntas försvagas. Investeringsutsikterna inom såväl bostadsbyggande som handel och tjänster var försiktiga och investeringsutsikterna för industrin var ganska svaga. I balanseringen av kommunekonomin kommer höjningar av avgifter att lyftas fram på ett omfattande sätt, särskilt efter år 2014. Behovet att höja fastighetsskatten var större än i övriga Finland.

16 Pohjois-Pohjanmaa (luottamusluku -7)

Luottamus talouteen on laskusuhdanteessa ollut muita maakuntia heikompaa ja korkeasuhdanteessa muita korkeammalla. Aluebarometrin luottamusluku sai nyt arvon - 7. Keskitasoa paremman lukeman taustalla olivat mm. kuntien melko hyvä verotulokertymä. Toisaalta kunnat aikovat ottaa edelleen lisää velkaa. Työttömyyden osalta ei odoteta suuria muutoksia. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa ja teollisuudessa olivat ajankohtaan nähden kohtuullisen hyvät. Kaupan ja kaupan ja palveluiden osalta investointinäkyvät olivat kuitenkin heikohkot. Henkilöstön lomautus- ja irtisanomisaikheet kuntatalouden tasapainottamiseksi olivat hieman pienemmät kuin muualla maassa.

Verotulokertymä hyvä – työllisyysnäkyvät odottavat

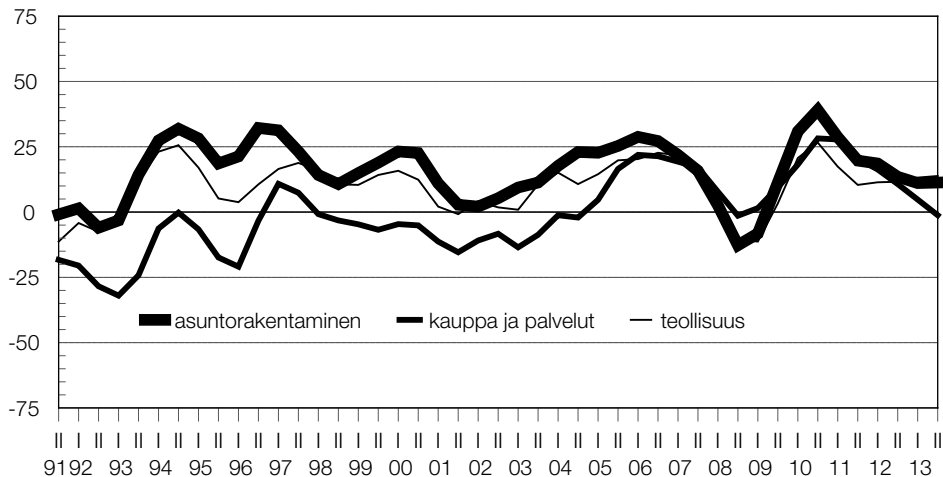
Aluebarometrin luottamusluku sai lokakuussa arvon - 7 (koko maa -14). Taustalla olivat kuntien melko hyvä verotulokertymä (+34). Toisaalta kunnat aikovat ottaa edelleen lisää velkaa (-42). Työttömyydessä ei odoteta suuria muutoksia (+1). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa (+9) ja teollisuudessa (+11) olivat ajankohtaan nähden kohtuullisen hyvät. Kaupan ja kaupan ja palveluiden osalta investointinäkyvät olivat kuitenkin heikohkot (-8). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset olivat yhtä yleisiä kuin muilla alueilla. Tuloveroprosentin korotusaikeet olivat ensi vuodelle muita alueita pienemmät. Henkilöstön lomautus- ja irtisanomisaikheet olivat hieman muita alueita pienemmät. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on maakunnassa jonkin verran hankalampi terveydenhoidon ja päivähoidon tehtävissä muihin alueisiin verrattuna.

Päivähoitopalvelujen tason arvioitiin kehittyvän myönteiseen suuntaan seuraavan 2-3 vuoden ajalla (+11). Vanhusten hoidon osalta arviot jäivät hieman miinukselle (-5). Terveydenhoidon palveluissa (-27) ja sosiaalipalveluissa (-31), kuten opetus- ja koulutuspalveluissa (-20) odotettiin yleisesti palveluheikennystä. Arviot heikkenivät edellisvuodesta. Palvelujen saavutettavuuden ei arvioitu heikentyvän siinä määrin kuin muissa maakunnissa (indeksi 91/100). Eniten heikennystä odotettiin julkisen liikenteen kohdalla. Tätä mieltä oli hieman yli puolet vastaajista. Myös työvoimatoimisto (50 %) ja poliisi (46 %) mainittiin tässä yhteydessä. Pohjois-Pohjanmaalla omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7.9 (7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 6.7 (6.9), maakuntaliitto sai melko hyvän arvosanan 7.0 (6.7), valtio kouluarvosanan 5.0 (5.0) kuntaliitto arvosanan 6.3 (6.5), sote-uudistuksen toteutus heikon kouluarvosanan 4.8 (5.0), joukkotiedotusvälineet heikohkon arvon 6.0 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa sai kouluarvosanan 5.3 (5.5).

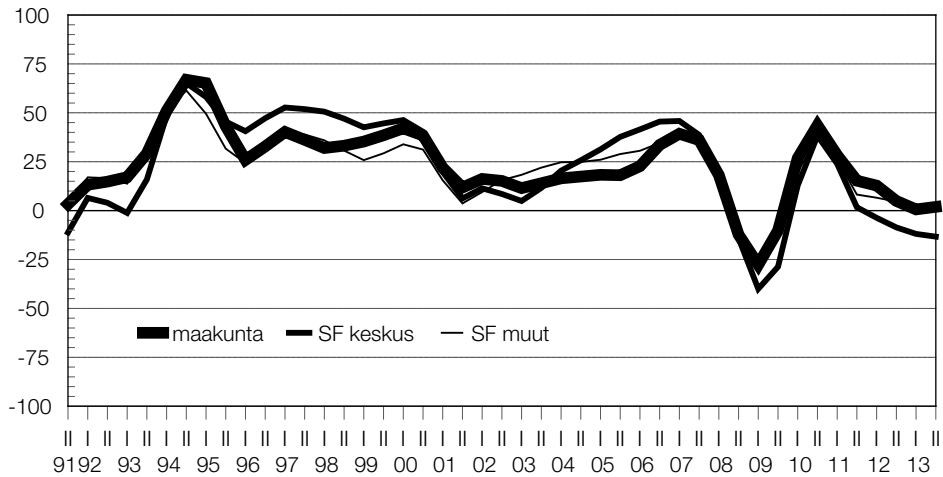
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Kuntamme on nuori, itsenäinen ja toiminnallisesti vireä ja elinvoimainen - vielä.
- (+) Olemme kyenneet pääosin yksituumaisesti toteuttamaan 'pitkän marssin' uuden Oulun muodostamisessa.
- (+) Kuntamme haluaa kehittyä ja olemme huomioineet lapset sekä nuoret.
- (+) Lähialueen suurhankkeet (ydinvoimala, kaksoisraidehanke, kaivoshankkeet) luovat uskoa tulevaisuuteen.
- (+) Maaseudulla elämisen ja asumisen laatu sekä turvallisuus on yleisesti hyvällä tasolla.
- (+) Kunnan päätöksenteko on yksimielistä. Lomautuksia ja irtisanomisia ei suunnitteilla.
- (+-) Suhteellisesti ottaen ollaan vielä pinnalla, vaikka lähes kaikki valtion palvelut on menetetty.
- (-) Kasvukuntamme investointitarpeet rasittavat talouttamme erityisen paljon.
- (-) Yleinen lama puree teollisuuspaikkakuntaan. Tavoitellaan "tikkarikunta" kunta-liitoksilla (perusterveydenhuollon järjestämisoikeus).
- (-) Uhkana on, että kuntauudistus ja sote-uudistus luovat epävarmuutta ja turvattu-muutta ihmisiin.
- (-) Opetusryhmät kasvavat, palveluiden saatavuus heikkenee.

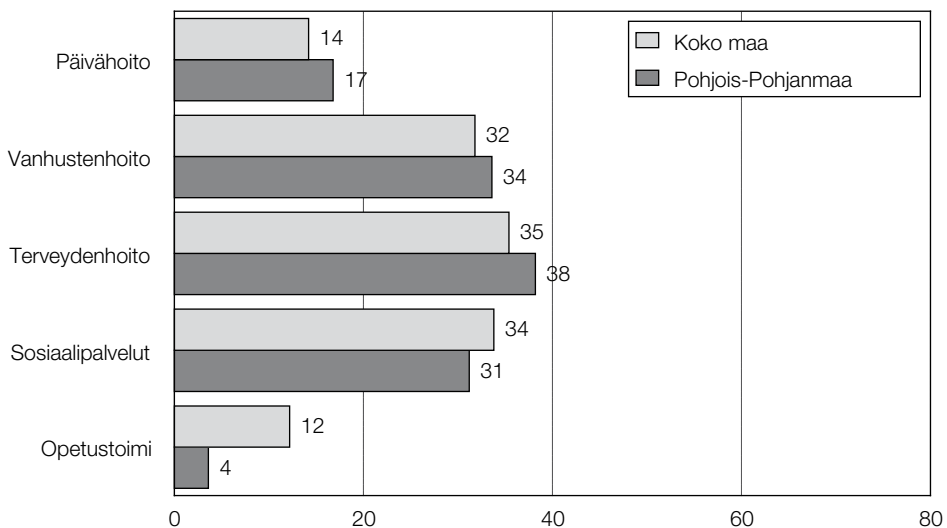
Kuvio 71. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

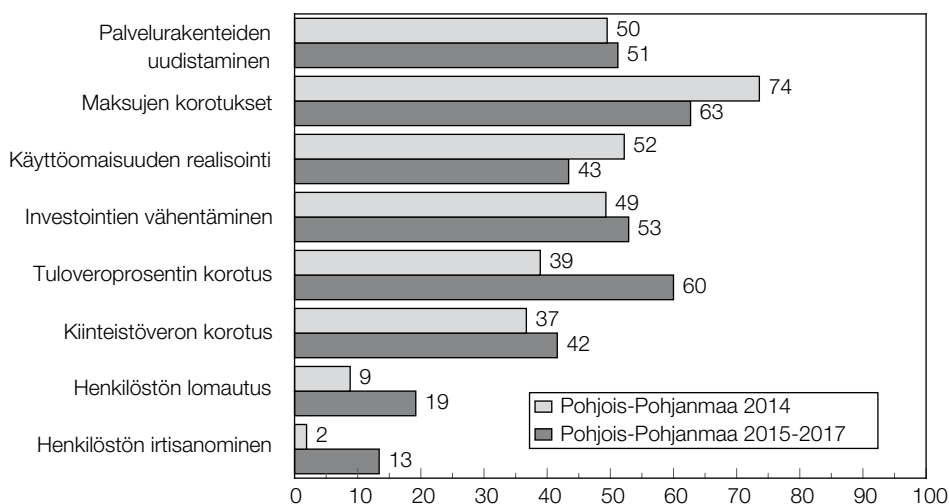
Kuvio 72. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 73. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 74. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

16 Norra Österbotten (förtroendetal -7)

Under lågkonjunkturer har förtroendet för ekonomin i allmänhet varit svagare än i övriga landskap, medan det varit starkare under högkonjunkturer. Regionbarometerns förtroendetal låg nu på -7. Bakom värdet som är högre än genomsnittet ligger bl.a. kommunernas rätt så goda skatteinkomster. Å andra sidan tänker kommunerna fortfarande ta mer lån. När det gäller arbetslösheten förväntas inga stora förändringar. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande och industrin var rätt så goda med beaktande av tidpunkten. Investeringsutsikterna för handel och tjänster var dock ganska svaga. Avsikterna att permittera eller säga upp personal för att balansera kommunekonomin var något lägre än i övriga Finland.

17 Kainuu (luottamusluku -25)

Aluebarometrin luottamusluku jäi Kainuussa 1990-luvulla selvästi alle maan keskitason ja 2000-luvulla vain niukasti alle keskiarvon. 2010-luvulla luottamus on aikaisemmasta heikentynyt. Aluebarometrin luottamusluku oli nyt korkeampi kuin vuosi sitten, mutta jäi nyt arvoon -25. Kainuussa luottamuslukua selittää kuntien vaatimaton verotulokertymä. Velkaa otetaan maltillisemmin kuin muissa maakunnissa. Työttömyyden odotetaan edelleen lisääntyvän. Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät olleet korkeat. Myöskään kaupan ja palveluiden osalta ei investointeihin luoteta. Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat. Kainuussa kuntien usko tulevaisuuteen ei vastausten perusteella ole kovin korkealla. Henkilöstön lomautuksiin joudutaan turvautumaan laajasti vuonna 2014. Sen jälkeen ei irtisanomisiin kovin yleisesti jouduttaisi.

Luottamus kohentunut – velanotto maltillista

Aluebarometrin luottamusluku on hieman kirkastunut Kainuussa viime vuodesta, mutta jäi edelleen arvoon -25 (koko maa -14). Kainuussa luottamuslukua selittää kuntien vaatimaton verotulokertymä (+4). Kuitenkaan velkaa ei aiota ottaa samassa määrin kuin muissa maakunnissa (-10). Työttömyyden odotetaan edelleen lisääntyvän (-20). Investointinäkyvät asuntorakentamisessa eivät ole korkealla (-9). Eriyisen alhaalla ne olivat kaupan ja palveluiden osalta (-26). Teollisuuden investointinäkyvät olivat odottavat (+3). Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Kainuussa muita maakuntia hankalampi niin päivähoidon, vanhustenhoidon, terveydenhoidon, sosiaalipalvelujen ja opetustoimen tehtävissä. Kuntatalouden tasapainottamisessa palvelurakenteita uudistetaan vuonna 2014 yleisesti. Maksuja korotetaan ja käyttöomaisuutta realisoidaan. Sen sijaan investoinnit ovat jäissä. Tuloveroprosentin korotuspaineet ajoittuvat vuoden 2014 jälkeisiin vuosiin. Kiinteistövero korotetaan myös ensi vuoden jälkeen. Henkilöstön lomautuksiin turvaututaan vuonna 2014 ja sen jälkeenkin. Irtisanomisiin ei kovin yleisesti jouduta.

Kainuussa päivähoitopalvelujen tason arvioitiin pysyvän seuraavan 2-3 vuoden ajan melko hyvinä (+10). Vanhustenhoidon palveluissa odotettiin jopa kohennusta aikaisempaan (+31). Opetus- ja koulutuspalvelujen arvioitiin heikentyvän (-17). Palvelujen saavutettavuus sai maakunnassa keskitasoa heikomman indeksiarvon 107. Heikennys koski eniten julkista liikennettä. Tätä mieltä oli 64 prosenttia vastaajista. Myös työvoimatoimisto (60 %), Kela (53 %) ja poliisi (48 %) mainittiin tässä yhteydessä. Kainuussa omalle kunnalle kuntauudistuksessa annettiin viime vuotta hieman heikompi kouluarvosana 7.8 (koko maa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 7.1 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 6.7 (6.7) valtio kouluarvosanan 4.9 (5.0), Kuntaliitto muita maakuntia heikomman arvosanan 6.2 (6.5), sote-uudistuksen toteutus

kouluarvosanan 4.9 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.2 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa sai varsin heikon kouluarvosanan 5.1 (5.5).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

(+) Uskomme luontoon, luonnonvaroihin, matkailuun ja metsään perustuvien elinkeinojen kehittymiseen. Edellyttää, että perusinfrastruktura pysyy kunnossa ja toimivat tietoliikenneyhteydet kyetään rakentamaan (valokuituverkko myös maaseudun ja vapaa-ajan asutukselle).

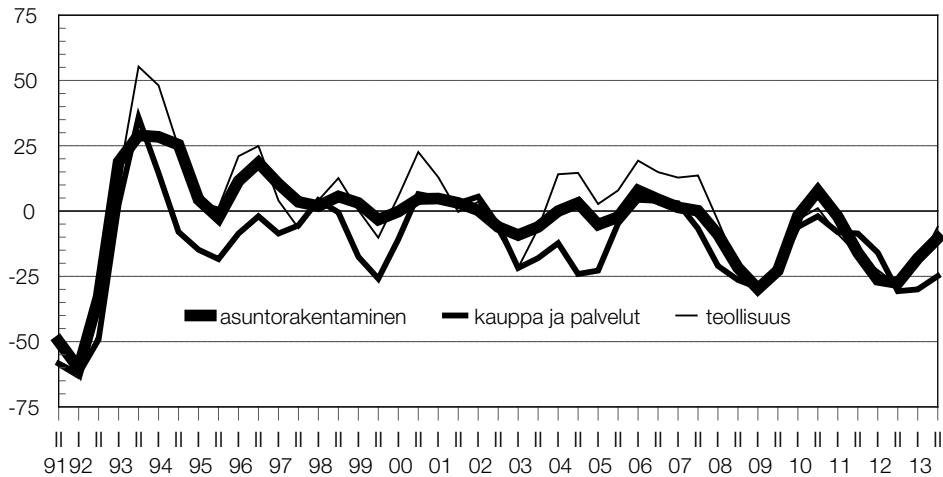
(+/-) Keskeistä on asiakaslähtöisyys ja se, mitä palvelujen etäännyttäminen maksaa asukkaille. Kaikki eivät voi muuttaa asumaan kirkonkylille ja kaupunkikeskustoihin. Maaseudun tulot ja eläkkeet ovat pieniä.

(-) Tiedon puute valtionapujen tulevista leikkauksista aiheuttaa ongelmia.

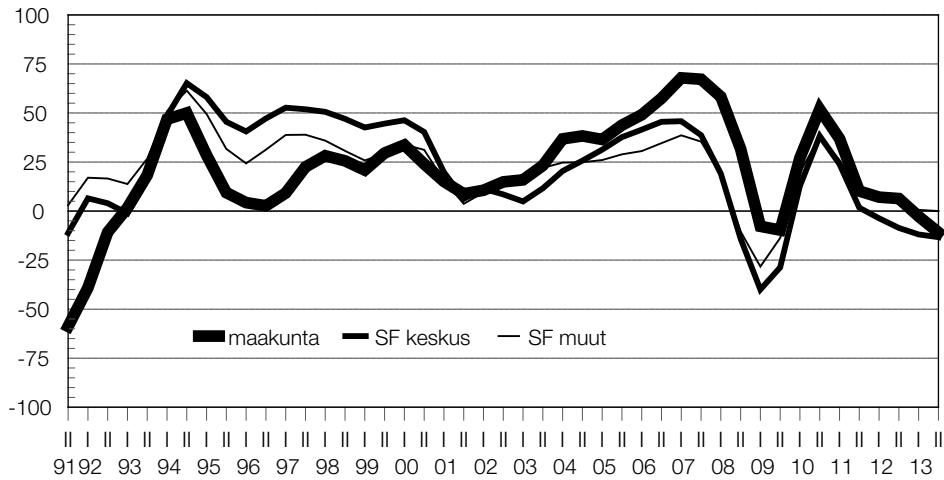
(-) Jossakin vaiheessa yksittäisen alueen keinot oman elinvoimaisuuden lisäämiseksi loppuvat.

(-) Peruskunnassa tämä nykyinen tie vie palvelut kasvukeskuksiin ja yhteiskunta jatkaa kiihtyvällä vauhdilla eriarvoistumista.

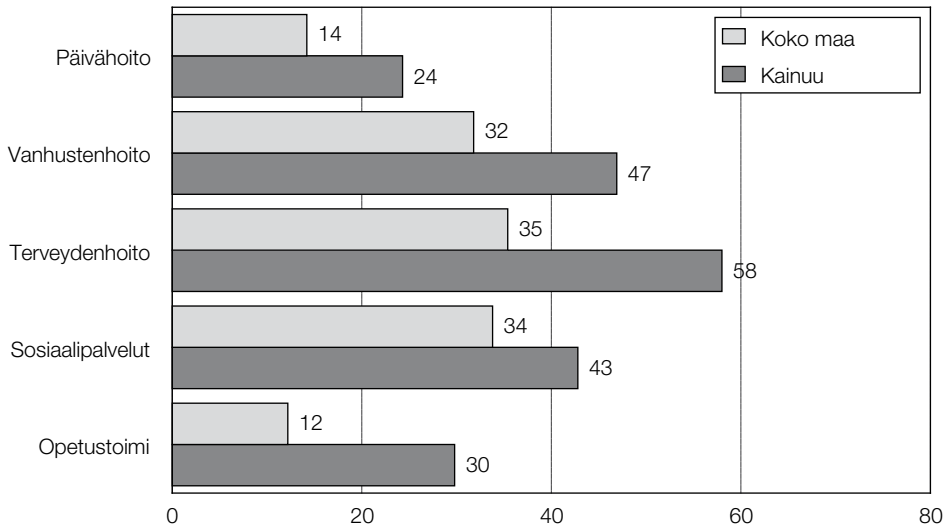
Kuvio 75. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

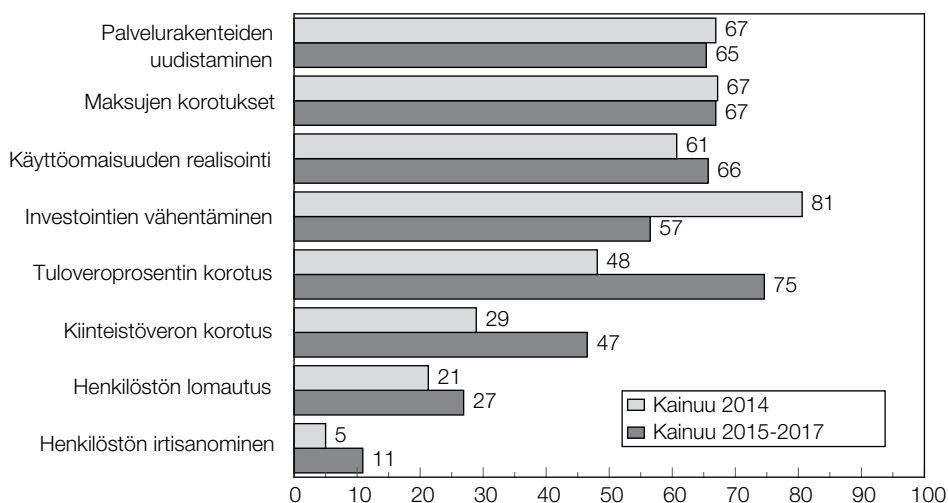
Kuvio 76. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 77. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 78. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

17 Kajanaland (förtroendetal -25)

Regionbarometerns förtroendetal var i Kajanaland under 1990-talet klart lägre än genomsnittet för hela landet och under 2000-talet bara knappt under genomsnittet. Under 2010-talet har förtroendet försvagats från tidigare. Regionbarometerns förtroendetal var nu högre än för ett år sedan, men stannade på värdet -25. I Kajanaland förklaras förtroendetalet av kommunernas anspråkslösa skatteinkomster. Upplåningen är mer moderat än i övriga landskap. Arbetslösheten förväntas fortsätta öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var inte ljusa. Inte heller när det gäller handel och tjänster förlitar man sig på investeringar. Investeringsutsikterna inom industrin var avvaktande. På basis av svaren är kommunernas tro på framtiden inte särskilt stark i Kajanaland. Det blir nödvändigt att permittera personal i stor utsträckning år 2014. Därefter borde man inte allmänt vara tvungen att ta till uppsägningar.

18 Lappi (luottamusluku -10)

Lapin kehitysnäkymät ovat olleet koko maan keskiarvoa korkeammalla niin 1990-luvulla kuin 2000-luvullakin.

Myös 2010-luvulla luottamus talouteen ja työllisyyteen on ollut keskitasoa ylempänä. Aluebarometrin luottamusluku asettui nyt lähelle muita maakuntia arvoon -10. Maakunnan hieman muita parempaa luottamuslukua selittää kuntien kohtuuhyvä verotulokertymä. Velkamäärää joudutaan kuitenkin edelleen kasvattamaan. Työttömyyden ei odoteta lisääntyvän. Investointinäkymät asuntorakentamisessa heikentyivät aikaisemmasta, mutta olivat kuitenkin plusmerkkiset. Kaupan ja palveluiden osalta investointiodotukset olivat nyt paria viime vuotta heikommät, plusmerkkiset kuitenkin edelleen. Myös teollisuuden osalta investointinäkymät olivat laimeat. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotuksia käytetään maltillisemmin kuin muilla alueilla. Henkilöstön irtisanomisiin ei vielä vuonna 2014 ryhdytä - sen jälkeen kylläkin.

Investointinäkymät maakunnassa maan keskitasoa

Luottamusluku asettui Lapissa nyt lähelle muita maakuntia arvoon -10 (koko maa -14). Luottamuslukua selittää kuntien kohtuuhyvä verotulokertymä (+24). Kunnat aikovat kuitenkin lisätä velanottoa edelleen (-50). Työttömyyden ei odoteta lisääntyvän (+7). Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat aikaisemmasta heikentyneet (-8), kaupan ja palveluiden osalta paria viime vuotta heikommät (+6). Myös teollisuuden osalta investointinäkymät olivat laimeat (+2). Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotusaiheet olivat maltillisia. Investointeja vähennetään laajasti vuonna 2014. Tuloveroprosentin korotukset noudattavat koko maan tasoa. Henkilöstön irtisanomisiin ei vielä vuonna 2014 ryhdytä - sen jälkeen kylläkin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus nähtiin muita maakuntia hankalampana opetus-toimen tehtävissä.

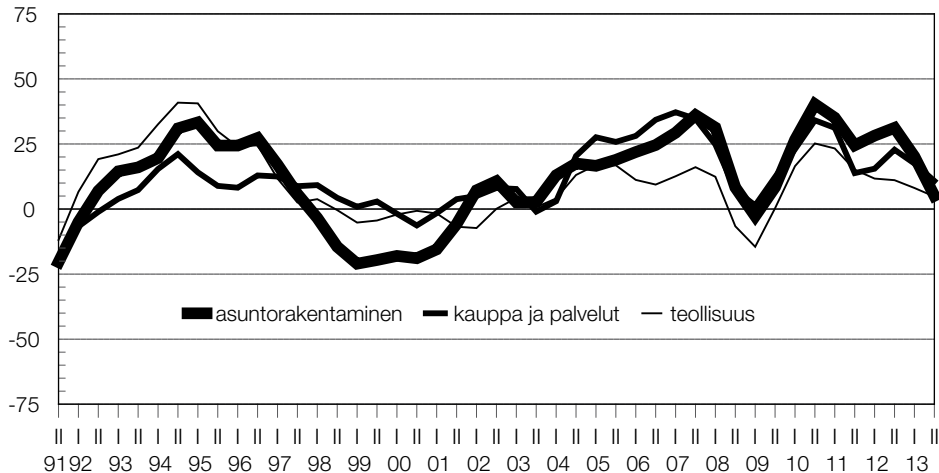
Vanhustenhoidon osalta palveluissa odotettiin jopa parannusta aikaisempaan (+20). Sen sijaan terveydenhoidon palvelujen (-15) ja sosiaalipalvelujen (-14) ja etenkin opetus- ja koulutuspalvelujen (-28) tason arvioitiin heikentyvän nykyisestä. Palvelujen saavutettavuuden arvioitiin kehittyvän maakunnassa hieman parempaan (indeksi 93/100). Saavutettavuuden arvioitiin heikentyvän eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 56 prosenttia vastaajista. Myös työvoimatoimisto (54 %), poliisi (41 %) ja Kela (35 %) mainittiin tässä yhteydessä. Omalle kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin muita maakuntia heikompi kouluarvosana 7.2 (koko maa 7.8), lähikuntien toiminta sai arvon 6.7 (6.9), maakuntaliitto arvosanan 6.8 (6.7), valtio sai heikon kouluarvosanan 4.7 (5.0), kuntaliitto myös heikomman arvosanan

6.2 (6.5), sote-uudistuksen toteutus kouluarvosanan 4.8 (5.0) ja joukkotiedotusvälineet arvon 6.1 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa sai arvosanan 5.5 (5.5).

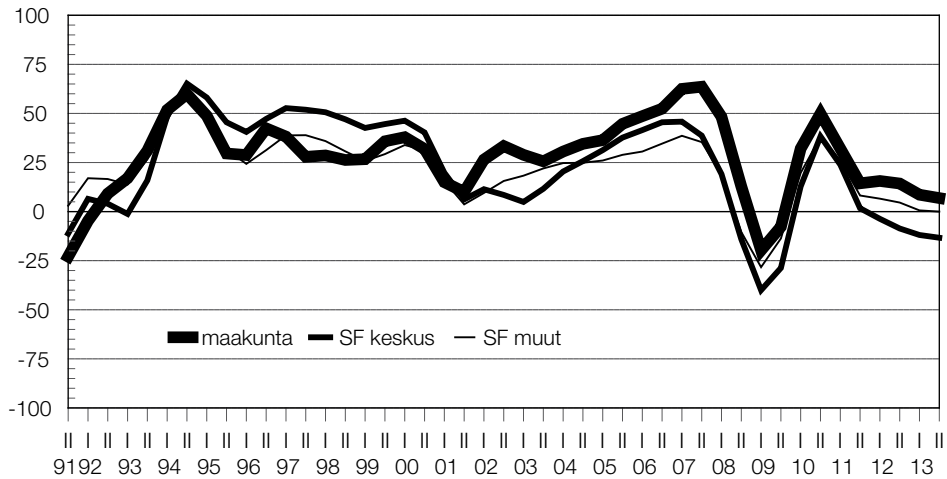
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Lapissa myönteiset kasvunäkymät matkailussa ja kaivostoiminnassa sekä Barentsin alueen valtavissa kokonaiskasvunäkymissä.
- (+) Venäläisten tekemät ostomatkat kannattavat kauppaa.
- (+) Hyvä sijainti Ruotsin rajalla.
- (+) Ihmisten vakaa usko siihen, ettei kaikkea mitata määrällä vaan tulevaisuudessa laatu tulee olemaan yhtä merkittävä mittari. Asiat olivat paljon paremmin aineellisesti kuin 50 vuotta sitten.
- (+) Kunta uudistaa koko organisaationsa tehokkaammaksi säästöyistä.
- (+-) Uudistushankkeet eivät tunnista Lapin erityisolosuhteita, mutteivät myöskään mahdollisuuksia ja positiivisia kasvunäkymiä.
- (-) Palvelut etäännyvät kuntalaisilta
- (-) Kuntaliitosajatus on Lapin oloissa kuolleena syntynyt ajatus.
- (-) Jos kunta- ja sote-uudistukset etenevät suunnitellusti, se tarkoittaa Lapin syrjä-alueiden tyhjentymistä.
- (-) Rakenteelliset muutokset olisi pitänyt tehdä vähintään 5 vuotta sitten.

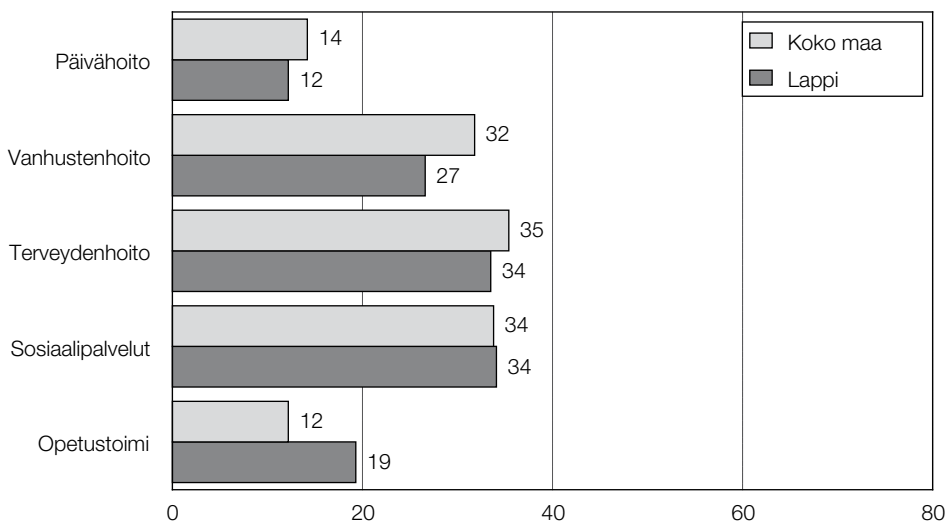
Kuvio 79. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

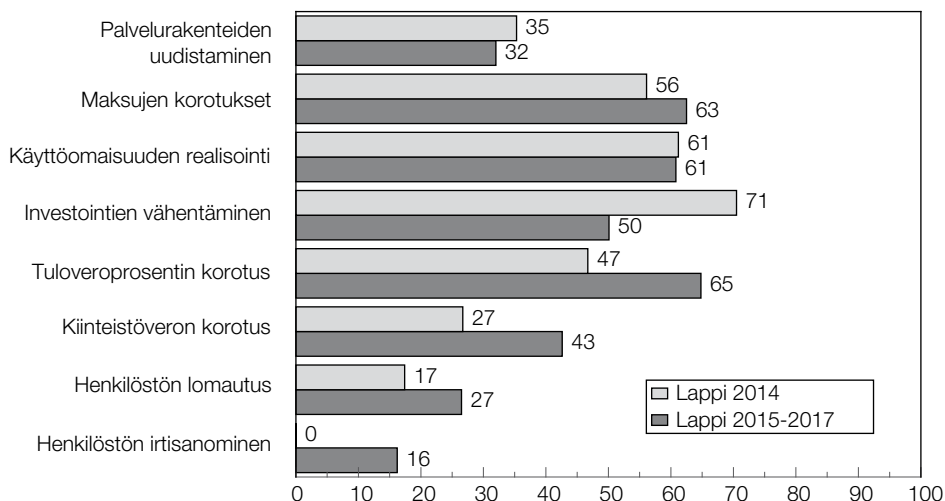
Kuvio 80. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 81. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 82. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

18 Lappland (förtroendetal -10)

Lapplands utvecklingsutsikter har varit högre än genomsnittet i landet såväl under 1990-talet som under 2000-talet. Också under 2010-talet har förtroendet för ekonomin och sysselsättningen varit högre än medelnivån. Regionbarometerns förtroendetal stannade nu i närheten av de övriga landskapen på värdet -10. Att förtroendetalet är något bättre än för övriga landskap förklaras av kommunernas tämligen goda skatteinkomster. Man är dock tvungen att fortfarande öka skuldbeloppen. Arbetslösheten förväntas inte öka. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande försvagades från tidigare, men var ändå positiva. Investeringsutsikterna inom handel och tjänster var nu svagare än under de två senaste åren, men ändå fortfarande positiva. Också investeringsutsikterna inom industrin var svaga. I balanseringen av kommunekonomin används höjningar av avgifter mer återhållsamt än i andra regioner. Uppsägningar av personalen kommer inte att ske ännu år 2014 - men nog därefter.

19 Ahvenanmaa (luottamusluku -15)

Aluebarometrin luottamusluku jäi lokakuun mittauksessa viime vuoden tasolle ja arvoon -15, joka vastaa mannermaakuntien keskitasoa. Ahvenanmaalla näkymiä selittää kuntien kohtuullinen verotulokertymä. Kunnat eivät ole myöskään ottamassa lisävelkaa mannermaan kuntien laajuudessa. Työllisyyden odotetaan kuitenkin heikentyvän selvästi. Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat edelleen varsin hyvät. Kaupan ja palveluiden osalta näkymät olivat taas heikohkot. Teollisuuden investointinäkymät olivat varovaisen odottavat. Kuntatalouden tasapainottamisessa maksuja korotetaan yleisemmin kuin Manner-Suomessa. Tuloveroprosentin korotuspaineet ajoittuvat vuoteen 2014. Myös henkilöstön irtisanomisiin joudutaan jossain määrin turvautumaan kuntatalouden tasapainottamiseksi.

Työllisyyskehitys huolestuttaa

Ahvenanmaalla luottamuslukua selittää kuntien kohtuullinen verotulokertymä (+28). Ahvenanmaalla kunnat eivät ole ottamassa lisävelkaa mannermaan tapaan (-6). Työttömyyden odotetaan kuitenkin heikentyvän selvästi (-51). Investointinäkymät asuntorakentamisessa olivat varsin hyvät (+25). Kaupan ja palveluiden osalta näkymät olivat heikohkot (-15). Teollisuuden investointinäkymät olivat varovaisen odottavat (-2).

Kuntatalouden tasapainottamisessa maksujen korotukset tulevat olemaan maakunnassa yleisempiä kuin Manner-Suomessa. Käyttöomaisuutta ei ole tarkoitus realisoida, investointeja kyllä vähennetään laajasti. Tuloveroprosentin korotuspaineet ajoittuvat vuoteen 2014. Henkilöstön lomautuksia ei kovin laajasti ole luvassa. Henkilöstön irtisanomisiin joudutaan jossain määrin turvautumaan. Kuntasektorilla työvoiman saatavuudessa ei Ahvenanmaalla ole ongelmia.

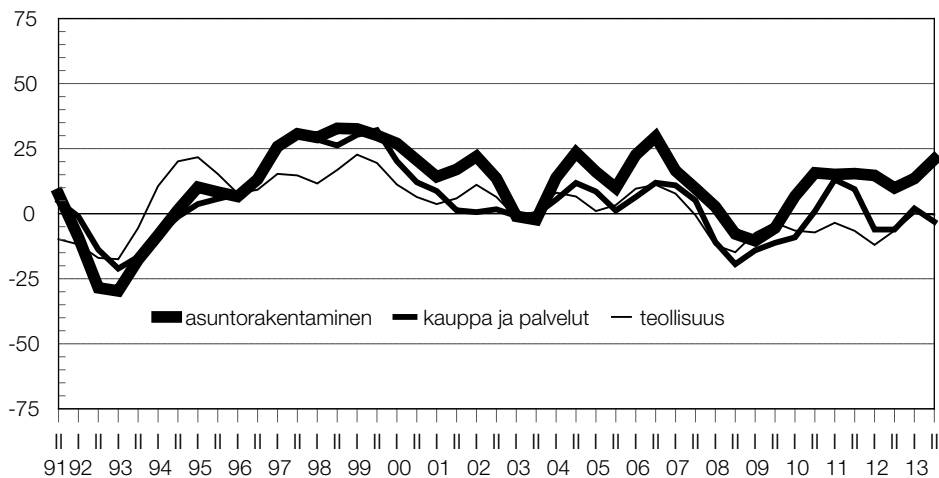
Ahvenanmaalla päivähoitopalvelujen arvioitiin jonkin verran heikentyvän käyttäjien kannalta seuraavien 2-3 vuoden aikana (-13). Sen sijaan vanhusten hoidon osalta palvelujen arveltiin paranevaa (+21). Terveystieteiden (-39) kuten opetus- ja koulutuspalveluissa (-26) arvioitiin yleisesti heikentyviä palveluja (-39). Myös sosiaalipalveluissa arvioitiin käyttäjien kannalta jonkin verran heikompia palveluja (-12). Palvelut arvioitiin paremmin saavutettaviksi kuin mannermaalla. Muihin maakuntiin verrattuna indeksi sai arvon 64/100. Heikennystä odotettiin eniten julkisen liikenteen osalta. Tätä mieltä oli 39 prosenttia vastaajista. Myös terveyskeskus (33 %), sairaalapalvelut (33 %) ja kirjasto (31 %) mainittiin tässä yhteydessä. Ahvenanmaalla (asiayhteys poikkeaa mannermaasta) oman kunnan toiminnalle kuntien uudistamisessa annettiin edellisvuotta parempi kouluarvosana 7.7 (mannermaa ka 7.8), lähikuntien toiminta sai hyvän arvon 7.5 (6.9), maakuntahallinto myös hyvän arvosanan 7.2 (6.7), valtiokin kouluarvosanan 5.3 (5.0), kuntaliitto arvosanan 6.8 (6.5), sote-uudistuksen

toteutus sai mannermaata paremman kouluarvosanan 6.3 (5.0), joukkotiedotusvälineet arvon 6.2 (6.3) sekä alueiden kehittäminen Suomessa mannermaata suhteellisen hyvän kouluarvosanan 6.1 (5.5).

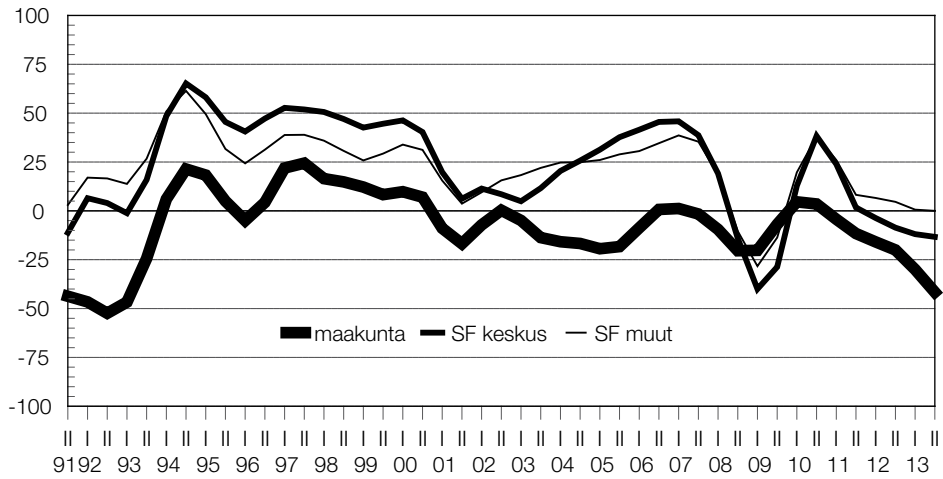
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kuntien tilanteeseen:

- (+) Ansvarsfulla politiker som håller ekonomin under kontroll.
- (+) Vi börjar ha servicen på bra nivå och har en del inflyttning viket behövs.
- (+) Kommunen är i dagsläget helt skuldfri.
- (+/-) Krismedvetenheten är relativt hög.
- (-) Osäkerheten i de ekonomiska utsikterna har medfört en fördröjning i nödvändiga investeringar.
- (-) Ovilja att inse att alla åtgärder har ekonomiska konsekvenser.

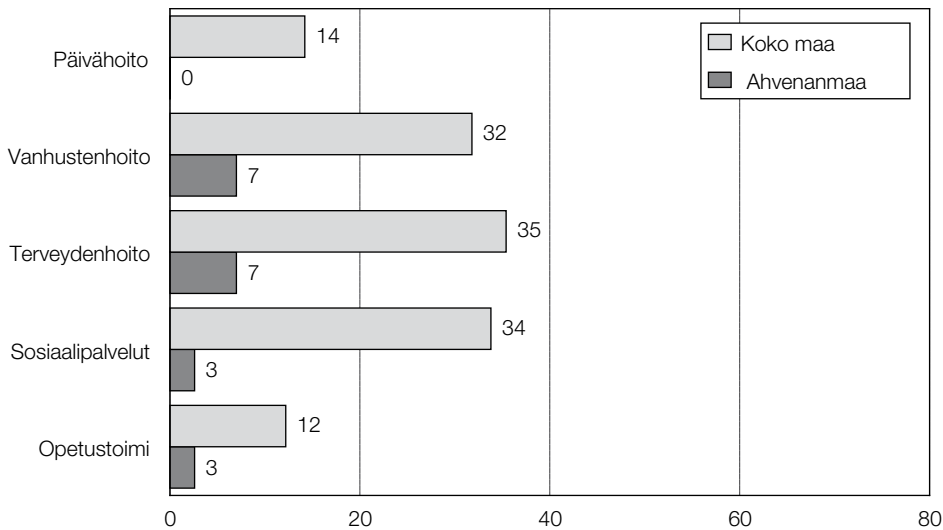
Kuvio 83. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

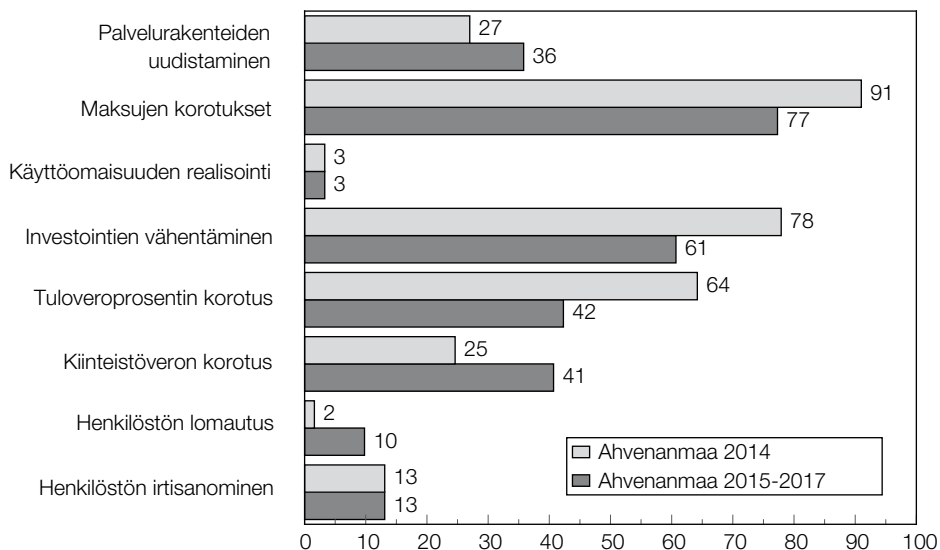
Kuvio 84. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 85. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2014–2017 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 86. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2014 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

19 Åland (förtroendetal -15)

Regionbarometerens förtroendetal stannade i mätningen i oktober på fjolårets nivå och på värdet -15, som motsvarar medelnivån för landskapen på fastlandet. På Åland förklaras utsikterna av kommunernas måttliga skatteinkomster. Kommunerna tänker inte heller ta mer lån i samma utsträckning som kommunerna på fastlandet. Sysselsättningen förväntas dock försvagas klart. Investeringsutsikterna inom bostadsbyggande var fortfarande synnerligen goda. Utsikterna när det gäller handel och tjänster var å sin sida ganska svaga. Investeringsutsikterna inom industrin var försiktigt avvaktande. I balanseringen av kommunekonomin höjs avgifterna mer allmänt än i Fasta Finland. Behovet att höja inkomstskattesatsen infaller år 2014. Man blir också tvungen att i någon mån säga upp personal för att balansera kommunekonomin.

Alueluokitus

MAAKUNNAT

Keskusaluekunnat

Muut kunnat

SEUTULUOKITUS

Helsingin metropolialue

Suuret kaupunkiseudut

Keskisuuret kaupunkiseudut

Teolliset kaupunkiseudut

Maaseutumaiset seudut ja

Harvaan asutut seudut

Helsingin metropolialue

Helsingin, Porvoon ja Riihimäen seutu

Suuret kaupunkiseudut

Turun, Tampereen, Kuopion, Joensuun, Jyväskylän, Vaasan ja Oulun seutu

Keskisuuret kaupunkiseudut

Salon, Porin, Hämeenlinnan, Lahden, Kouvolan, Kotka-Haminan, Lappeenrannan, Mikkelin, Savonlinnan, Ylä-Savon, Kajaanin, Seinäjoen, Rovaniemen ja Mariehamns stad seutu

Teolliset kaupunkiseudut

Raaseporin, Vakka-Suomen, Rauman, Etelä-Pirkanmaan, Imatran, Varkauden, Jämsän, Äänekosken, Jakobstadsregionen, Kokkolan, Raahen ja Kemi-Tornion seutu

Maaseutumaiset seudut

Loviisan, Åboland-Turunmaan, Loimaan, Pohjois-Satakunnan, Forssan, Luoteis-Pirkanmaan, Lounais-Pirkanmaan, Ylä-Pirkanmaan, Pieksämäen, Sisä-Savon, Keski-Karjalan, Joutsan, Suupohjan, Kuusiokuntien, Järviseudun, Kyrönmaan, Sydösterbotten, Kaustisen, Nivala-Haapajärven, Ylivieskan ja Ålands landsbygd seutu

Harvaan asutut seudut

Koillis-Savon, Pielisen-Karjalan, Kehys-Kainuun, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren, Oulunkaaren, Haapaveden-Siikalatvan, Koillismaan, Torniolaakson, Itä-Lapin, Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Ålands skärgård seutu

- | | Tulovero-
prosenttia
korotetaan | Pidetään
ennallaan | Tulovero-
prosenttia
lasketaan |
|--|---------------------------------------|--------------------------|--------------------------------------|
| a) Arvioi kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2014: | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) Arvioi kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2015: | ☐ | ☐ | ☐ |

2. Arvioi kunnan verotulojen:

- | | Lisään-
tyään | Pysyy
ennallaan | Vähän-
tyään |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) tultuna vuonna edelliseen vuoteen verrattuna? | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) seuraavana vuonna tultuna vuoteen verrattuna? | ☐ | ☐ | ☐ |

3. Arvioi kunnan velkamäärän olevan:

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) tultuna vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna tultuna vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

4. Mitä keinoja kuntatalouden tasapainottamiseksi arvioit kunnassanne käytettävän:

- | | vuonna
2014 | sitä seuraavien
2-3 vuoden
aikana |
|--|--------------------------|---|
| a) Tuloveroprosentin korotus | ☐ | ☐ |
| b) Kiinteistöveron korotus | ☐ | ☐ |
| c) Maksujen korotus | ☐ | ☐ |
| d) Investointien vähentäminen | ☐ | ☐ |
| e) Käyttöomaisuuden resursointi | ☐ | ☐ |
| f) Henkilöstön irtisanominen | ☐ | ☐ |
| g) Henkilöstön lomautus | ☐ | ☐ |
| h) Palvelurakenteiden uudistaminen, miten? _____ | ☐ | ☐ |
| _____ | | |
| i) Muu toimintamenojen vähentäminen (pl. henkilökömenot) | ☐ | ☐ |

5. Arvioi kunnan työttömyyden kunnassanne:

- | | Lisään-
tyään | Pysyy
ennallaan | Vähän-
tyään |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| a) tultuna vuonna edelliseen vuoteen verrattuna? | ☐ | ☐ | ☐ |
| b) seuraavana vuonna tultuna vuoteen verrattuna? | ☐ | ☐ | ☐ |

6. Arvioi kunnan investointien määrän kunnalla olevan:

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) tultuna vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa			
- maa- ja metsätaloudessa			
- asuntorakentamisessa			
- kaupan ja palvelujen alalla			
b) seuraavana vuonna tultuna vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa			
- maa- ja metsätaloudessa			
- asuntorakentamisessa			
- kaupan ja palveluiden alalla			

7. Millaiseksi arvioisitte kunnan yleisen rahoitustilanteen seuraavien 2 - 3 vuoden kuluttua?

Nykyistä heikempi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
☐	☐	☐

8a. Millaiseksi arvioisitte kunnan palvelut käyttäjien kannalta seuraavien 2 - 3 vuoden kuluttua?

	Nykyistä heikempi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
Päivähoitopalvelut	☐	☐	☐
Vanhusten hoitopalvelut	☐	☐	☐
Terveydenhoitopalvelut	☐	☐	☐
Sosiaalipalvelut	☐	☐	☐
Opetustehtävät	☐	☐	☐

8b. Mihin suuntaan arvioisitte palvelujen saavutettavuuden kehittyvän kunnassanne seuraavien 2 - 3 vuoden kuluttua?

	Nykyistä heikempi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
Kirjasto	☐	☐	☐
Opetuspalvelut	☐	☐	☐
Terveyskeskus	☐	☐	☐
Sairaalapalvelut	☐	☐	☐
Hammaslääkäripalvelut	☐	☐	☐
Äitiys- ja neuvolapalvelut	☐	☐	☐
Mielenterveyspalvelut	☐	☐	☐
Laboratoriopalvelut	☐	☐	☐
Kela	☐	☐	☐
Työvoimatoimisto	☐	☐	☐
Posti	☐	☐	☐
Kauppa palvelut	☐	☐	☐
Poliisi	☐	☐	☐
Julkinen liikenne	☐	☐	☐

Kommentit palveluiden saavutettavuuteen: _____

9. Miten arvioitte työvoiman saatavuuden kehittyvän kunnassanne seuraavien 2 - 3 vuoden aikana?

	Saatavuus heikkenee	Pysyy ennallaan	Saatavuus paranee
Päivähoitopalvelussa	☐	☐	☐
Vanhusten hoitopalvelussa	☐	☐	☐
Terveydenhoitopalveluissa	☐	☐	☐
Sosiaalipalveluissa	☐	☐	☐
Opetustehtävissä	☐	☐	☐

10. Miten arvioisitte seuraavien yhteistyömuotojen merkitystä kuntanne toiminnassa seuraavien 2 - 3 vuoden aikana

	Merkitys- korostuu	Ei muutoksia	Merkitys vähenee
Kuntien keskinäinen yhteistyö	☐	☐	☐
Seutuyhteistyö	☐	☐	☐
ELY-yhteistyö	☐	☐	☐
Maakuntayhteistyö	☐	☐	☐
AVI-yhteistyö	☐	☐	☐
Kuntalaiset ja osallisuus	☐	☐	☐

11. Millaiseksi arvioisitte kuntanne ali-/ylijiäämän, omavaraisuusasteen ja valtionosuuksien tilan (verorahoituksen kehittämisen) seuraavien 2-3 vuoden kuluttua?

	Heikentyy merkittävästi	Heikentyy jonkin verran	Ennallaan	Parantuu jonkin verran	Parantuu merkittävästi	EOS
Ali-/ylijiäämä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omavaraisuusaste	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valtionosuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Millaiseksi arvioitte julkisen talouden leikkausten vaikutukset kunnassanne lähimmän viiden vuoden kuluttua?

- Vaikutukset pääasiassa myönteiset
- Jossain määrin myönteiset
- Eivät myönteiset, eivät kielteiset
- Jossain määrin kielteiset
- Vaikutukset pääasiassa kielteiset
- En osaa sanoa

13 (-) Mihin arvioitte julkisen sektorin leikkausten vaikuttavan kielteisimmän koskien oman kuntanne toimintaa pitkällä tähtäimellä (seuraavien 4-5 vuoden kuluessa)?

13 (+) Mihin arvioitte julkisen sektorin leikkausten vaikuttavan myönteisimmän koskien oman kuntanne toimintaa pitkällä tähtäimellä (seuraavien 4-5 vuoden kuluessa)?

14. Arvioitko kuntanne kehityksen tulevaisuudessa:

- Parantuvan selkeästi
- Parantuvan jonkin verran
- Pysyvän ennallaan
- Huonontuvan jonkin verran
- Huonontuvan selvästi

15. Millaisen arvosanan antaisitte kuntauudistuksen eri toimijoille niiden toiminnasta uudistuksessa tähän mennessä? Kouluarvosanalla 4-10 antaisin toiminnasta arvion:

	10	9	8	7	6	5	4	EOS
Oman kunnan toiminta	-	-	-	-	-	-	-	-
Lähikunnat	-	-	-	-	-	-	-	-
Maakuntaliitto	-	-	-	-	-	-	-	-
ELY-keskus	-	-	-	-	-	-	-	-
Valtio	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuntaliitto	-	-	-	-	-	-	-	-
SOTE uudistus	-	-	-	-	-	-	-	-
Joukkotiedotusvälineet	-	-	-	-	-	-	-	-
Alueiden kehittäminen Suomessa	-	-	-	-	-	-	-	-
Jokin muu, mikä	-	-	-	-	-	-	-	-

(+) MYÖNTEISTÄ/(+ -) NEURAALIT/(-) KIELTEISTÄ huomioitavaa kuntanne tilanteeseen liittyen?

1. Vad tror Ni om kommunfullmäktiges beslut:

	Höjs	Är oförändrad	Sänks
a) om inkomstskattesatsen år 2014:	☐	☐	☐
b) om inkomstskattesatsen år 2015:	☐	☐	☐

2. Uppskattar Ni att Er kommuns skatteinkomster:

	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

3. Tror Ni att skuldbördan i Er kommun:

	Större	Lika stor	Mindre
a) detta år jämfört med föregående år är?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är?	☐	☐	☐

4. Vilka medel tror Ni kommer att användas i Er kommun för att balansera den kommunala ekonomin?

	År 2014	Under de efterföljande 2-3 åren
a) Höjning av inkomstskatteprocenten	☐	☐
b) Höjning av fastighetsskatteprocenten	☐	☐
c) Höjning av avgifterna	☐	☐
d) Minskning av investeringar	☐	☐
e) Realisering av driftstillgångar	☐	☐
f) Uppsägning av personalen	☐	☐
g) Permittering av personalen	☐	☐
h) Förnyande av servicestrukturen, hur? _____	☐	☐

i) Annan minskning av verksamhetsutgifter (exkl. personalutgifter)	☐	☐

5. Tror Ni att arbetslösheten i Er kommun:

	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

6. Tror Ni att investeringsvolymen inom Er kommun:

	Större	Lika stor	Mindre
a) detta år jämfört med föregående år är			
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom jord- och skogsbruk	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är			
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom ord- och skogsbruk	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐

7. Vilket är kommunens allmänna finansiella läge om 2–3 år enligt Er bedömning?

Sämre än nu	Oför- ändrad	Bättre än nu
☐	☐	☐

8a. Hur bedömer Ni att kommunens tjänster är om 2–3 år, sett ur användarnas synvinkel?

	Sämre än nu	Oför- ändrade	Bättre än nu
Dagvårdstjänster	☐	☐	☐
Åldringvårdstjänster	☐	☐	☐
Hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
Sociala tjänster	☐	☐	☐
Undervisning	☐	☐	☐

8b. I vilken riktning bedömer Ni att tillgängligheten till tjänster kommer att utvecklas i Er kommun om 2–3 år?

	Nykyistä heikempi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
Bibliotek	☐	☐	☐
Undervisningstjänster	☐	☐	☐
hälsocentral	☐	☐	☐
Sjukhustjänster	☐	☐	☐
Tandläkarverksamhet	☐	☐	☐
Mödra- och barnrådgivning	☐	☐	☐
Mentalvårdstjänster	☐	☐	☐
Laboratorietjänster	☐	☐	☐
Fpa	☐	☐	☐
Arbetskraftsbyrån	☐	☐	☐
Posten	☐	☐	☐
Tjänster inom handeln	☐	☐	☐
Polisen	☐	☐	☐
Kollektivtrafik	☐	☐	☐

Kommentarer om tillgängligheten till tjänster: _____

9. Hur uppskattar Ni att tillgången på arbetskraft kommer att utvecklas i Er kommun under de följande tre åren när det gäller:

	Försämras	Är oför- ändrad	Förbättras
Dagvårdstjänster	☐	☐	☐
Åldringvårdstjänster	☐	☐	☐
Hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
Sociala tjänster	☐	☐	☐
Undervisning	☐	☐	☐

10. Vilken är betydelsen av följande samarbetsformer i Er kommuns verksamhet under de följande 2–3 åren enligt Er bedömning?

	Betydelsen ökar	Inga förändringar	Betydelsen minskar
Samarbete kommuner emellan	☐	☐	☐
Inom regionkommunerna	☐	☐	☐
ELY-samarbeidet	☐	☐	☐
Inom landskapen	☐	☐	☐
RFV-samarbeidet	☐	☐	☐
Organisationer och sammanslutningar	☐	☐	☐

11. Hurdan inverkan har nedskämningarna i den offentliga ekonomin på situationen i er kommun om fem år enligt Er bedömning?

	Förvägats avsevärt	Förvägats i någon mån	Oförändrat	Förbättrats i någon mån	Förbättrats avsevärt	Kan inte säga
Över-funderskott	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Soliditetsgrad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Särskandelar	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Hurdan inverkan har nedskämningarna i den offentliga ekonomin på situationen i er kommun om fem år enligt Er bedömning?

- Påverkar i huvudsak positivt
- Påverkar i viss mån positivt
- Påverkar varken positivt eller negativt
- Påverkar i viss mån negativt
- Påverkar i huvudsak negativt
- Kan inte säga

13 (-) Enligt Er bedömning, vad påverkar de planerade nedskämningarna i den offentliga ekonomin mest negativt och vad negativt i fråga om Er egen kommuns verksamhet på lång sikt (under de följande 4–5 åren)?

13 (+) Enligt Er bedömning, vad påverkar de planerade nedskämningarna i den offentliga ekonomin mest positivt och vad negativt i fråga om Er egen kommuns verksamhet på lång sikt (under de följande 4–5 åren)?

14. Vänlar Ni Er allt utvecklingen i Er kommun i framtiden kommer att:

- Förbättras klart
- Förbättras något
- Vara oförändrad
- Försämrars något
- Försämrars klart

5. Vilket vitsord skulle Ni ge de olika aktörerna inom reformen av kommunstrukturen för deras verksamhet i samband med reformen så här långt? Uppskatta verksamheten på en vitsordsskala från 4 till 10.

	10	9	8	7	6	5	4	KOS
Mitt egen kommun	-	-	-	-	-	-	-	-
Gårdskommunerna	-	-	-	-	-	-	-	-
Landskapsförbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
ELY-centralen	-	-	-	-	-	-	-	-
Staten	-	-	-	-	-	-	-	-
Kommunförbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
SKTE utvecklingsprogr.	-	-	-	-	-	-	-	-
Mazavesta	-	-	-	-	-	-	-	-
Regionutveckling i Finland	-	-	-	-	-	-	-	-
Något annat, vad?	-	-	-	-	-	-	-	-

(+) Annat POSITIVT (-) NEUTRALT (-) NEGATIVT att notera vad gäller Er kommuns situation? (-)

Tekijät Författare Authors Statistikcentralen/Vesa Virtanen	Julkaisu-aika Publiceringstid Date December 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2014 – Regionbarometern 2014	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter förändringar i utvecklingen som förväntas ske i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av 40 000 beslutsfattares svar på 45 mätningar under tidsperioden 1991–2013.</p> <p>Regionbarometerens förtroendetal har varit negativt i ett och ett halvt år under den pågående svåra ekonomiska situationen i Europa. Förtroendetalet stannade på hösten för ett år sedan på värdet -10, låg på våren på värdet -12 och sjönk i oktober 2013 till värdet -14. Den ekonomiska osäkerheten har syns i regionbarometerens mätningar sedan våren 2008. De allmänna utvecklingsutsikterna försvagades i alla regioner. Utsikterna för landsbygdsorterna var svagast. De regionala skillnaderna mellan konjunkturutsikterna för landskapscentrer och små kommuner fortsatte att minska. Förtroendet i kommunerna försvagas särskilt av behovet av upplåning. Skatteinkomsterna väntas vara fortsatt måttliga. Uppskattningarna av skattefinansieringens ställning i kommunerna inom 2–3 år hade försvagats. Såväl kommunens underskott, soliditetsgrad som statsandelar förväntades ur kommunens synvinkel fortsätta att bli svagare. Nedskränningarna i den offentliga ekonomin förväntas inverka negativt på kommunernas verksamhet inom ett perspektiv på 5 år. Sysselsättningen förväntas bli sämre i alla regioner, men inte i den omfattning som uppskattades ännu för ett år sedan. I landskapens centralorter är förväntningarna på sysselsättningen svagare än i landskapens randområden. Uppskattningarna av permitteringar och uppsägningar av personal ökade från tidigare. Inom kommunsektorn har tillgången på arbetskraft förbättrats inom nästan alla näringsgrenar på hela landets nivå. Investeringsutsikterna är nu avvaktande. Utsikterna för investeringar inom handel och tjänster och industriinvesteringar låg knappt på minus. Inom bostadsbyggandet kan en viss osäkerhet skönjas, men någon egentlig nedgång tyder inte heller denna mätning på. Nedskränningarna i den offentliga ekonomin förväntas inverka negativt på kommunernas verksamhet inom ett perspektiv på 5 år. Basservicen – särskilt hälsovårdstjänsterna – förväntades allmänt försvagas under de följande 2–3 åren. Tillgängligheten till kollektivtrafik, arbetskraftsbyrå, polis och FPA bedömdes ha störst risk att försvagas. De allmänna utsikterna för utvecklingen var bäst i Kymmenedalen, som avvek helt från de andra landskapen. Österbotten, Norra Karelen, Norra Österbotten och Södra Karelen hade bättre utsikter än de andra landskapen, även om förtroendetalet i dessa landskap låg på minus. Utsikterna för Mellersta Österbotten, Satakunta, Södra Savolax, Kajanaland och särskilt Päijänne-Tavastland var svagast. Kommunsamarbetet är till stor del en fråga om kommunstorlek. Samarbetet betonas mest i små kommuner.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Regionutvecklings enheten/Ilkka Mella, tfn +358 10 6064910</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words kommunala ekonomi, skattefinansiering, kommunernas samarbete, kommunalförvaltningen, regionala skillnader	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN 1797-3554	Verkkajulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-810-4	ISBN 978-952-227-811-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 113	Kieli Språk Language Suomi/ruotsi, finska/svenska Finnish/Swedish
Hinta Pris Price 22 €	
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Tekijät Författare Authors Statistics Finland/Vesa Virtanen	Julkaisu-aika Publiceringstid Date December 2013 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Regional development for the year 2014	
Tiivistelmä Referat Abstract <p>The general prospects of municipalities weakened in every region from spring to autumn during this year. The average value of eight economical indicators declined in autumn 2013 to -14 in the consequence of the economic crises in Finland and in the whole Europe.</p> <p>The confidence to the economy has been unstable already five years in the results of the regional barometer.</p> <p>The expectations for tax revenue are still at reasonable level, but many municipalities have taken much loan to manage their economical problems. The growth of liabilities and unemployment press the confidence down. Investment expectations in industry, building and also in services are declining in all regions.</p> <p>The confidence level is now negative in all regions especially in rural areas. The care for the sufficiency of the tax revenue has growth compared to the previous years. The tax rate will increase during the year 2013 in the third of the municipalities and during the years 2014–2015 in half of the municipalities. In the perspective of the inhabitants the services of health care are expected to weaken during the coming years. The outlook of the care for aged people and children is more positive. The small municipalities underline the cooperation more than big ones.</p> <p>Kymenlaakso and Pohjanmaa are the most optimistic regions and Etelä-Savo, Satakunta, Päijät-Häme and Kainuu most pessimistic regions when considering their development prospects. During the economical recession the regional difference has narrowed.</p> <p>Contact person in Ministry of Employment and the Economy: Regional Development, Ilkka Mella, tel. +358 10 6064910</p>	
Asiasanat Nyckelord Key words local economy, local cooperation, local government, regional differences	
Painettu julkaisu Inbunden publikation Printed publication ISSN 1797-3554	Verkkojulkaisu Nätpublikation Web publication ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-810-4	ISBN 978-952-227-811-1
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 113	Kieli Språk Language Suomi/ruotsi, finska/svenska Finnish/Swedish
Hinta Pris Price € 22	
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd